METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN
MEAHCIRÁĐĐEHUS

Metsähallituksen vuosi- ja vastuullisuusraportti 2021

Luomme arvoa luonnolle, ihmisille ja yhteiskunnalle

Kuva: Roni Lehti

Vastuullinen liiketoiminta 19

Luonnon monimuotoisuus 70

Arvonluonti 21

Keskeiset tapahtumat 6

Ilmasto-ohjelma 7

Sisällys

Kasvatamme huomista 3
Pääjohtajan katsaus 4
Keskeiset tapahtumat 2021 6
Avainluvut 2021 7

Näin toimimme 12
Strategia ja arvonluonti. 13
Yhteensovittaminen 17
Asiakkaat, kumppanit ja sidosryhmät 21

Vastuullisuus 26

Johtaminen 32
Eettinen ja vastuullinen johtaminen 33
Vaatimustenmukaisuuden varmistaminen 35

Ihmiset 39
Henkilöstö 40
Saamelaiskulttuuri 47
Ihmisoikeudet 50

Ympäristö 52
Ilmastonmuutoksen hillintä ja muutokseen sopeutuminen 57
Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen 65

Yhteiskunta 80
Talous 81
Hyvinvointi ja kulttuuri .. 87
Kestävät liiketoimintamahdollisuudet ja uusiutuvat ratkaisut 97

Hyvä hallinto 108
Palkitseminen 112
Hallitus 114
Johtoryhmä 115

Raportointiperiaatteet ja GRI-taulukko 116

Kasvatamme huomista

Me Metsähallituksessa haluamme, että kaikilla, myös tulevilla sukupolvilla, on mahdollisuus nauttia luonnosta ja sen luomasta arvosta. Sen eteen teemme töitä joka päivä.

Sisältö:

Pääjohtajan katsaus..... s. 4
Keskeiset tapahtumat 2021 ..... s. 6
Avainluvut 2021 ..... s. 7

Kuva: Katri Lehtola

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

Monella tapaa menestyksekäs vuosi

Vuosi 2021 oli monella tapaa menestyksekäs. Kiihdytimme Kasvatamme huomista -strategian toimeenpanoa ja saavutimme meille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Toiminnallamme on myös arvoketjujen kautta merkittävät vaikutukset ympäröivään yhteiskuntaan.

Vuosi 2021 sujui strategiaamme peilaten odotusten mukaisesti. Talouden osalta vuosi oli jopa poikkeuksellisen hyvä, vaikka koronapandemia loi edelleen epävarmuutta ja vaikeutti ennakointia. Metsähallitus-konsernin liikevaihto oli 367,4 miljoonaa euroa ja tulos 119,9 miljoonaa. Hyvä tulos johtui pääosin puun hyvästä kysynnästä ja hinnasta. Taloudellisen tuloksen rinnalla liiketoiminnan panostukset luonnon monimuotoisuuden edistämiseen ja muihin yhteiskunnallisiin velvoitteisiin kasvoivat 79,7 miljoonaan euroon.

Kiinteistökehityksen tulos oli 21,2 miljoonaa euroa. Tonttiliiketoiminnassa ja tuulivoiman hankekehityksessä nähtiin kummassakin kysynnän nousua. Kotimaan matkailun suosio heijastui mökkitonttien kysyntään ja vapaa-ajantontteja myytiin ennätysmäärä.

Uusiutuvan energian kasvava kysyntä näkyi valtion maille suunniteltujen tuulivoimapuistojen esiselvitysten kasvuna. Korsnäsin edustalle suunnitellun merituulipuiston hankekehitys etenee ja käynnistimme vastuullisen hankekumppanin haun. Edistämme merituulivoiman kehittämistä myös talouspoliittisen ministerivaliokunnan hyväksymällä merituulivoiman huutokauppamallilla.

Kuva: Mikael Ahlfors

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

Luonnossa liikkumisen ja eräharrastusten suosio jatkui korkeana. Kansallispuistojen käyntimäärät nousivat ensimmäisen kerran yli 4 miljoonan ja maastokohteille tehtiin kaiken kaikkiaan noin 8,5 miljoonaa käyntiä. Kiinnostus eränkäyntiin jatkui lisäksi ennätystasolla. Suosion kasvuun liittyy myös lieveilmiöitä. Suosituimmat kansallispuistot ruuhkautuvat ja metsästyksessä lupakiintiöt täyttyvät nopeasti. Kävijämäärien kasvu vaikuttaa myös kansallispuistojen huoltoon ja palvelurakenteisiin. Luontopalveluille myönnettyjen tulevaisuusinvestointien avulla olemme pystyneet korjaamaan kansallispuistojen retkeilyrakenteiden korjausvelkaa.

Luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi teimme töitä laajalla rintamalla. Helmi-elinympäristöohjelman ja LIFE-rahoituksen avulla suojelualueita hoidettiin ja ennallistettiin lähes 13 000 hehtaarin alalla. Kunnostimme myös kalojen elinympäristöjä ja teimme aktiivisia luonnonhoitotöitä monikäyttömetsissä. Metsähallitus Metsätalous Oy käynnisti lajidemohankkeen, jonka tavoitteena on turvata uhanalaisten lajien säilyminen monikäyttömetsissä. Kesän myrskytuhojen johdosta monimuotoisuuden kannalta tärkeän lahopuun määrää metsissä tulee kasvamaan merkittävästi.

Lähitulevaisuudessa on nähtävissä sekä mahdollisuuksia että myös haasteita. Suomen hiilineutraaliustavoitteeseen liittyvä sähkön tarpeen kasvu lisää tuulivoiman kysyntää. Meillä onkin vahvoja odotusarvoja sekä maa- että erityisesti merituulivoiman lisäämisessä tulevaisuudessa.

Ilmaston lisäksi toisena isona ajurina on luontokadon pysäyttäminen. Suomi on sitoutunut Euroopan unionin biodiversiteettistrategiaan, joka tulee asettamaan EU-tason tavoitteet luonnon monimuotoisuudelle ja luontokadon hillitsemiselle. Meidän on tehtävä enemmän biodiversiteetin edistämiseksi ja olemme parhaillaan laatimassa omaa monimuotoisuusohjelmaa. Puupohjaisilla tuotteilla on kasvavaa kysyntää ja niillä on iso merkitys uusiutumattomista materiaaleista valmistettujen tuotteiden korvaajana.

Innostus luonnossa liikkumiseen ja eräharrastuksiin näyttää säilyvän korkeana. Samalla odotukset uudenlaisista ja erityisesti digitaalisista palveluista ovat kasvaneet ja niihin pyrimme myös vastaamaan. Jatkamme myös viime vuonna aloitettua työtä kestävän ja turvallisen luontomatkailun kehittämisessä. Haluamme olla siinä sekä mahdollistaja että myös edelläkävijä.

Kaiken kaikkiaan odotukset valtion maa- ja vesialueisiin eivät ole vähenemässä ja siksi meidän on myös jatkossa panostettava avoimeen vuorovaikutukseen ja eri tavoitteiden vastuulliseen yhteensovittamiseen. Viimeisimmän asiakaskokemustutkimuksen tulokset ovat parantuneet selkeästi edellisvuodesta, mikä osoittaa, että olemme menossa oikeaan suuntaan. Kumppanimme ja sidosryhmämme arvostavat asiantuntevaa palveluamme ja vastuullisuustyötämme. Meiltä odotetaan kuitenkin vielä aktiivisempaa vuorovaikutusta ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tähän tulemme myös panostamaan.

Juha S. Niemelä
pääjohtaja

KESKEISET TAPAHTUMAT 2021

Keskeiset tapahtumat 2021

KASVATAMME HUOMISTA:
Liiketoimintamme tuotti ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävää tuottoa »

Kuva: Katri Lehtola

Kuva: Katri Lehtola

VASTUULLISUUS JA YHTEISTYÖ:
Kumppanit ja sidosryhmät arvostivat asiantuntevaa palveluamme ja vastuullisuustyötämme »

ILMASTONMUUTOS:
Tuulivoimasopimusten määrä valtion alueilla kovassa kasvussa »

Kuva Roni Lehti:

Kuva: Suvi Haapalehto

LUONNON MONIMUOTOISUUS:
Teimme ennätysmäärän luonnonhoito- ja ennallistamistöitä valtion mailla »

HYVINVOINTI:
Luontomatkailu kansallispuistoissa ja muissa retkikohteissamme oli suositumpaa kuin koskaan »

Kuva: Katri Lehtola

Kuva: Katri Lehtola

BIOTALOUS:
Kehitämme ilmastovaikuttavaa metsäsuunnittelua »

AVAINLUVUT 2021

Metsähallitus

Metsähallitus on valtion liikelaitos, joka käyttää, hoitaa ja suojelee valtion maa- ja vesialueita vastuullisesti ja kestävästi. Olemme toiminnassamme sitoutuneet edistämään YK:n kestävän kehityksen tavoitteita (Agenda 2030) sekä yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevia YK:n ohjaavia periaatteita

Työssämme yhteensovitamme erilaisia omistajan, sidosryhmien ja asiakkaiden tavoitteita ja odotuksia. Tuotamme kestävästi hoidetuista metsistä uusiutuvia raaka-aineita, lisäämme uusiutuvaa energian mahdollisuuksia ja mahdollistamme luonnosta nauttimisen retkeillen, mökkeillen, metsästäen ja kalastaen. Toimimme yhtäaikaisesti ja pitkäjänteisesti sekä luontokadon että ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

Liikevaihto, milj. €
367,4

Tulos, milj. €
119,9

Tuloutus valtiolle edellisen vuoden tuloksesta, milj. €
120

Yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet, liiketoiminnan panostus, milj. €
79,7

Liikevoitto, milj. €
134,1

Liikevoitto-prosentti, %
36,5

Investoinnit liikevaihdosta %
7,2

Valtion talousarvioista saatu rahoitus, julkiset hallintotehtävät, milj. €
75,9

Metsähallitus työnantajana (asteikko 1–5)
3,98

Metsähallituksen asiakaskokemus (asteikko 1–5)
3,62
(hyvä)

Valtion metsien hiilinielu
12,9
$MtCO_2e$

Valtion metsien puuston hiilivarasto
184
milj. t C

Metsähallituksen hiilikädenjälki
3,3
$MtCO_2e$

Metsähallituksen hiilijalanjälki
0,07
$MtCO_2e$

Koko konsernin henkilötyövuodet
1 276

AVAINLUVUT: LIIKETOIMINTA 2021

Vastuullinen liiketoiminta

Harjoitamme liiketoimintaa tytäryhtiöissämme Metsähallitus Metsätalous Oy:ssä, MH-Kivi Oy:ssä ja Siemen Forelia Oy:ssä sekä liikelaitosemoon kuuluvassa Metsähallitus Kiinteistökehityksessä.

Liiketoimintaamme kuuluvat valtion metsien kestävä hoito ja käyttö ja metsäpuiden siementuotanto sekä valtion maa- ja vesialueiden vuokraus-, myynti- ja kehitystoiminta. Luomme monipuolisia liiketoimintamahdollisuuksia valtion maille ja mahdollistamme fossiilisten raaka- ja polttoaineiden korvaamisen kestävästi tuotetulla puulla ja tuulivoimalla.

Osana luonnonvarojen kestävää hoitoa ja käyttöä huolehdimme liiketoiminnassa yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden toteutumisesta ottamalla huomioon biologisen monimuotoisuuden suojelun, luonnon virkistyskäytön sekä työllisyyden edistämisen vaatimukset. Lisäksi sovitamme yhteen luonnonvarojen hoidon, käytön ja suojelun saamelaisten kotiseutualueella siten, että turvaamme saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset, sekä poronhoitoalueella siten, että täytämme poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet.

AVAINLUVUT: LIIKETOIMINTA 2021

Metsähallitus Metsätalous Oy

Liikevaihto, milj. €
329,8

Tulos, milj. €
15,6

Yleiset ja yhteiskunnalliset velvoitteet, panostus, milj. €
77

Valtion metsien käytöstä maksettu käyttöoikeus-korvaus, milj. €
95

Korjatun puun määrä, milj. m³
6,3

Puunkorjuun piirissä oleva monikäyttömetsä, %
2

Metsätaloustoiminnan ulkopuolella tai rajoitetun käytön piirissä oleva metsämaa, ha
812 000

Monikäyttö-metsien puus-ton hiilinielu $MtCO_2e$
8,6

Henkilöstömäärä, hlö (31.12.2021)
384

Metsähallitus Kiinteistökehitys

Liikevaihto, milj. €
20,6

Tulos, milj. €
21,2

Yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet, panostus, milj. €
2,7

Valtion mailla olevat tuulivoimalat, kpl
138

Tuulivoimalla tuotetun energian määrä valtion mailla, GWh
1 000

Vuokrattuja kiviainesten ottopaikkoja, kpl
200

joista kiviaineksia rakentamiseen, milj. t
2

Vuokratut mökkitontit, kpl
1 644

Myydyt mökkitontit, kpl
181

Henkilöstömäärä, hlö
59

AVAINLUVUT: JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT 2021

Julkiset hallinto-tehtävät

Hoidamme julkisia hallintotehtäviä Luontopalvelut- ja Eräpalvelut-vastuualueilla. Tehtäviimme kuuluvat maamme luonnonsuojelualueverkoston sekä kymmenien kulttuuriperintökohteiden hoitaminen, useiden uhanalaisten lajien suojelu, maksuttomien retkeilypalvelujen tuottaminen, metsästys- ja kalastusmahdollisuuksien tarjoaminen erälupia myöntämällä sekä lupatulojen käyttäminen kestävän eränkäynnin edistämiseen. Lisäksi tehtäviin kuuluu erävalvonta valtion alueilla.

Julkiset hallintotehtävät hoidetaan erillään liiketoiminnasta, ja ne rahoitetaan valtion talousarviossa osoitetuilla varoilla ja lupatuloilla.

Metsähallituksen Luontopalvelut

Käyntimäärät yhteensä (kansallispuistot, valtion retkeilyalueet, historiakohteet, luontokeskukset ja muut suositut kohteet)
9 410 600
käyntiä

Kävijöiden rahankäytön vaikutukset kohteiden lähiseudulla
456
milj. €

Luontokeskusten ja maastopalvelujen asiakastyytyväisyys (asteikolla 1–5)
4,38

Elinympäristöjen ennallistaminen ja hoito valtion suojelualueilla, ha
12 910

joista ennallistettuja soita, ha
5 254

Syntyneiden saimaannorppien määrä, kpl
86

Kansallispuistoissa liikuttiin lihasvoimin
43,6
miljoonaa km

eli
1 087
kierrosta maapallon ympäri

Henkilöstömäärä, hlö (31.12.2021)
564

Metsähallituksen Eräpalvelut

MYYDYT

Metsästysluvat, kpl
84 537

Eränkäyntipäivät
548 898

Kalastusluvat, kpl
107 585

Erävalvontatarkastukset, kpl
10 845

Kalastonhoitomaksut, kpl
202 108

Henkilöstömäärä, hlö (31.12.2021)
74

Hoidossa kolmannes Suomea

Metsähallituksen hoidossa on

9 157 000

hehtaaria maa-alueita ja

3 419 000

hehtaaria vesialueita.

Yhteensä

12 576 000

hehtaaria.

Maa-alueet

20 %
Lakisääteiset suojelualueet
1 829 000 ha

15 %
Erämaa-alueet
1 378 000 ha

4 %
Suojeluohjelma-alueet
346 000 ha

8 %
Muut erikoisalueet
717 000 ha

53 %
Monikäyttömetsät
4 887 000 ha

Monikäyttömetsien metsämaa*
3 494 000 ha (71,5 %)
Kitumaa 711 000 ha (14,5 %)
Joutomaa 682 000 ha (14 %)

*Metsätalousmaat on jaettu pohjoismaisen metsätalousluokittelun mukaan puuntuottokyvyn perusteella: metsämaalla puuston keskimääräinen vuotuinen kasvu on vähintään 1 m³/ha, kitumaalla 0,1–1 m³/ha ja joutomaalla alle 0,1 m³/ha.

Vesialueet

15 %
Muut vesialueet
515 000 ha

7 %
Lakisääteiset suojelualueet
241 000 ha

78 %
Yleiset vesialueet
2 663 000 ha

joista merialueilla 2 555 000 ha
joista sisävesialueilla 108 000 ha

Näin toimimme

Me Metsähallituksessa kasvatamme huomista kuunnellen ja keskustellen yhdessä asiakkaidemme ja sidosryhmiemme kanssa. Toimimme pohjoisesta etelään – idästä länteen, maalla ja merellä, kolmanneksella Suomen pinta-alasta.

Sisältö:

Strategia ja arvonluonti..... s. 13
Yhteensovittaminen..... s. 17
Asiakkaat, kumppanit ja sidosryhmät..... s. 21

Kuva: Katri Lehtola

STRATEGIA JA ARVONLUONTI

Kehitimme ketterämpää toimintatapaa ja työskentelykulttuuria

Vuosi 2021 oli ensimmäinen Kasvatamme huomista -strategian toimeenpanovuosi. Kiihdytimme strategian ja vastuullisuuden toimeenpanoa strategiastreamien avulla, joiden myötä vakiinnutimme käyttöön uudenlaista toimintatapaa ja työskentelykulttuuria.

Streamien työssä tarkasteltiin vuoden aikana Metsähallituksen toimintaa ja strategian toimenpiteitä muun muassa synergiaetujen ja kustannusvaikutusten näkökulmista. Lisäksi etsimme uusia ideoita ja innovaatiota. Jokaisella streamilla oli omistaja Metsähallituksen johtoryhmässä sekä vetäjä ja ydintiimi ja ne toimivat myös muutosajurina kohti yhtenäisempää ja asiakaslähtöisempää Metsähallitusta.

Valitsimme ensimmäisiksi streamien avulla kehitettäviksi teemoiksi johtamisen, asiakaslähtöisyyden, uusiutuvan energian, luonnon monimuotoisuuden sekä kestävän matkailun. Streamien työskentely, johtaminen-streamia lukuun ottamatta, päättyi alkuvuodesta 2022 ja niistä lähteneet toimenpiteet ja kehityskohteet on integroitu osaksi strategian toimenpiteitä.

Osana strategian toteutusta ja vastuullista toimintaa tiivistimme vuoden aikana myös varautumista kansainvälisen politiikan ja EU-regulaation lähivuosina tuomiin muutoksiin. Vuoden 2021 aikana julkaistiin lukuisia Metsähallitukselle merkittäviä kansallisia ja EU-tason sääntelyhankkeita. Erityisesti EU:n vihreän kehityksen ohjelma eli Green Deal sisältää useita Metsähallituksen toimintaympäristöön vaikuttavia lainsäädäntöaloitteita. Uudet EU:n säädösehdotukset heijastuvat Metsähallituksen toimintoihin osaksi arvoketjujen kautta, mutta niillä on myös suoria vaikutuksia esimerkiksi raportointivelvollisuuksiin. Osana ennakointityötä olemme varautuneet tuleviin lakialoitteisiin esimerkiksi riskienhallinnan näkökulmasta avaamalla ilmoituskanavan sisäiseen ja ulkoiseen käyttöön vuonna 2019.

Kasvatamme huomista -strategia 2021-2024

Kiihdytimme strategian toimeenpanoa usean lupauksen osalta:

Strategian pääteemat

Lupauksemme

Vastuullisuus ja yhteistyö

Rakennamme luottamusta avoimella vuorovaikutuksella ja lupaamme kehittää asiakaslähtöisempiä ja digitaalisia yhteistyön muotoja.

Laajennamme vastuullisia ja eettisiä toimintatapoja koko arvoketjussamme.

Ilmastonmuutos

Kolminkertaistamme uusiutuvan energian tuotantomme vuoteen 2030 mennessä.

Kasvatamme monikäyttömetsien hiilinieluja 10 prosentilla vuoteen 2035 mennessä.

Kasvatamme valtion maiden puuston hiilivarastoa 10 prosentilla vuoteen 2035 mennessä.

Luonnon monimuotoisuus

Tehostamme aktiivisia toimia lajien ja luontotyyppien uhanalaistumiskehityksen pysäyttämiseksi.

Kunnostamme heikentyneitä elinympäristöjä suojelualueilla 17 000 hehtaaria ja liiketoiminnan alueilla 4 760 hehtaaria vuoteen 2023 mennessä.

Nostamme luonnonsuojelu-alueverkoston hoidon maailmanluokkaan mm. sen ekologisen tilan parantamiseksi.

Parannamme luonnonvarojen käytön kestävyyttä tavoitteenamme luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen minimointi.

Hyvinvointi

Lisäämme kaikille terveyttä ja hyvinvointia edistäviä luonto- ja eräelämyksiä sekä virkistysmahdollisuuksia.

Liiketoimintamme tuottaa 114 miljoonaa euroa valtiolle tuloutusta vuoteen 2024 mennessä.

Työllistämme ja vahvistamme aluetalouksia erityisesti haja-asutusalueilla.
Parannamme kumppanien mahdollisuuksia kehittää turvallista ja kestävää luonto- ja erämatkailua kohteillamme.

Biotalous

Kehitämme ja tuotamme kestäviä ratkaisuja tulevaisuuden uusille tuotteille ja palveluille, joilla siirrymme fossiilitaloudesta biotalouteen.

Olemme kestävän metsätalouden edelläkävijä.

Metsähallituksen tarkoitus:
luonnon arvon ja yhteisen varallisuuden vastuullinen kehittäminen yli sukupolvien

STRATEGIA JA ARVONLUONTI

Arvonluontimalli kertoo toimintamme yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta

Mittaamme Metsähallituksen arvonluontimallilla strategiamme ja vastuullisuustyömme onnistumista. Malli kertoo toimintamme vaikuttavuudesta ja osoittaa, millaista arvoa luomme yhteiskuntaan niin talouteen, ympäristöön, luontoon kuin sosiaalisiinkin näkökulmiin liittyen.

Työllämme on suurin vaikutus viiteen arvoa tuottavaan teemaan, jotka ovat terveys ja hyvinvointi, ilmasto, luonnon monimuotoisuus, talous ja kulttuuri. Toimintamme linkittyy lisäksi vahvasti YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin, joiden saavuttamista pyrimme edistämään sekä lisäämällä positiivisia että vähentämällä negatiivisia vaikutuksia.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tunnistaminen auttaa meitä strategiamme toteuttamisessa ja kehittämisessä sekä luo edellytyksiä vastuulliselle yhteistyölle ja kestäville ratkaisuille. Tarkastelemme arvonluontimallia strategiakauden aikana sekä kehitämme mittareita ja prosessia edelleen.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tunnistaminen luo edellytyksiä vastuulliselle yhteistyölle.

Vastaamme strategialla toimintaympäristön muutoksiin

Toimintaamme ohjaavat erilaiset kansalliset ja kansainväliset sitoumukset sekä omistajien, asiakkaiden ja muiden sidosryhmien odotukset. Megatrendit, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen, teknologian murros ja väestörakenteen kehitys, vaikuttavat toimintaamme lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Lisäksi kansainvälisen politiikan ja EU-regulaation muutokset muokkaavat toimintaympäristöä lähivuosina voimakkaasti.

Metsähallituksen toimintaympäristön muutostekijät:

- Ilmastonmuutos ja luontokato
- Työelämän ja digitalisaation murros
- Tiedonvälityksen murros
- Muutokset vapaa-ajan käytössä
- Talousjärjestelmän ja maailmanpolitiikan murros ja arvopolarisaation kasvu
- Väestörakenteen muutos

Metsähallituksen arvonluontimalli

Tärkeimmät pääomamme

- Taloudellinen pääoma
- Luonnonpääoma
- Inhimillinen ja tiedollinen pääoma

Globaalit megatrendit

Sidosryhmien odotukset

Vuosi 2021 – luomme arvoa luonnolle, ihmisille ja yhteiskunnalle.

Terveys ja hyvinvointi

- **10 milj.** luontokäyntiä valtion maille
- **0,5 milj.** eränkäyntipäivää

Ilmasto

- Hiilinielu **12,9** $MtCO_2e$
- Hiilivarasto **184** milj. t C
- Hiilikädenjälki **3,3** $MtCO_2e$
- Hiilijalanjälki **0,07** $MtCO_2e$

Luonnon monimuotoisuus

- Luonnonhoito- ja ennallistamistoimia yli **16 000** ha
- Suomen lahopuumäärästä **71 milj. m³** eli runsas puolet valtion mailla
- Luontokohteiden säilyminen monikäyttömetsien uudistusluonteisissa hakkuukäsittelyissä **100 %**

Talous

- Tuloutus valtiolle **120** milj. €
- Materiaali- ja palveluostot **179,2** milj. €
- Henkilöstön palkat ja palkkiot **61,7** milj. €
- Verot **62,5** milj. €
- Epäsuorat vaikutukset aluetalouteen **3** mrd. €

Kulttuuri

- yli **1,8 milj.** käyntikertaa luontokeskuksissa ja kulttuuriperintökohteilla
- **65 000** hlöä tavoitettu opastusten, tapahtumien ja luontokasvatuksen kautta

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT — Kestävät kaupungit ja yhteisöt

13 ILMASTOTEKOJA — Ilmastotekoja

14 VEDENALAINEN ELÄMÄ — Vedenalainen elämä

15 MAANPÄÄLLINEN ELÄMÄ — Maanpäällinen elämä

8 IHMISARVOSTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA — Ihmisarvosta työtä ja talouskasvua

12 VASTUULLISTA KULUTTAMISTA — Vastuullista kuluttamista

16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO — Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto

17 YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS — Yhteistyö ja kumppanuus

YHTEENSOVITTAMINEN

Valtion maiden käytön ja hoidon suunnittelu on yhteistyötä

Monenlaisten käyttötarpeiden ja toiveiden onnistunut yhteensovittaminen yhdessä sidosryhmiemme kanssa muodostaa toimintamme perustan. Toteutamme yhteensovittamisen moniportaisen suunnitteluprosessin avulla, jossa laajimmat tasot muodostuvat luonnonvarasuunnitelmista ja niihin kytkeytyvästä alue-ekologisesta suunnittelusta. Näistä suunnittelu tarkentuu aina yksityiskohtaiseen toimenpidesuunnitteluun asti. Kaiken suunnittelun lähtökohtana on tarkka paikkatieto, jonka kartuttamiseksi teemme yhteistyötä niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

Luonnonvarasuunnittelu on kestävän käytön työkalu

Luonnonvarasuunnittelun avulla varmistamme toimintamme taloudellisen, ekologisen, sosiaalisen sekä kulttuurisen kestävyyden. Suunnitteluprosessissa laaditaan yhdessä sidosryhmien ja kumppanien kanssa luonnonvarasuunnitelma eli toimintaohjelma, jossa linjataan valtion omistamien maa- ja vesialueiden pitkän aikavälin käyttöä ja yhteensovitetaan eri maankäyttömuotojen tarpeita. Viideksi vuodeksi alueittain tehtävät suunnitelmat sisältävät Metsähallituksen strategiassa määritellyt luonnonvarojen kestävän käytön tavoitteet, kuten luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ja ilmastonmuutoksen hillinnän sekä siihen sopeutumisen. Pyrimme suunnittelussa myös löytämään valtion maa- ja vesialueilta uusia käyttö- ja liiketoimintamahdollisuuksia.

Yksi luonnonvarasuunnitelmissa sovittavista asioista on valtion metsien hakkuusuunnite. Luonnonvarasuunnitelmien mukainen monikäyttömetsien kestävä hakkuusuunnite vuodelle 2021 oli 6,6 miljoonaa kuutiometriä ja toteutuneissa hakkuissa korjatun puutavaran määrä oli 6,3 miljoonaa kuutiometriä. Määrä alitti suunnitteen viidellä prosentilla. Viiden vuoden suunnitelmakauden alitus korjuumääräs-sä oli 1,94 miljoonaa kuutiometriä eli 6,2 prosenttia. Vuonna 2021 toteutuneiden hakkuutoimenpiteiden kokonaispinta-ala oli reilut 91 000 hehtaaria, josta 74 prosenttia käsiteltiin kasvatushakkuin ja 26 prosenttia uudistusluonteisin hakkuin. Jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen hakkuiden poikkeuksellisen

YHTEENSOVITTAMINEN

korkeaa osuutta selittävät merkittäviltä osin Pohjanmaa-Kainuun alueen laaja-alaisten myrskytuhojen seurauksena toteutetut ja metsälain edellyttämät hoito-, kasvatus- ja uudistushakkuut. Uudistushakkuiden toteuma jäi 12 prosenttia suunnitteesta. Hakkuusuunnitteet saattavat vuositasolla alittua tai ylittyä, mutta ne eivät ylitä koko viiden vuoden suunnitelmakauden ajalle määritettyä kestävää hakkuusuunnitetta.

Voimassa olevat luonnonvarasuunnitelmat ennustavat hakkuusuunnitteen kasvavan nykyisestä 6,7 miljoonasta kuutiometristä 7,6 miljoonaan kuutiometriin vuoteen 2030 mennessä. Valtion metsien 12. inventoinnin ja luonnonvarasuunnitelmien pohjalta laaditun ennusteen mukaan kaikkien valtion maiden hiilivarasto jatkaa samaan aikaan kasvuaan.

Nopeimmassa ja parhaimmassa kasvuvaiheessa olevia kasvatusmetsiä on yli puolet kaikista valtion monikäyttömetsistä. Tämä näkyy 50-vuotiaiden metsien huippuna ikäluokkajakaumassa. Toimimme niin, että ikäluokkajakauma tasoittuu merkittävästi 30 vuoden kuluessa, eli metsät järeytyvät ja vanhempia ikäluokkia on enemmän.

Keskeinen tavoitteemme luonnonvarasuunnittelussa on myös yhteensovittaa erilaisia maankäyttömuotoja ja tarjota valtion maita paikallisten yritysten ja yhteisöjen käyttöön. Moni toiminta olisi mahdotonta järjestää ilman laajojen valtion alueiden käyttöä. Vuonna 2021 vuokrajärjestelmässämme oli noin 19 700 erilaista sopimusta valtion alueiden käytöstä.

Luonnonvarasuunnittelu antaa myös kehyksen kaavoitukselle. Kaavoitus antaa kumppaneillemme mahdollisuuden rakentaa alueillemme. Tonttien kaavoitustyötä ohjaavat Metsähallituksen omat kaavoitusperiaatteet, joilla varmistamme valtion maiden kestävän ja vastuullisen kaavoittamisen luonto-, virkistys- ja kulttuuriarvojen huomioiden. Kaavoitusta tehdään aina yhteistyössä kuntien kanssa ja kunnilla on lopullinen päätösvalta kaavoituksen toteuttamisesta. Maakunta- ja yleiskaavojen laatimiseen osallistumme antamalla huomautuksia ja muistutuksia.

Saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnitelma valmistui »

Metsähallituksen toimintaa saamelaisten kotiseutualueella vuosina 2022–2027 ohjaava luonnonvarasuunnitelma valmistui vuonna 2021. Suunnittelutyössä käytettiin ensimmäistä kertaa Akwé: Kon -toimintamallia, ja Akwé: Kon -työryhmä arvioi suunnitelman vaikutukset. Suunnittelun lopputuloksena valmistui laaja 94 toimenpidettä sisältävä toimintaohjelma.

YHTEENSOVITTAMINEN

Alue-ekologinen verkosto turvaa luontokohteita

Alue-ekologinen suunnittelu kytkeytyy olennaisesti luonnonvarasuunnitteluun. Alue-ekologisessa suunnittelussa laajan metsäalueen luontoa tarkastellaan maisematasolla yhtenä kokonaisuutena, ekologisena verkostona. Verkosto koostuu luonnonsuojelualueista ja monikäyttömetsien arvokkaista luonto- ja erityiskohteista sekä näitä toisiinsa kytkevistä ekologisista käytävistä ja ns. askelkivistä, joita pitkin eliölajit pääsevät leviämään luonnonsuojelualueiden ja monikäyttömetsien luontokohteiden välillä. Luontokohteita ovat monikäyttömetsissä luonnonsuojelu- ja metsälain tarkoittamat kohteet sekä muut monimuotoisuudelle arvokkaat kohteet, kuten pienvesien lähiympäristöt. Kohteiden kriteerit on kuvattu Metsähallitus Metsätalous Oy:n ympäristöoppaassa. Luontokohteet ovat metsätalouskäytön ulkopuolella, mutta niiden ylläpitämiseen tai parantamiseen tähtäävä käsittely on mahdollista.

Alue-ekologisessa suunnittelussa varmistetaan metsälain ja luonnonsuojelulain mukaisten erityisen tärkeiden elinympäristöjen ja muiden luontokohteiden säilyminen, minkä lisäksi siinä turvataan eliölajien leviämismahdollisuudet luonnonsuojelualueiden ja monikäyttömetsien luontokohteiden välillä. Verkoston avulla tehdään kokonaiskestävyyden tavoitteet huomioon ottavaa yhteensovittamista myös riistan elinympäristöjen hoitamisen, maisema-arvojen vaalimisen, kulttuuriperintökohteiden säilyttämisen ja virkistyskäytön tarpeiden välillä.

Verkostolla on pitkä, jo yli kahden vuosikymmenen historia ja päivitämme sitä jatkuvasti muun toiminnan yhteydessä määräaikaisten erillisprojektien lisäksi. Kohteiden ajantasaista paikkatietoa ylläpidetään Metsähallitus Metsätalous Oy:n Silvia-suunnittelujärjestelmässä.

Alue-ekologisen verkoston päivitys valmistui koko maassa toissa vuonna, ja vuonna 2021 täydensimme verkostoa monikäyttömetsissä kymmenen suunnittelijan voimin. Maastotarkastukset kohdennettiin paikkatietoanalyysien sekä sidosryhmiltä saadun palautteen mukaan. Uusia luontokohteita paikannettiin sekä Etelä-Suomessa että Pohjanmaa-Kainuun alueella kummassakin 1 500 hehtaaria ja Lapissa 4 500 hehtaaria eli koko maassa yhteensä 7500 hehtaaria. Sisällytimme tarkastuskohteisiin myös luontojärjestöjen kanssa käydyssä vuorovaikutusprosessissa esiin tulleita kohteita, korpia, maisemakohteita ja ekologisia käytäviä. Vuonna 2021 luonnon monimuotoisuuden huomioon ottamisen vuoksi metsätaloustoiminnan ulkopuolella tai rajoitetun käytön piirissä oli 206 500 hehtaaria metsämaata.

Lajitiedon osalta täydensimme paikkatietoaineistoa luontojärjestöjen toimittamien havaintojen ja kohteilla tehtyjen maastotarkastusten sekä Metsähallituksen omien lajistoasiantuntijoiden inventointien perusteella. Jatkamme päivitystyötä erityisesti luonnontilaisten korpien osalta kesällä 2022. Tiedossa

YHTEENSOVITTAMINEN

olevat uhanalaiset lajit otetaan aina huomioon Metsähallituksen hakkuissa. Kartoitamme luontokohteet metsän rakennepiirteiden perusteella ja tarvittaessa teemme niistä tarkemman lajistoselvityksen.

Hoito- ja käyttösuunnittelu yhteensovittaa tavoitteita suojelualueilla

Luonnonvarasuunnittelua tarkennetaan myös tekemällä yksittäisille erityisalueille, kuten kansallispuistoille, retkeilyalueille ja Natura 2000 -alueille, hoito- ja käyttösuunnitelmia, joiden avulla sovitetaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja muun käytön tavoitteita 10–15 vuoden ajanjaksolla. Suunnitelmia tehdään yhteistyössä alueiden asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa.

Vuonna 2021 julkaisimme hoito- ja käyttösuunnitelmat muun muassa laajoille Vintilänkairan–Koitelaisen–Pomokairan Natura 2000 -alueille ja Käsivarren erämaa-alueelle. Helvetinjärven kansallispuiston vastaava suunnitelma valmistui ja lähetettiin ympäristöministeriöön hyväksyttäväksi. Aloitimme hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisen Sallan uudelle kansallispuistolle. Tulevan luonnonsuojelulain uudistuksen myötä päivitämme myös suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet.

Sallan kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnittelu käyntiin »

Vuoden 2022 ensimmäisenä päivänä perustettiin Suomen 41. kansallispuisto Sallaan. Suunnittelun tueksi perustetaan keskeisistä sidosryhmistä yhteistyöryhmä, jossa käsitellään suunnitelman linjauksia ja ydinkysymyksiä. Koko suunnittelun ajan sidosryhmillä ja kaikilla kansalaisilla on mahdollisuus kertoa mielipiteensä ja toiveensa suunnittelualueesta.

Kuva: Harri Tarvainen

ASIAKKAAT, KUMPPANIT JA SIDOSRYHMÄT

Huominen rakentuu yhdessä tehden

Vastuullisuus ja yhteistyö määrittävät kaikkea toimintaamme. Asiakkaidemme ja sidosryhmiemme ja siten myös palvelujen ja yhteistyömuotojen kirjo on laaja. Kansallispuistot ja retkeilyalueet, eräluvat, aines- ja energiapuu sekä vuokra- ja käyttöoikeussopimukset ovat asiakkaillemme ja suurelle yleisölle tutuimpia palveluitamme. Tärkeitä vuorovaikutuksen muotoja ovat esimerkiksi yhdessä sidosryhmien kanssa tehtävä luonnonvarasuunnittelu, kumppanien kanssa tehtävä hanke- ja innovaatioyhteistyö, erilaiset yhteistyöryhmät, sekä esimerkiksi neuvottelut paliskuntien ja ympäristöjärjestöjen kanssa.

Strategiassamme asiakaslähtöisyys on yhteistyön sekä vuorovaikutuksen ytimessä niin viranomaisena, liiketoiminnassa, kuin vastuullisen yhteiskunnallisen tehtävämme toteutuksessa. Tavoitteenamme on, että asiakkaat ja sidosryhmät kohtaavat yhtenäisen, luonnon arvoa vastuullisesti yli sukupolvien kehittävän Metsähallituksen ja kokevat että heidän tarpeisiinsa vastataan luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan hyvinvointi yhteensovittaen.

Asiakasymmärrys, osallistaminen ja jatkuva dialogi pohjana kestäville palveluille

Vuoden aikana olemme sekä kehittäneet toimin-

Metsähallituksen asiakkaat, kumppanit ja sidosryhmät

ASIAKKAAT, KUMPPANIT JA SIDOSRYHMÄT

Metsähallitus SuomiAreenan kesän 2021 pääyhteistyökumppani (metsa.fi) »

Avoin yhteiskunnallinen keskustelu eri näkökulmien yhteensovittamisesta on toiminnassamme ratkaisevan tärkeää. SuomiAreenassa keskustelimme luonnosta sekä luonnonvaroista ja niiden oikeudenmukaisesta käytöstä. Lisäksi järjestimme osallistavia tapahtumia ympäri Suomen.

taamme asiakaslähtöisemmäksi että määritelleet yhteistä tahtotilaa ja käsitteitä. Metsähallituksella asiakaslähtöisyys on tuotteiden, palvelujen ja toiminnan ihmislähtöistä kehittämistä ja tuottamista, joka perustuu syvälliseen asiakasymmärrykseen ja viittaa laajasti kaikkeen asiakas-, kumppani- ja sidosryhmätyöhön.

Vuoden aikana kehitimme esimerkiksi muiden valtionsektorin toimijoiden maankäytön tarpeisiin liittyviä toimintamalleja. Lisäksi perustimme määräaikaisen palvelumuotoilun ja yhteiskehittämisen periaatteilla toimivan online-yhteisön, jossa yhdessä kumppaneidemme kanssa kehitimme turvallista ja kestävää luontomatkailua. Yhteisö sai erittäin hyvän vastaanoton.

Parannamme palveluitamme myös kehittämällä tietojärjestelmiämme. Vuoden aikana olemme kehittäneet yhteistä digitaalista myyntikanavaa, asiakkuuksienhallintajärjestelmää ja sopimustenhallintaa. Vuonna 2022 otamme käyttöön Metsähallituksen yhteisen sopimustenhallintajärjestelmän, joka yhtenäistää käsittelyä ja toimintamalleja sekä parantaa asiakaskokemusta.

Olemme lisäksi lisänneet kokeilevaa toimintakulttuuria. Palvelumuotoilun opiskelijat ovat tutkineet muun muassa Metsähallituksen puhelinvaihteen ja verkkosivustojen muodostamaa palvelukokonaisuutta ja tehneet siihen parannusehdotuksia. Lisäsimme myös asiakasymmärrystämme kaivannaisasiakkaista erityisesti vastuullisuuden näkökulmasta.

Metsähallituksen maine ja asiakaskokemus hyvällä tasolla

Mittaamme vuosittain asiakkaidemme, kumppaneidemme ja muiden sidosryhmien kokemusta toiminnastamme ja näkemystä maineestamme. Vuoden 2021 tulosten perusteella sekä Metsähallituksen maine, että asiakas- ja sidosryhmäkokemus ovat hyvällä tasolla.

ASIAKKAAT, KUMPPANIT JA SIDOSRYHMÄT

Asiakaskokemustutkimukseen saatiin yksityis-, yritys- ja yhteisöasiakkailta 2 784 validia vastausta, ja kokonaisvastausprosentiksi muodostui 35 eli hyvä. Suurta yleisöä edusti tutkimuksessa 997 henkilön kansalaisotanta. Tutkimuksen mukaan asiakaskokemus kaikissa asiakasryhmissä yhteensä nousi hieman viime vuodesta ja on kokonaisuudessaan hyvällä tasolla (3,62 asteikolla 1–5).

Kumppani- ja sidosryhmien edustajista meitä arvioi 667 vastaajaa. Kaikkia ryhmiä tutkittiin ensimmäistä kertaa nyt samalla tutkimuksella.

Metsähallituksen vahvuuksista vaikuttavimmat ovat asiantunteva palvelu ja hyvinvointivaikutukset kansalaisille. Näillä lähes erinomaiselle tasolle arvioiduilla tekijöillä on huomattava vaikutus sidosryhmätukeen. Kaikilla asiakasryhmillä on myös yhteneväinen näkemys siitä, että Metsähallituksen palvelut ovat laadukkaita.

Tärkeimpiä kehitysmahdollisuuksiamme, niin asiakkaiden kuin muidenkin sidosryhmien näkökulmasta, ovat avoimen vuorovaikutuksen lisäksi yhdenvertaisuuden edistäminen, eri asiakas- ja sidosryhmien tarpeiden yhteensovittaminen sekä palvelujen kehittäminen palautteen pohjalta.

Maineen osalta kaikista vaikuttavimmiksi tekijöiksi kaikissa ryhmissä nousivat avoimuus ja vastuullisuus. Näihin tulemme jatkossakin vahvasti panostamaan – koko arvoketjun laajuudessa.

Yhteistyöprosessi kansalaisyhteiskunnan kanssa jatkui

Vuonna 2018 käynnistynyt yhteissuunnittelua ja vuorovaikutustaitoja kehittävä prosessi Metsähallituksen, Suomen luonnonsuojeluliiton ja Greenpeacen välillä jatkui vuonna 2021. Prosessia jatkettiin itsenäisesti vuorovaikutuksen kehittämiseen erikoistuneen asiantuntijayritys Akordin viitoittamalla tiellä.

Vuoden aikana jatkoimme säännöllistä yhteistyötä sekä valtakunnallisella että alueellisella tasolla yhteisten toimintatapojen ja haasteellisten metsäkohteiden parhaiden toimintatapojen määrittämiseksi yhteisillä kriteereillä. Neuvottelujen tuloksena olemme ottaneet Suomen luonnonsuojeluliiton ja Greenpeacen suojeluesityksessä olleita kohteita mukaan Metsähallituksen alue-ekologiseen verkostoon. Vastaavasti esityksessä olleita luontoarvoiltaan vähäisiä kohteita on yhteisymmärryksessä palautettu metsätalouden piiriin. Kaikista neuvottelussa olleista kohteista ei kuitenkaan ole toistaiseksi saavutettu yhteistä näkemystä, mikä johtuu pitkälti käytettyjen määritelmien tulkintaeroista. Prosessin aikana on myös havaittu, että alue-ekologisen verkoston tiedoissa on tarkentamista, ja tätä tarkennustyötä jatkettiin. Lisäksi panostettiin henkilöstön koulutukseen luontokohteiden tunnistamisessa.

ASIAKKAAT, KUMPPANIT JA SIDOSRYHMÄT

Sovellamme yhteistyöprosessissa luotuja toimintatapoja laajasti toiminnassamme, esimerkiksi saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnitteluprosessissa ja Liito-orava-LIFE-hankkeessa, jotka liittyvät temaattisesti läheisesti metsätalouden ja suojelukohteiden rajaamiseen. Prosessin aikana on syntynyt hyvä keskusteluyhteys, ja yhteistyö jatkuu vuonna 2022.

Keskustelu luontokadosta kiihtyi

Keskustelu luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta ja luontokadon hillinnästä kiihtyi vuonna 2021 ja jatkuu yhä tiiviinä alkuvuonna 2022. Keskustelun taustalla on muun muassa EU:n viime vuonna julkaistu biodiversiteettistrategia, joka asettaa EU-tason tavoitteet luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja luontokadon hillitsemiseksi. Strategian toimeenpanoon liittyviä kansallisia sitoumuksia valmistellaan vuonna 2022 ympäristöministeriön asettamassa työryhmässä. Sitoumukset koskevat suojelualueverkostoa sekä luonto- ja lintudirektiivien liitteiden lajien ja luontotyyppien suojelutasoa. Lisäksi luonnontilaiset ja vanhat metsät on suojeltava tiukasti. Suurimmat näkemyserot ovat syntyneet strategian sisältämistä suojelupinta-alatavoitteista, sekä suojelua ja metsien luonnontilaisuutta koskevista määritelmistä. Tällä hetkellä tiedossa ei vielä ole kansallisia hehtaari- tai prosenttimääräisiä suojelutavoitteita eikä luonnonmetsän ja vanhan metsän määritelmiä. Aiheesta käyty laaja keskustelu erityisesti sosiaalisessa mediassa on kohdistunut valtion maihin ja Metsähallitus Metsätalous Oy:n toimintaan niiden hoitajana.

Koneen Säätiön rahoittama Luonnonmetsä-työryhmä jatkoi vuonna 2021 kaukokartoitusaineistoon perustuvien arvokkaiden metsäkohteiden kartoittamista valtion mailla eri puolella Suomea. Kohteita on osoitettu Metsähallitukselle tiedoksi sekä suorilla yhteydenotoilla että sosiaalisen median kautta. Myös puunkorjuukohteilla on muutamassa tapauksessa ollut aktiivista toimintaa metsätaloustoimien estämiseksi. Olemme käyneet näissä tilanteissa keskusteluja eri osapuolten kanssa ja pyrkineet saavuttamaan yhteisen näkemyksen. Jos yhteistä näkemystä ei ole saavutettu, hakkuut on toistaiseksi keskeytetty. Luonnonmetsä-työryhmän keskeinen viesti on, ettei valtion talousmetsien luonto- ja lajistoarvoja ole systemaattisesti inventoitu. Ryhmän seuraavaa raporttia lajistollisesti arvokkaista, suojelua vaativista metsäkohteista odotetaan keväällä 2022.

Olemme lisänneet lajiosaamista ja -resursseja talouskäytössä olevien metsien lajiston selvittämiseen palkkaamalla lisää asiantuntijoita lajistoinventointeihin. Tulemme panostamaan tähän myös jatkossa. Monikäyttömetsissä on myös käynnissä Lajiesiintymät monikäyttömetsien suunnittelussa (Lajidemo) -projekti, jonka avulla pyrimme yhä paremmin yhteensovittamaan lajiston huomioimisen ja metsänkäsittelyn. Lisäksi Metsähallitus Metsätalous Oy järjesti marraskuussa seminaarin ja keskustelupaneelin metsien uhanalaistilanteesta tavoitteena edistää avointa ja rakentavaa keskustelua. Alustajina tilaisuudessa

oli uhanalaisuusarvioinnin tekijöitä, metsäekologian johtavia tutkijoita, metsäalan toimijoita ja järjestöjen edustajia.

Seminaari tallennettiin, ja esitykset ovat nähtävissä **Metsähallituksen YouTube-kanavalla.**

Avohakkuut historiaan -kansalaisaloite käsiteltiin Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnassa syksyllä 2021. Avohakkuukieltoa valtion maille ei pidetty aiheellisena, mutta valiokunta katsoi, että jatkuvaa kasvatusta tulisi lisätä. Aloite on herättänyt paljon keskustelua, joka on lisännyt jatkuvapeitteisen metsänkäsittelyn tutkimusta sekä edistänyt metsien käytön menetelmien monipuolistamista. Jatkamme jatkuvan kasvatuksen havaintoalueiden käsittelyjen toteutusta ja kehitämme alueiden systemaattista seurantaa edelleen.

Lisäksi vuoden 2022 alussa käytiin keskustelua valtion monikäyttömetsien metsävaratietojen avoimuus- ja luovuttamisperiaatteista liittyen Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) Metsähallitukselta pyytämiin tietoihin hanketoiminnan tukemiseksi. Valtion monikäyttömetsien alue-ekologisten kohteiden avoimet tiedot, jotka ovat julkisesti saatavilla myös Retkikartta.fi-palvelussa, luovutettiin tietoja pyytäneiden tutkimustahojen käyttöön käyttöoikeussopimuksella. Metsähallitus Metsätalous Oy on linjannut, että muut kuin alue-ekologisten kohteiden julkiset tiedot ovat sen liiketoiminnan käytössä, ja kuuluvat siten liikesalaisuuden piiriin. Metsähallitus Metsätalous Oy katsoo myös, että tuotetun tiedon yhteneväisyyden ja yhteensopivuuden vuoksi tulisi metsiä ja niiden käyttöä koskevissa tutkimushankkeissa käyttää avointa metsävaratietoa, jota on saatavilla kaikkien metsänomistajien metsistä.

Eränkäynnin sosiaalinen kestävyys nousi keskusteluun

Eränkäynnin sosiaalinen kestävyys nousi syksyllä 2021 laajan keskustelun aiheeksi Lapissa. Paikkakuntalaiset metsästäjät kokivat syyskuussa, että ulkopaikkakuntalaisia metsästäjiä oli liikaa. Myös Lapin kansanedustajat ottivat aiheeseen kantaa. Pohjoisen mediat julkaisivat aiheesta 30 uutista. Teimme metsästyksen kestävyydestä sekä metsästyksestä ja retkeilystä laajat tietopaketit, jotka julkaisimme julkisen keskustelun tueksi ja tietopaketiksi päättäjille. Aineistot ovat kaikkien saatavilla Eräluvat.fi- ja Luontoon.fi-palveluissa. Lisäksi tehtiin päätös, että hirvenmetsästyksen vieraslupia ei vuonna 2022 myönnetä syyskuussa.

Vastuullisuus

Vastuullisuus läpileikkaa koko Metsähallituksen toiminnan. Se on integroitu strategiaan, toimintaan ja kehittämiseen. Edistämme vastuullisella toiminnallamme luonnon, ihmisten ja yhteiskunnan hyvinvointia ja tarjoamme ratkaisuja globaaleihin haasteisiin.

Sisältö:

Johtaminen ..... s. 32
Ihmiset ..... s. 39
Ympäristö ..... s. 52
Yhteiskunta ..... s. 80

Kuva: Katri Lehtola

VASTUULLISUUS

Vastuullisuus ohjaa Metsähallituksen toimintaa

Vastuullisuus on Metsähallituksessa strategista. Se on integroitu Kasvatamme huomista -strategiaan, jossa se ohjaa strategisia valintojamme ja auttaa meitä tavoitteidemme saavuttamisessa. Se kuuluu myös meillä kaikessa – siinä, miten puhumme ja kuinka kohtaamme asiakkaita, kumppaneita ja sidosryhmiä. Hyvä hallinto, vaatimustenmukaisuus ja tapa toimia muodostavat toiminnan eettisen ja vastuullisen perustan.

Vastuullisuutta rakennetaan systemaattisesti

Vastuullisuutta on Metsähallituksessa rakennettu systemaattisesti. Ensimmäinen vastuullisuusohjelmamme käynnistyi vuonna 2018, ja sen toimenpiteet ulottuivat edellisen strategiakauden loppuun vuoteen 2020 asti. Ohjelman myötä rakensimme Metsähallituksen vastuullisuuden perustan – tunnistimme olennaiset vastuullisuuden teemat ja loimme vastuullisuuspolitiikan, vastuulliset ja eettiset toimintatavat sekä GRI-raportointikehyksen, jotka integroimme osaksi johtamista ja toimintaa. Lisäksi loimme päälinjat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöllemme sekä uudistimme vastuullisen brändin. Vuoden 2020 strategiatyössä integroimme vastuullisuuden strategiaan. Laadimme myös Metsähallituksen ensimmäisen arvonluontimallin. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tunnistaminen auttaa meitä strategiamme toteuttamisessa ja kehittämisessä sekä luo edellytyksiä vastuulliselle yhteistyölle ja kestäville ratkaisuille.

Strategisen vastuullisuuden rakentuminen Metsähallituksessa

VASTUULLISUUS

Metsähallituksen vastuullisuusohjelma

Vastuullisuustyömme perustuu oman toimintamme vaikutuksen ja sidosryhmiemme tarpeiden ymmärtämiselle. Olemme olennaisuusanalyysissä tunnistaneet kymmenen merkittävintä avainteemaa, jotka ohjaavat vastuullisuutta ja määrittävät tavoitteita, joiden vaikuttavuutta mittaamme ja joista raportoimme vuosittain.

Vastuullisuuden olennaiset teemat:

- Eettinen johtaminen
- Vaatimustenmukaisuuden varmistaminen
- Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
- Ilmastonmuutoksen hillintä ja muutokseen sopeutuminen
- Laadukas osaaminen ja hyvä työpaikka
- Ihmis- ja työoikeudet omassa ja kumppaneiden toiminnassa
- Valtion maihin ja vesiin kohdistuvien tarpeiden yhteensovittaminen
- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Maakuntien elinvoimaisuus
- Luonnon virkistyskäyttö

Vastuullisuusohjelmamme sisältää neljä painopistealuetta: johtaminen, ympäristö, ihmiset ja yhteiskunta. Kasvatamme huomista -strategiakauden vastuullisuusohjelma sekä suoraan tukee strategisten tavoitteidemme saavuttamista että ennakoi ja kirittää tulevaa vastuullisuuden kehitystyötä esimerkiksi vaatimustenmukaisuuden, ihmisoikeuksien ja tiedon osalta.

Vastuullisuusohjelman keskeiset toimenpiteet 2021

Edistimme vastuullisuusohjelmaa sekä strategisten tavoitteidemme yhteydessä että ennakoimalla erityisesti tulevaa kansallista ja kansainvälistä sääntelyä sekä vastuullisuuden yleistä kehitystä.

Johtaminen-painopistealueella jatkoimme vaatimustenmukaisuuden toimintamallin käyttöönottoa. Vuoden aikana toteutimme analyysin, jossa tunnistettiin ja priorisoitiin vaatimustenmukaisuuteen ja vastuullisuuteen liittyviä riskejä. Valmistelimme toimittajien toimintatapaohjeen (Supplier Code of Conduct) rinnalle toimintatapaohjeen Metsähallituksen kumppaneille (Partner Code of Conduct) sovellettavaksi yhteistyösopimuksiin ja muihin sopimussuhteisiin. Lisäksi koulutimme henkilöstöä ja julkaisimme osana toimintatapaohjeen toteuttamista ja korruptionvastaista toimintaa vieraanvaraisuuspelin. Luonnonvara-aloja erityisesti koskettava ja voimakkaasti kehittyvä EU- ja kansallinen sääntely mukaan lukien ESG-regulaatio olivat vuoden aikana aktiivisessa seurannassa ja vaikutuksiltaan arvioitavana Metsähallituksen eri toiminnoissa.

Asiakaslähtöisyystyössä määritimme Metsähallituksen yhteisen asiakaskokemuksen perustan. Veimme Metsähallituksen vastuullista brändiä ja brändiperhettä käytäntöön tuottamalla brändityökaluja ja -materiaaleja, luomalla edellytyksiä vahvaan brändiviestintään uudella viestintä-, vastuullisuus ja strategiayksikön organisaatiolla sekä erillisissä jalkauttamisprojekteissa

Ympäristö-painopistealueella kehitimme ISO14001-ympäristöjärjestelmää osana Metsähallituksen johtamisjärjestelmää. Ympäristöjärjestel-

VASTUULLISUUS

mä uudelleensertifioitiin keväällä ja sertifikaatti on voimassa 31.5.2024 asti. Metsähallitus Metsätalous Oy otti vuoden aikana käyttöön ETJ+ -energiatehokkuusjärjestelmän, jolle myönnettiin vuoden lopussa oma sertifikaatti. Järjestelmän käyttöönotto on yksi Metsähallituksen ilmasto-ohjelman tavoitteista ja järjestelmä otetaan käyttöön vaiheittain koko Metsähallituksessa.

Suojelualueilla ja monikäyttömetsissä hoidimme luontoa ja paransimme elinympäristöjen tilaa ennätyksellisen suurella alalla. Strategiatyössä kehitimme luonnon monimuotoisuustavoitteiden entistä parempaa yhteensovittamista tavoitteena luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja luontokadon hillintä. Tavoitteemme tukevat YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista.

Ihmiset-vastuualueella käynnistimme strategian mukaisten yhteisten osaamisalueiden koulutukset ja loimme Metsähallitukselle ensimmäiset johtamisen periaatteet. Kehitimme henkilöstötutkimusta erityisesti yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulmista ja kysyimme henkilöstön kokemuksia erilaisuuden kunnioittamisesta, yhdenvertaisesta kohtelusta ja syrjinnästä. Valmistelimme myös ihmisoikeusvaikutusten arvioinnin käynnistämistä Metsähallituksessa. Työ alkaa syksyllä 2022.

Yhteiskunta-vastuualueella Metsähallituksen ensimmäinen merituulivoimapuistohanke Korsnäsissa eteni suunnitelmien mukaisesti. Ympäristövaikutusten arviointi käynnistyi ja keväällä aloitettiin myös ensimmäiset luontoselvitykset. Työ jatkuu edelleen vuonna 2022. Määrittelimme merituulivoimahankkeen kumppanivalintaa varten ESG-kriteerit ja valmistelimme kansainväliset vaatimukset täyttävä ESG Due Diligence -prosessin. Kumppanihaku käynnistyi loppuvuodesta 2021.

Metsähallituksen toimintaa saamelaisten kotiseutualueella vuosina 2022–2027 ohjaava luonnonvarasuunnitelma valmistui. Suunnittelutyössä käytettiin ensimmäistä kertaa Akwé: Kon -toimintamallia, ja

Kasvatamme huomista -strategiakauden vastuullisuusohjelma sekä suoraan tukee strategisten tavoitteidemme saavuttamista että ennakoi ja kirittää tulevaa vastuullisuuden kehitystyötä.

Akwé: Kon -työryhmä arvioi suunnitelman vaikutukset. Suunnittelun lopputuloksena valmistui laaja 94 toimenpidettä sisältävä toimintaohjelma.

Metsähallituksen vastuullisuusohjelma

Kasvatamme huomista – Metsähallituksen strategia 2021–2024

Vastuullisuus ja yhteistyö	Ilmastonmuutos	Luonnon monimuotoisuus	Hyvinvointi	Biotalous

Kasvatamme huomista -strategiastreamit

Vastuullisuusohjelma

Keskeiset toimenpiteet 2021

Johtaminen

- Lanseerasimme vaatimustenmukaisuuden toimintamallin käyttöön koko Metsähallituksessa.
- Teimme kattavan vastuullisuus- ja vaatimustenmukaisuusriskianalyysin.
- Koulutimme henkilöstöä lahjonnan ja korruption torjumisessa.
- Valmistelimme toimintatapaohjetta Metsähallituksen kumppaneille.
- Määrittelimme Metsähallituksen yhteisen asiakaskokemuksen peustan.
- Veimme käytäntöön vastuullista brändiä ja brändiperhettä.

Ympäristö

- Kehitimme ISO14001 -ympäristöjärjestelmää osana Metsähallituksen johtamisjärjestelmää. Ympäristöjärjestelmä uudelleen sertifioitiin.
- Energiatehokkuusjärjestelmä ETJ+ otettiin käyttöön Metsähallitus Metsätalous Oy:ssä.
- Hoidimme luontoa ja paransimme elinympäristöjen tilaa ennätyksellisen suurella pinta-alalla.

Ihminen

- Käynnistimme yhteisten osaamisalueiden koulutukset koko Metsähallituksessa.
- Loimme Metsähallitukselle ensimmäiset johtamisen periaatteet.
- Kehitimme henkilöstötutkimusta yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulmista.
- Valmistelimme ihmisoikeusvaikutusten arviointia Metsähallituksessa.

Yhteiskunta

- Valmistelimme Korsnäs-merituulivoimahankkeen kumppanihakua määrittelemällä ESG-kriteerit ja valmistelemalla kansainväliset vaatimukset täyttävää ESG Due Diligence -prosessia.
- Laadimme yhdessä sidosryhmiemme kanssa luonnonvarasuunnitelman saamelaisten kotiseutualueelle vuosille 2022–2027.

Johtaminen

Rakennamme luottamusta avoimella vuorovaikutuksella ja kehitämme asiakaslähtöisempiä ja digitaalisia yhteistyön muotoja. Lupaamme laajentaa vastuullisia ja eettisiä toimintatapoja koko arvoketjussamme.

Sisältö:

Eettinen ja vastuullinen johtaminen ..... s. 33
Vaatimustenmukaisuuden varmistaminen..... s. 35

EETTINEN JA VASTUULLINEN JOHTAMINEN

Vastuullisuus on integroitu strategiaan ja kannustinjärjestelmiin

Metsähallituksen toimintaa ohjaavat Metsähallituksesta annettu laki ja asetus, omistajapoliittiset linjaukset sekä strategia, työjärjestys ja politiikat. Vastuullisuus on Metsähallituksessa integroitu strategiaan ja kannustinjärjestelmiin. Tulospalkkiomme yhtenä kriteerinä on yhtenäinen ja vastuullinen Metsähallitus, jonka onnistumista mitataan sekä vastuullisuusohjelman onnistuneella toimeenpanolla että asiakasnäkökulmamittarilla.

Tärkeimmät vastuullisuutta ohjaavat politiikkamme ovat vastuullisuuspolitiikka ja ympäristöpolitiikka. Ne ovat koko Metsähallitusta koskevia strategisia linjauksia, jotka Metsähallituksen hallitus on vahvistanut. Politiikoissa määritellään vastuualueidemme ja yksiköidemme yhteisen tekemisen alueet, kytkös strategiaan ja sen toteuttamiseen, päätavoitteet, keskeisimmät periaatteet, pääroolit ja vastuut sekä raportointimenettelyt.

Toteutamme vaatimustenmukaisuutta Metsähallituksessa laajasti. Varmistamme lakien ja säädösten mukaisuuden lisäksi toiminnan eettisyyden ja vastuullisuuden. Seuraamme säännöllisesti Metsähallituksen toimintatapaohjeen ja arvojen mukaisen toiminnan toteutumista tavoitteenamme jatkuva kehitys.

Varmistamme ja kehitämme toimintamme vastuullisuutta ympäristön osalta myös sertifioidulla ympäristöjärjestelmällä (ISO 14001). Talouskäytössä olevat monikäyttömetsät on PEFC-sertifioitu ja toimittamamme puu täyttää myös FSC Controlled Wood kriteerit. Olemme vastuullisuusverkosto FIBSin pro-jäsen.

EETTINEN JA VASTUULLINEN JOHTAMINEN

Vastuullisuuden johtaminen Metsähallituksessa

Metsähallituksessa pääjohtaja vastaa vastuullisuuden ja ympäristöasioiden johtamisesta ja toteutumisesta. Metsähallituksen hallitus asettaa yhteiset strategiset vastuullisuus- ja ympäristötavoitteemme johtoryhmän esityksestä, ja johtoryhmä vastaa niiden toteutumisesta omilla vastuualueillaan.

Viestintä-, strategia- ja vastuullisuusyksikön johtaja vastaa vastuullisuusohjelman kehittämisestä ja toteuttamisesta sekä toimii Metsähallituksen ympäristöryhmän puheenjohtajana. Toiminnan tukena työskentelevät konserniyksiköiden ja vastuualueiden eli Metsähallitus Metsätalous Oy:n, Kiinteistökehityksen, Luontopalvelujen ja Eräpalvelujen asiantuntijoista koostuvat vastuullisuus- ja ympäristöryhmät. Lakiasiat ja vaatimustenmukaisuus -yksikkö vastaa vaatimustenmukaisuudesta ja Metsähallituksen toimintatapaohjeesta (Code of Conduct) sekä huolehtii eettisten ja vastuullisten toimintatapojen edistämisestä.

Vastuualueet ja konserniyksiköt varmistavat, että vastuullisuus- ja ympäristöperiaatteemme näkyvät toiminnassamme asiakkaiden, kumppanien, toimittajien ja muiden sidosryhmien kanssa. Jokainen Metsähallituksen työntekijä vastaa siitä, että vastuullisuusohjelma ja ympäristöjärjestelmän ohjeistus sekä toimintatapaohje toteutuvat omassa työssä.

Vastuullisuuden merkittävimmät riskit

Metsähallituksen keskeisiä vastuullisuusriskejä ovat toiminnan mahdollinen negatiivinen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastonmuutokseen sekä alkuperäiskansojen oikeuksiin, yhteiskunnan eri tarpeiden yhteensovittamisen ja yhdenvertaisuuden varmistamisen epäonnistuminen, mahdolliset ihmisoikeuksien toteutumisen puutteet koko arvoketjussa sekä toiminnan vaatimustenmukaisuuden puutteet. Lisäksi sekä vastuullisuus- että maineriskinä on tunnistettu mahdolliset poikkeamat sovituista ja viestityistä toimintamalleista. Vastuullisuus- ja vaatimustenmukaisuusosaamista on kehitetty ohjeistusta ja koulutusta lisäämällä.

Tulospalkkiomme yhtenä kriteerinä on yhtenäinen ja vastuullinen Metsähallitus.

VAATIMUSTENMUKAISUUDEN VARMISTAMINEN

Vaatimustenmukaisuuden toimintamalli käyttöön koko Metsähallituksessa

Kartoitimme vuoden aikana toimintojen nykytilaa kattavalla vastuullisuus- ja vaatimustenmukaisuusriskianalyysillä. Analyysissa tunnistimme ja priorisoimme vaatimustenmukaisuuteen ja vastuullisuuteen liittyviä riskejä. Työn pohjalta teimme myös kehitystoimenpiteitä vaatimustenmukaisuuden parantamiseksi esimerkiksi hankinnoissa sekä sopimus- ja toimittajahallinnassa.

Vuoden aikana julkaistiin lukuisia Metsähallitukselle merkittäviä kansallisia ja EU-tason sääntelyhankkeita. EU:n vihreän kehityksen ohjelma eli Green Deal sisältää useita Metsähallituksen toimintaympäristöön vaikuttavia lainsäädäntöaloitteita. Vastataksemme erityisesti lisääntyneeseen EU-tasolta annettavaan sääntelyn käynnistimme sääntelyn seurannan kehitystyön. Tehostamme sääntelyn seurannan kehittämisellä uuden sääntelyn vaikutusten ennakollista tunnistamista ja sääntelyyn vaikuttamista. Osana sääntelyn seurantaa laadimme myös EU-regulaatiokatsauksen ajankohtaisista sääntelyhankkeista Metsähallituksen hallitukselle.

Lähivuosina EU:sta tulevan ympäristövastuuta, sosiaalista vastuuta ja hyvää hallintotapaa koskevan ESG-sääntelyn (Environmental, Social, Governance) määrä tulee lisääntymään voimistaen yritysvastuun oikeudellistumiskehitystä. Seuraamme ja vaikutamme aktiivisesti tulevaan sääntelyyn muun muassa osallistumalla sidosryhmäyhteistyön ja lainsäädäntöä koskeviin lausuntomenettelyihin.

Osana korruption ja lahjonnan vastaista toimintaa julkaisimme loppuvuodesta koko Metsähallituksen henkilöstölle suunnatun vieraanvaraisuuspeli-verkkokoulutuksen. Koulutus on jatkoa viime vuonna julkaistulle vieraanvaraisuusohjeelle. Peli selventää esimerkkitapausten avulla kriteereitä, joiden perusteella metsähallituslaisten on arvioitava vieraanvarai-

VAATIMUSTENMUKAISUUDEN VARMISTAMINEN

suuden vastaanottamisen ja tarjoamisen hyväksyttävyyttä.

Valmistelimme vuoden aikana toimittajien toimintatapaohjeen (Supplier Code of Conduct) rinnalle toimintatapaohjetta Metsähallituksen kumppaneille (Partner Code of Conduct) sovellettavaksi Metsähallituksen yhteistyösopimuksiin ja muihin sopimussuhteisiin. Kumppanien toimintatapaohjeen tarkoituksena on sitouttaa Metsähallituksen sopimuskumppanit samoihin vastuullisen ja eettisen toiminnan periaatteisiin, joihin Metsähallitus itse on sitoutunut omassa toimintatapaohjeessaan. Otimme kumppanien toimintatapaohjeen ensimmäisenä käyttöön tuulivoimatoimialan yhteistyö- ja käyttöoikeussopimuksissa.

Jatkoimme vastuullisen tiedonhallinnan kehittämistä vuonna 2021 monella eri saralla. Järjestimme tiedonhallinnan tehtäviä ja jatkoimme tiedonhallintalain käyttöönottoa. Tiedonhallintamalli ja asiakirjajulkisuuskuvaus tulivat käyttöön vuoden 2021 alusta. Vahvistimme asianhallinnan ohjausta Asianhallinnan periaatteilla tukien näin tietoaineistojen digitaalisen elinkaaren hallintaa sekä tulevaa asianhallinnan toimintatapamuutosta. Kehitimme lisäksi Metsähallituksen sopimushallintaa osana suuria tietojärjestelmäprojekteja. Kesällä 2021 otimme laajennetusti käyttöön oman sähköisen allekirjoituspalvelun. Päivitimme Teams-sovelluksen käyttöönoton ja pilviympäristöihin siirtymisen myötä salassa pidettävän aineiston käsittelyä koskevan ohjeistuksen. Koulutimme henkilöstöä tietosuojasta, tietoturvasta sekä siitä, miten eri luonteisia tietoaineistoja käsitellään ja miten erilaisia käsittelytapoja vaativat tietoaineistot tunnistetaan. Osa näistä verkkokoulutuksista ja omatoimisista verkkokoulutuksista oli henkilöstön tulospalkkioon sidottuja.

Tiedonhallintalain tietoturvaa koskevat vähimmäisvaatimukset on sisällytetty Metsähallituksen ICT-hankintoihin. Otimme käyttöön Metsähallituksen työasemaympäristössä M365-tietoturvaominaisuuksia, joilla voidaan suojata tehokkaasti tiedostojen käyttöoikeudet käsittely-ympäristöstä riippumatta. Kasvatimme lisäksi tietoturvapoikkeamien havainnointikykyä ja vakiinnutimme päivittäiset käytännöt hyvälle tasolle yhdessä perustietotekniikkatoimittajan kanssa.

Käynnistimme Metsähallituksen datastrategian määrittelyn ja kävimme sen puitteissa keskustelua tietopääoman arvosta, tiedon laadun merkityksestä ja hyödyntämispotentiaalista myös uusilla soveltamisalueilla. Datastrategiatyön kehittämis- ja jatkotoimenpiteet jatkavat Metsähallituksen järjestelmällistä vastuullisen tiedonhallinnan kehitystä.

VAATIMUSTENMUKAISUUDEN VARMISTAMINEN

Ilmoituskanavan toiminta jatkui normaalisti vuonna 2021. Vuonna 2019 käyttöön otettu Ilmoituskanava antaa mahdollisuuden ilmoittaa nimellä tai anonyymisti Metsähallituksen toimintaan liittyvästä väärinkäytösepäilystä ja tilanteista, joissa ei noudateta toimintatapaohjeemme mukaista vastuullista ja eettistä toimintatapaa. Ilmoitusten määrä on vähentynyt vuosina 2019–2021 joka vuosi.

Vuoden aikana ilmoituskanavaan tuli 19 ilmoitusta (2020: 23, 2019: 28), joista pääosa oli tarkoituksenmukaisia. Eniten ilmoituksia tehtiin henkilöstöhallinnon (4) teemoihin ja ympäristöasioihin (4) liittyen. Ihmisoikeudet-ilmoitus koski maastoliikennelupien myöntämisen yhdenvertaisuutta. Asia selvitettiin ja todettiin, että lupien myöntäminen perustuu lainsäädäntöön ja yhdenvertaisuus ei ole vaarantunut. Vuoden aikana ei tullut yhtään syrjintään tai yksityisyyden suojaan liittyvää ilmoitusta. Ilmoitukset on käsitelty laki-, henkilöstö- ja riskienhallintatoiminnoissa, ja niiden perusteella on ryhdytty tarpeellisiin toimenpiteisiin. Seuraamme ilmoituksista alkunsa saaneita kehitys- ja parannustoimia säännöllisesti.

Ilmoituskanavaan tulleet ilmoitukset teemoittain 2021

- Henkilöstöasiat 4
- Ympäristö 4
- Eturistiriidat 1
- Ihmisoikeudet 1
- Vaatimustenmukaisuus (lait ja sitoumukset) 1
- Hankinnat 0
- Korruptio tai lahjonta 0
- Omaisuuden ja tiedon hallinta 0
- Turvallisuus ja tietosuoja 0
- Epäolennainen muu asia 8

Yhteensä 19

Vaatimustenmukaisuuden toimintamalli toiminnassa

Vaatimustenmukaisuuden toimintamalli lanseerattiin vuoden aikana käyttöön koko Metsähallituksessa. Malli perustuu toimintatapaohjeemme teemoihin.

Johdon vastuu ja valvonta

Vastuullisuus ja vaatimustenmukaisuus

Ennakointi

- Vaatimustenmukaisuuden organisointi vuoden 2021 alusta.
- EU ja kansalliset lainsäädäntöhankkeet (ESG): seuranta, lausunnot ja työryhmät.
- Vastuullisuus- ja vaatimustenmukaisuusriskien arviointi.
- Riskiperusteisesti valitut vaatimustenmukaisuuden kehittämistoimet.

Ehkäisy

- Hankintojen organisointi ja kehittäminen.
- Sopimus- ja hankintakoulutukset.
- Toimivaltuuksien uudistus käyntiin.
- Korruptionvastaiset käytännöt: Metsähallituksen vieraanvaraisuusohje.
- Kumppanien toimintatapaohje (PCOC).
- Tiedon- ja asianhallinnan periaatteet.

Integrointi

- Sopimusjärjestelmien ja -prosessien kehittäminen.
- Vaatimustenmukaisuussopimusvalmisteluissa.
- Vastuullisen tiedonhallinnan toimintatapojen kehittäminen.
- Tiedonhallintalain käyttöönotossa eteneminen.
- Kiinteistötoimitusten edunvalvonnan yhtenäiset linjaukset

Reagointi, jatkuva kehitys

- Ilmoituskanavan ylläpito ja hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä.
- Tietosuoja- ja tietoturvakysymykset.
- Vaatimustenmukaisuuden ydinteemojen seurantatieto johdolle.
- Oikeudelliset prosessit ja riita-asiat.
- Riskienhallinnan kokonaiskuvan laajentaminen.

Todentaminen Sisäinen tarkastus

Hallituksen hyväksymän sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman mukaiset tarkastukset.

2021 muun muassa:

- Toimintasuunnitelmien strategian mukaisuus
- Metsätalous Oy:n urakoinnin hankinta ja valvonta
- Luontopalveluiden varainkäyttö
- Riskienhallintaprosessin tarkastus

Ihmiset

Kunnioitamme ihmisoikeuksia sekä varmistamme oikeudenmukaisen ja tasapuolisen toiminnan ja kohtelun niin henkilöstön, asiakkaiden, kumppaneiden kuin sidosryhmien osalta.

Sisältö:

Henkilöstö ..... s. 40
Saamelaiskulttuuri ..... s. 47
Ihmisoikeudet ..... s. 50

Kuva: Katri Lehtola

HENKILÖSTÖ

Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö strategian keskiössä

Kasvatamme huomista -strategian onnistunut toimeenpano, yhdessä muuttuvan toimintaympäristön kanssa, vaatii meiltä tarvittavan osaamisen tunnistamista ja kehittämistä. Olemme strategiaprosessissa tunnistaneet yhdeksän yhteistä osaamisaluetta ja käynnistimme vuonna 2021 osaamisten koulutuksen ja kehityksen koko Metsähallituksessa.

Edistimme yhteistä strategista osaamista johtamisen, esihenkilökulttuurin, digitaitojen ja työyhteisötaitojen osalta koko konsernin koulutuksilla. Koulutukset suoritettiin koronaviruspandemiasta johtuen verkkokoulutuksina eOppiva-, Ahjo- ja Wistec-oppimisalustoilla. Varmistaaksemme yhteisen osaamisen kehittymisen strategisten osaamisten koulutukset on sidottu osaksi henkilöstön tulospalkkiokriteereitä. Vuoden 2022 aikana tulemme käynnistämään osaamisen jatkuvan seurannan ja mittaamisen henkilöstön osaamiskartoituksella. Seurannan lisäksi kartoitamme henkilöstön osaamisen kehitystarpeita.

Digitaalisilla alustoilla käytyjen koulutusten määrä kasvoi vuonna 2021. Suosituimpia kursseja olivat eOppivan Yksi meistä – johdatus Metsähallitukseen -perehdytyskurssi ja erilaiset digi- ja vuorovaikutustaitojen kehittämisen kurssit. Digitaalisilla alustoilla tehtiin yhteensä 4 532 suoritusta.

Strategiaa tukevat yhteiset osaamisalueemme

- Metsähallituksen kokonaisuuden ymmärtäminen
- Työyhteisötaidot – oman työn johtaminen
- Johtaminen ja esihenkilökulttuuri
- Vastuullisuus
- Asiakaslähtöisyys & asiakas, kumppani- ja sidosryhmäkokemus
- Yhteensovittaminen: vuorovaikutus, verkostoituminen ja yhteistyö
- Digi- ja dataosaaminen
- Muutoskyvykkyys
- Jatkuva oppiminen ja kehittyminen

HENKILÖSTÖ

Kehitämme johtamis- ja esihenkilökulttuuria

Loimme vuoden aikana Metsähallitukselle ensimmäiset johtamisen periaatteet. Periaatteet linjaavat Metsähallituksen johtamiskulttuuria, toimivat ohjenuorana esihenkilötyölle ja määrittävät, miten meillä henkilöstöä johdetaan. Ne perustuvat vahvasti arvoihimme ja kertovat, miten strategiassa määriteltyjä päämääriä tavoitellaan.

Periaatteiden pohjaksi kartoitimme esihenkilötyön nykytilaa koko henkilöstön kyselyllä. Kyselyn perusteella (n=361) Metsähallituksen esihenkilötyötä pidettiin hyvänä tai erinomaisena. Vastaajista 85 prosenttia oli tyytyväisiä oman esihenkilön tuen määrään, kun taas 15 prosenttia koki, että oman esihenkilön antama tuki työskentelylle on välttävää tai huonoa. Tuen tarpeen ja palautteen saannin määrässä oli laajaa vaihtelua – toiset pitivät oman esihenkilön työskentelyä esimerkillisen hyvänä, kun taas osa koki, että esihenkilöltä ei saa lainkaan tukea arjen työtehtäviin. Vastausten perusteella toive-esihenkilö olisi henkilö, johon voisi luottaa, joka kuuntelee ja on läsnä.

Johtamisen periaatteiden avulla varmistamme, että johtamista ja esihenkilötyötä tehdään kaikilla tasoilla samoin periaattein. Periaatteet koostuvat kolmesta johtamisen lupauksesta, joiden pääotsikot ovat Toimimme yhdessä, Toimimme arvostaen ja luottamuksella ja Välitän toisista ja itsestäni. Periaatteet asettavat myös suuntaviivat sille, miten esihenkilötyön kehittymisestä huolehditaan organisaatiossa. Vuoden 2022 aikana valmistelemme esihenkilötyön osaamisen kehittämisen kokonaisuuden, joka palvelee jokaista esihenkilöä kehittymisessä ja konkretisoi johtamisen periaatteet arkeen.

HENKILÖSTÖ

Avainvahvuudet sitoutuminen, inhimillisyys ja kehityshakuisuus

Seuraamme henkilöstön työtyytyväisyyttä ja työyhteisön kehitystarpeita vuosittain toteutettavalla henkilöstötutkimuksella. Kokonaistyytyväisyyttä mitataan kuudella päämittarilla: oman työn sisältö, esimiehen toiminta, työyhteisön toiminta, Metsähallituksen johdon toiminta, Metsähallitus työnantajana ja toimintamme asiakaslähtöisyys. Vuonna 2021 tutkimukseen vastasi 69 prosenttia henkilöstöstä.

Tulosten perusteella työn merkityksellisyys on vuodesta toiseen vahvaa ja Metsähallituksen toimintakulttuuri on inhimillinen. Yhdenvertaisuus on tapa toimia, erilaisuutta kunnioitetaan ja kollegoilta saa tukea. Metsähallituksen koetaan olevan aidosti kehityshakuinen työpaikka, sillä lyhyessäkin ajassa tulokset ovat parantuneet. Johtaminen on inhimillistä ja esihenkilöt antavat tunnustusta hyvistä työsuorituksista.

Kehityskohtina kyselystä nousevat esiin kehittämiseen osallistamisen ja palautteen annon parantaminen sekä uudistumiseen kannustaminen. Myös työssä jaksaminen on yksi huolenaiheista.

Henkilöstötutkimuksen tulokset niin vahvuuksien kuin kehityskohteiden osalta työstetään tiimeittäin ja todetut kehitystoimenpiteet käsitellään Metsähallituksen johtoryhmässä.

Kartoitimme erilaisuuden kunnioittamista ja yhdenvertaisuuskokemusta

Kehitimme vuoden 2021 henkilöstötutkimusta erityisesti yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulmista ja kysyimme henkilöstön kokemuksia erilaisuuden kunnioittamisesta, yhdenvertaisesta kohtelusta ja syrjin-nästä. Näiden lisäksi tutkimuksessa kartoitettiin edellisten vuosien tapaan myös yhdenvertaisuuden huomioimista toimintatavoissamme, kokemusta esihenkilöiden oikeudenmukaisuudesta sekä kollegoiden tuesta ja avusta. Selvitimme kyselyllä myös kiusaamisen laajuutta.

Tulosten mukaan 76 prosenttia vastaajista kokee, että työyhteisössä kunnioitetaan erilaisuutta ja 66 prosenttia kokee, että yhdenvertaisuuden huomioiminen kuuluu tapaamme toimia. Lisäksi 75 prosenttia vastaajista kokee saavansa arvostusta työyhteisössä. Kaksi prosenttia tutkimukseen vastanneista oli kokenut syrjintää viimeisen vuoden aikana, ja noin yhdellä prosentilla asia oli selvitetty. Kiusaamiskokemusten määrä väheni edellisvuodesta ja kiusaamistilanne oli hoidettu puolessa tapauksia kyselyyn mennessä.

Metsähallituksessa on nollatoleranssi häirinnälle emmekä hyväksy epäasiallista tai syrjivää kielenkäyttöä. Ehkäisemme häirintää työyhteisössä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman toimenpiteiden mukaisesti ja olemme nimenneet työsuojeluhenkilöistä

kaksi häirintäyhdyshenkilöä. Yhdyshenkilöt tarjoavat matalan kynnyksen neuvontaa ja tukea häirintää, ahdistelua, kiusaamista, syrjintää tai muuta epätasa-arvoista kohtelua kohdanneille tai havainneille. Yhteydenottoja henkilöille tuli vuonna 2021 noin 20 kappaletta. Häirinnästä ja epäasiallisesta käytöksestä voi myös ilmoittaa omalla nimellä tai nimettömänä Metsähallituksen ilmoituskanavassa. Vuosina 2020 ja 2021 ilmoituskanavaan ei ole tullut yhtään ilmoitusta häirintään liittyen.

Toisena koronavuonna lisäsimme työajan ja työskentelypaikan joustoja

Koronaviruspandemia heijastui työntekoon myös vuonna 2021 ja monipaikkatyö tuli tutuksi useimmille metsähallituslaisille. Pandemian aiheuttaman tilanteen ja muutosten arvioimiseksi toteutimme kaksi ko-ronakyselyä henkilöstön hyvinvoinnin ja työssä selviytymisen arvioimiseksi sekä hyvien käytäntöjen löy-tämiseksi ja edistämiseksi. Tulosten perusteella suurimmalla osalla työskentely poikkeustilanteessa oli sujunut hyvin eikä merkittävää eroa pandemiaa edeltävään aikaan ollut. Noin 15 prosentilla vastaajista työt sujuivat huonommin kuin ennen poikkeusolosuhteita ja viisi prosenttia koki työn ja yksityiselämän yh-teensovittamisen ongelmalliseksi.

Keskityimme vuoden aikana parantamaan työhyvinvointia sekä edellytyksiä työn ja yksityiselämän yhteensovittamiseksi työajan ja työskentelypaikan joustoilla. Loimme Metsähallituksessa monipaikkatyön periaatteet, jossa määritellään käytännöt ja vastuut työnantajan ja työntekijän näkökulmista. Monipaikkainen työ merkitsee koko organisaatiolle uudenlaisia työnteon ja johtamisen tapoja sekä edellyttää vahvaa luottamuksen, yhteistyön sekä johtamisen ja esimiestyön kulttuuria.

Pidimme henkilöstölle myös kuusi webinaaria, jotka koostuivat hyvinvoinnin eri osa-alueista, kuten fyysisestä ja psyykkisestä jaksamisesta, työergonomiasta sekä unesta, levosta ja palautumisesta. Työaikajärjestelyjä kehitettiin ottamalla käyttöön työaikapankki, johon voi kahdesti vuodessa tallentaa kertyneitä saldotunteja työaikapankista sovituissa raameissa. Työaikapankkisopimuksia tehtiin heti käyttöönoton yhteydessä yli 50. Teimme lisäksi joustoja poissaoloilmoituskäytäntöön pidentäen sairauden takia omalla ilmoituksella poissaoloa kolmesta viiteen päivään. Työsuhde-etuuksien osalta Epassin käyttöalaa laa-jennettiin koskemaan hyvinvointipalvelut, kuten hieronta.

Työtapaturmien määrä kasvoi, mutta poissaolot lisääntyivät vain vähän

Kehitämme Metsähallituksessa työturvallisuuskulttuuria tavoitteenamme koko henkilöstön sitouttaminen yhä paremmin työturvallisuusasioihin. Hyvä työturvallisuus on meidän kaikkien yhteinen asia.

Syksyllä 2021 otimme käyttöön työsuojelun riskien arviointiin, työturvallisuushavaintojen sekä työtapaturmien ja läheltä piti -tilanteiden keräämiseen sähköisen mobiilityökalun Regon, joka mahdollistaa ilmoitusten tekemisen heti ja parantaa siten työturvallisuuteen liittyvien epäkohtien nopeaa kuntoon saattamista.

Vuonna 2021 työtapaturmia sattui 56 kappaletta ja niiden määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna

HENKILÖSTÖ

22 kappaleella. Vaikka työtapaturmien määrä kasvoi, lisääntyivät poissaolot vain vähän ja työtapaturmien vuoksi menetettyjä työpäiviä oli 309, joka oli 19 päivää enemmän kuin edellisenä vuonna. Lisäksi ilmoitettiin kahdeksan kappaletta työtapaturmia, joista ei aiheutunut sairauspoissaolopäiviä.

Sairauspoissaoloja ilmoitettiin 35 henkilötyövuoden edestä. Koronaviruspandemia ei näkynyt vuonna 2021 lisääntyneinä poissaoloina, vaan infektiosairauksien aiheuttamat poissaolot kaikista poissaoloista laskivat lähes kahdeksasta prosentista 3,3 prosenttiin. Kuitenkin sairauspoissaoloissa on nähtävissä tuki- ja liikuntaelinsairauksien ja mielenterveyden häiriöiden osalta poissaolojen palautuminen pandemiaa edeltävälle tasolle. Otimme vuonna 2020 käyttöön mielen hyvinvoinnin matalan kynnyksen palvelut, joiden arvioimme helpottavan yhteydenottoa asiantuntijoihin ajoissa ja vähentävän pitkiä sairauspoissaoloja.

Ensiapukertauskurssin suoritti vuoden aikana 52 henkilöä ja työturvallisuuskorttikoulutuksen kymmenen henkilöä. Moottorikelkkakoulutuksia oli kaksi, joissa osallistujia oli yhteensä 16. Eräpalvelujen henkilöstö sai myös koulutusta vaikeiden asiakastilanteiden varalle. Eräpalvelujen palvelunumerossa asioi vuosittain yli 15 000 asiakasta.

Työtapaturmat ja niiden vuoksi menetetyt työpäivät

Henkilöstö 2021 (2020)

Henkilöstömäärä, hlö
1 218 (1 154)

Henkilöstömäärä muualla kuin pääkonttorissa, hlö
1 043 (996)

Henkilöstön keski-ikä, v
51 (52)

Henkilöstön koulutus

Koulutus, pvä
1 056 (1 609)

Koulutuksiin osallistuneet, lkm
524 (652)

Henkilöstömäärältään suurimmat toimipisteet, hlö

Oulu
83
(73)

Turku
39
(30)

Rovaniemi
129
(120)

Lieksa
45
(43)

Jyväskylä
46
(49)

Vantaa, pääkonttori
175
(158)

85 %
henkilöstöstä työskenteli muualla kuin pääkaupunkiseudulla.

Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus

Alkaneet palvelussuhteet, kpl
37 (51)

Päättyneet palvelussuhteet, kpl
57 (86)

Kokonaisvaihtuvuus, %
-1,6 (-3,5)

Vanhuuseläke, keskimääräinen eläköitymisikä
63,8 (64,7)

Työkyvyttömyyseläke, keskimääräinen eläköitymisikä
60,1 (60,4)

Rekrytoinnit

Anonyymit rekrytoinnit, kpl
14 (14)

Harjoittelijat, hlö 202

Naisia, %
38
(40)

Miehiä, %
62
(60)

Harjoittelijoiden keski-ikä, v.
22,5 (21)

Vakinaisia, %
78
(82)

Määräaikaisia, %
22
(18)

Henkilöstön sukupuolijakauma, %

METSÄHALLITUSKONSERNI

Naisia
37
(36)

Miehiä
63
(64)

METSÄHALLITUKSEN HALLITUS

Naisia
38
(38)

Miehiä
62
(62)

JOHTORYHMÄ

Naisia
50
(42)

Miehiä
50
(58)

KONSERNITOIMINNOT

Naisia
69
(72)

Miehiä
31
(28)

METSÄHALLITUS METSÄTALOUS OY

Naisia
11
(11)

Miehiä
89
(89)

KIINTEISTÖKEHITYS

Naisia
37
(30)

Miehiä
63
(70)

LUONTOPALVELUT

Naisia
50
(50)

Miehiä
50
(50)

ERÄPALVELUT

Naisia
23
(27)

Miehiä
77
(73)

Case:

Metsäalalle tarvitaan osaavaa työvoimaa (Metsä.fi-lehti) »

Vuonna 2021 käynnistyi Suomen metsäkeskuksen vetämä MetsäRekry-hanke Lapissa. Kaksi vuotta kestävän yhteishankkeen tavoitteena on saattaa yhteen työvoimaa tarvitsevat metsäalan yritykset sekä työtä vailla olevat nuoret, maahanmuuttajat ja muut metsäalan työpaikoista kiinnostuneet. Metsähallituksen Tiedekeskus Pilke on mukana hankkeessa yhdessä Suomen 4H-liiton ja Lapin koulutuskeskus REDU:n kanssa.

SAAMELAISKULTTUURI

Saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan

Saamelaisten kotiseutualue käsittää Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnat sekä Lapin paliskunnan alueen Sodankylästä. Alueesta yli 90 prosenttia on Metsähallituksen hallinnassa. Tästä pinta-alasta 69 prosenttia on suojelu- ja erämaa-alueita, 11 prosenttia luontaistalousalueita sekä 19 prosenttia monikäyttömetsiä, joista noin puolet on metsätaloustoiminnan piirissä.

Hallinnassamme olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu sovitetaan alueella yhteen siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan. Saamelaisten oikeutta ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan turvataan sopimus- ja neuvottelumenettelyin sekä tukemalla saamenkielistä viestintää ja kulttuurihankkeita.

Käymme saamelaiskäräjälain 9. §:n mukaiset ennakkoneuvottelut saamelaiskäräjien kanssa kaikista laa-jakantoisista ja merkittävistä toimenpiteistä, jotka voivat vaikuttaa saamelaisten asemaan alkuperäiskan-sana. Vuoden 2021 aikana on käyty 9 §:n mukaiset neuvottelut saamelaisten kotiseutualueen luonnonva-rasuunnitelmasta.

Saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytysten turvaamisesta raportoidaan vuosittain myös Metsähallituksen Yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet (YYV) -raportissa.

Saamelaisten kotiseutualue

SAAMELAISKULTTUURI

Saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnitelmassa käytettiin Akwé: Kon -toimintamallia

Viime vuonna käynnistynyt saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnitelma vuosille 2022–2027 valmistui marraskuussa 2021. Akwé: Kon -työryhmä arvioi suunnitelman vaikutukset saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytyksiin. Akwé: Kon -toimintamalli on ollut Metsähallituksella käytössä vuodesta 2016 lähtien ja sitä käytettiin nyt ensimmäistä kertaa luonnonvarasuunnittelussa.

Suunnitteluprosessissa luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu sovitettiin yhteen omistajan asettamiin ja paikallisiin tavoitteisiin siten, että samalla turvataan saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset. Yhteissuunnittelu toteutettiin tiiviissä yhteistyössä Metsähallituksen asiakkaista, kumppaneista ja sidosryhmistä kootun yhteistyöryhmän, saamelaiskäräjien ja kolttien kyläkokouksen kanssa. Suunnitteluun osallistuivat myös poronhoidon, metsätalouden,

Saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnitelma 2022–2027 (julkaisut.metsa.fi) »

Luonnonvarasuunnitelma sisältää 94 toimenpidettä, jotka ohjaavat Metsähallituksen toimintaa saamelaisten kotiseutualueella. Suunnitelman laadintaan osallistui laaja joukko saamelaisten kotiseutualueen asukkaita ja Metsähallituksen sidosryhmiä.

Kuva: Tarja Länsman/Arctic Photos

SAAMELAISKULTTUURI

matkailun, kuntien, eränkäynnin, luonnonsuojelun ja kulttuuriperinnön erilliset työryhmät.

Metsätalouden jatkuvuus alueella sekä huoltovarmuus nousivat tärkeiksi teemoiksi suunnittelun kuluessa. Hakkuusuunnite sekä metsänhoidon menetelmät ja mitoitus toteutettiin paliskuntakohtaisten metsäsuunnitelmien laatimisen kautta. Alueen kahdeksasta metsäpaliskunnasta viiden kanssa neuvottelut saatiin päätökseen, kolmen paliskunnan kanssa neuvotteluja jatketaan suunnitelmakaudella.

Suunnitteluprosessin lopputuloksena valmistui laaja, 94 toimenpidettä sisältävä toimintaohjelma. Ohjelman toimenpiteet kuvaavat Metsähallituksen strategiaan pohjautuvien toiminnan päälinjojen käytännön toteutusta tulevalla suunnitelmakaudella.

Seuraamme suunnitelman toteutumista tiiviissä yhteistyössä paikallisten toimijoiden ja saamelaisyhteisön kanssa. Suunnitelmakauden puolivälissä järjestämme suunnittelun yhteistyöryhmälle välitarkastelutilaisuuden toimintaohjelman toteutumisesta. Kokoonnumme lisäksi saamelaiskäräjien ja kolttien kyläkokouksen kanssa kahden vuoden välein arvioimaan suunnitelman toteutumista.

Turvaamme perinteisiä elinkeinoja ja kunnioitamme kulttuuriperintöä

Poronhoito on tärkeä ja merkittävä elinkeino pohjoisessa Suomessa. Sovitamme yhteen porotalouden ja muiden maankäyttömuotojen tarpeita poronhoitoalueella Metsähallituksen ja Paliskuntain yhdistyksen välisen paliskuntasopimuksen mukaisesti. Sopimuksen uudistaminen käynnistyi vuoden 2020 aikana, ja se valmistui alkuvuonna 2021. Toimimme saamelaisten kotiseutualueella vain kohteissa, joista on etukäteen saavutettu yhteisymmärrys paliskunnan kanssa.

Saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytysten turvaamiseksi metsätaloustoimenpiteitä on rajoitettu monikäyttömetsissä 125 079 hehtaarilla. Metsähallituksen yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytysten turvaamiseksi oli 4,4 miljoonaa euroa.

Teemme saamelaisten kulttuuriperintökohteiden hoidossa yhteistyötä Saamelaismuseo Siidan kanssa. Saamelaismuseo ja Ylä-Lapin luontokeskus Siidan perusparannus alkoi 2021 ja se valmistuu 2022. Pää-suunnittelijana toimii kansainvälisesti arvostettu muotoilija Harri Koskinen. Lisäksi Siidan päänäyttelyn luonto-osuus uusittiin. Uudessa ”Enâmeh láá mii párnááh – Nämä maat ovat lapsiamme” -näyttelyssä kulttuuri ja luonto yhdistyvät yhdeksi kokonaisuudeksi. Luontonäkökulma tuo esiin erityisesti viimeisen jääkauden jälkeistä ilmastohistoriaa ja myös sitä, mitä ilmastolle tapahtuu tulevaisuudessa.

IHMISOIKEUDET

Kunnioitamme ihmisoikeuksia

Metsähallitus kunnioittaa ja noudattaa ihmis- ja perusoikeuksia, mukaan lukien myös kielelliset oikeudet. Toimintamme perustuu kansainvälisesti tunnustettuihin vastuullisuuden ohjeisiin ja periaatteisiin, kuten YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskeviin ohjaaviin periaatteisiin sekä kestävän kehityksen toimintaohjelmaan (Agenda 2030).

Olemme linjanneet ihmisoikeuksien kunnioittamisesta vastuullisuuspolitiikassamme ja toimintatapaohjeessamme. Varmistamme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmallamme ihmisoikeuksien toteutumisen omassa toiminnassamme. Edellytämme perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamista myös kaikilta hankinta- ja sopimuskumppaneiltamme toimintatapaohjeemme mukaisesti.

Emme salli toiminnassamme, palveluissamme, työyhteisössämme tai hankintaketjussamme syrjintää iän, sukupuolen, alkuperän, kielen, vakaumuksen, uskonnon, mielipiteen, vammaisuuden, terveydentilan, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Turvaamme saamelaisten kotiseutualueella saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset neuvottelemalla merkittävistä asioista ennakkoon ja pyrkien yhteisymmärrykseen saamelaiskäräjien kanssa. Metsähallituksessa on ollut vuodesta 2016 lähtien käytössä yhdessä saamelaiskäräjien kanssa laadittu YK:n biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen Akwé: Kon -ohjeisiin pohjautuva toimintamalli. Toimintamallia käytettiin ensimmäistä kertaa luonnonvarasuunnittelussa saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnitelman teossa. Vuosille 2022–2027 laadittu suunnitelma valmistui vuonna 2021.

Ihmisoikeusvaikutusten arviointi käynnistyy

Vuonna 2021 valmistelimme Metsähallituksen ihmisoikeusvaikutusten arvioinnin käynnistämistä. Olemme aiemmin tehneet ihmisoikeusvastuuseen liittyvää tarkastelua henkilöstön, alkuperäiskansojen, riskienhallinnan ja hankinnan osalta.

IHMISOIKEUDET

Arviointityön tavoitteena on tehdä systemaattinen, koko Metsähallituksen kattava ihmisoikeusvaikutusten arviointi huolellisuusvelvoitteiden mukaisesti ja kytkeä toimenpiteet osaksi toimintaamme. Työ toteutetaan yhteistyössä keväällä 2022 kilpailutuksessa valittavan kumppanin kanssa. Arvioinnin on määrä käynnistyä elokuussa 2022.

Koulutimme urakoitsijoita ja kumppaneitamme

Metsähallituksen sopimuskumppanit ovat sitoutuneet Metsähallituksen toimintatapaohjeessa määriteltyyn vastuulliseen ja eettiseen toimintaan. Ohjeeseen sisältyvät perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, syrjinnän kieltäminen sekä työoikeuksien, työterveys- ja työturvallisuusnäkökohtien huomioiminen.

Vuonna 2021 koulutimme metsätalouden urakoitsijoita ja kumppaneita sähköisen osaamisympäristön kautta. Urakoitsijoiden työntekijät suorittivat kursseja yhteensä 2 838 ja metsäalan oppilaitosten opettajat ja oppilaat yhteensä 3 527. Keskeisimmät suoritetut kurssit liittyivät puunkorjuuseen, autokuljetukseen ja metsänhoitoon. Yksittäisistä kursseista suosituimmat olivat Työturvallisuus – puunkorjuu ja Metsähallituksen toimintatapaohje toimittajalle. Toimintatapaohje-kurssilla käydään läpi lainsäädännön lisäksi Metsähallituksessa noudatettava hyvä hallintotapa ja yleisesti tunnustetut hyvät eettiset ja vastuulliset toimintatavat sekä Metsähallituksen rooli ja monipuolinen toiminta osana yhteiskuntaa.

Auditoinneissa työturvallisuutta koskevia poikkeamia

Metsähallituksen sisäisissä auditoinneissa havaittiin kuusi työturvallisuutta koskevaa poikkeamaa. Eniten huomautettavaa oli vanhentuneissa ensiapukurssisuorituksissa koskien sekä urakoitsijoiden työntekijöitä että Metsähallituksen toimihenkilöitä ja metsureita. Suunniteltuja kursseja oli jouduttu perumaan koronan vuoksi. Henkilösuojainten osalta erityisesti kypäriä ei ollut kaikissa tarkastetuissa työkoneissa tai kaikilla auditoinneissa läsnä olevilla yrityksen edustajilla. Työterveystarkastuksissa oli puutteita useamman urakoitsijan koneenkuljettajilla, vaikka yrityksillä oli järjestetty työterveyshuolto. Yhdeltä koneenkuljettajalta puuttui kirjallinen työsopimus. Työterveyshuollon puutteista ja kirjallisen työsopimuksen puuttumisesta tehtiin havaintoja myös ulkoisessa PEFC-auditoinnissa.

Ympäristö

Toimimme suunnitelmallisesti ympäristön suojelemiseksi ja luonnonvarojen kestävän käytön varmistamiseksi. Periaatteenamme on ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyden yhteensovittaminen. Tavoitteenamme on olla vastuullisuuden ja kestävän kehityksen edelläkävijä.

Sisältö:

Ilmastonmuutoksen hillintä ja muutokseen sopeutuminen ..... s. 57
Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen..... s. 65

Kuva: Katri Lehtola

YMPÄRISTÖ

Ympäristöasioita johdetaan sertifioidulla ympäristöjärjestelmällä

Ympäristöasioiden hoito Metsähallituksessa perustuu sertifioituun ISO 14001 -ympäristöjärjestelmään. Metsähallituksen ympäristöryhmä, jossa on edustajat kaikilta vastuualueilta ja konsernitoiminnoista, valmistelee yhdessä vastuualueiden ympäristöryhmien kanssa ympäristöjärjestelmää koskevat asiat Metsähallituksen hallitukselle, johtoryhmälle ja vastuualueiden johtoryhmille sekä vastaa ympäristöjärjestelmän toteutuksen johtamisesta, seurannasta ja kehittämisestä. Metsähallituksen ympäristöryhmän puheenjohtajana toimii viestintä-, strategia- ja vastuullisuusyksikön johtaja, joka esittelee asiat johtoryhmälle ja hallitukselle.

Metsähallituksen johto on sitoutunut ympäristöasioiden vastuulliseen hoitamiseen Metsähallituksen ympäristöpolitiikan kautta. Tavoitteenamme on löytää tasapaino ympäristön, yhteiskunnan ja talouden välille, jotta voimme toteuttaa meille annetut tehtävät parhaalla mahdollisella tavalla kestävän kehityksen periaatteita noudattaen ja parantaen luonnon ja luonnonvarojen tilaa valtion mailla.

Strategiset ympäristötavoitteemme vuodelle 2021 olivat

- ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja muutoksen hillitseminen sekä
- biologisen monimuotoisuuden turvaaminen ja kehittäminen.

Tavoitteet ovat osa ISO 14001 -ympäristöjärjestelmää, ja ne perustuvat strategian mukaisiin koko Metsähallituksen yhteisiin ympäristötavoitteisiin. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuoden aikana sisäisissä ja ulkoisissa auditoinneissa. Toteuman yhteenveto käsitellään vuosittain Metsähallituksen johtoryhmässä. Vuonna 2021 kehitimme ISO14001 -ympäristöjärjestelmää osana Metsähallituksen johtamisjärjestelmää. Ympäristöjärjestelmä uudelleensertifioitiin keväällä, ja uusittu sertifikaatti on voimassa 31.5.2024 asti.

YMPÄRISTÖ

Varmistamme toiminnan tason auditoinneilla ja ympäristöseurannoilla

Ympäristöjärjestelmän ulkoisessa auditoinnissa ei vuonna 2021 havaittu yhtään poikkeamaa. Auditointeihin kuului sekä toimistolla tehty ympäristöjohtamisen arviointi että maastokäyntejä. Metsätalous Oy:n osalta arvioitiin jatkuvapeitteisen metsänkäsittelyn ja uudistushakkuun kohteita sekä maanmuokkausta. Tarkastelun kohteena olivat myös korjuun ja kuljetuksen ympäristövaikutukset sekä energiatehokkuus. Luontopalvelujen auditointi tehtiin Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa. Teemoina olivat ympäristöasioiden lisäksi kävijätutkimukset sekä yrittäjäyhteistyö. Auditoineissa perehdyttiin myös Ylä-Lapin kalastusasioihin ja kalastuksen valvontaan sekä Kiinteistökehityksen maankäyttöyksikön uuteen organisaatiomalliin ja sen toimivuuteen. Arviointiraportteja on käsitelty Metsähallituksen ympäristöryhmässä, ja tulokset on käyty läpi Metsähallituksen johtoryhmän ja vastuualueiden johdon katselmuksissa. Auditoinnit suoritti Kiwa Inspecta.

Ympäristöjärjestelmän edellyttämää toiminnan tason tarkastelua tehdään lisäksi vuosittain toteutettavien sisäisten auditointien avulla.

Vuonna 2021 Kiinteistökehityksen auditointeja tehtiin kolme kappaletta. Auditoinnit kohdistuivat vuokrasopimusten ja vuokra-alueiden ja tonttien ympäristötarkasteluun (kiinteistökauppatiimi), suljetun kaivos- ja kiviaineskohteen turvallisuus- ja maisemointitoimiin (kaivannaistiimi) sekä tuulivoiman hankintaprosessiin (tuulivoimatiimi). Auditoinneissa löytyi poikkeamia 0 kappaletta, kehitysehdotuksia 9 kappaletta, havaintoja yksi ja positiivisia havaintoja 7 kappaletta.

Eräpalvelujen sisäisessä auditoinnissa kohteena oli hirvenmetsästyksen aluelupien myöntöprosessi. Auditoinnissa havaituissa vahvuuksissa kävi ilmi, että prosessi toimii, kuten on kuvattu, tarkoitettu ja ohjeistettu. Keittämiskohteita havaittiin neljä liittyen hakuprosessiin ja kaksi itse auditointiprosessiin. Hakuprosessiin liittyvät kehittämiskohteet koskivat lupahakujärjestelmää ja työskentelytapoja. Auditoinnissa havaittiin yksi laatupoikkeama, joka liittyi lupahakujärjestelmän toimivuuteen ja se korjattiin välittömästi. Ympäristöpoikkeamia ei havaittu.

Luontopalvelujen organisaatiomuutos toi muutoksia myös prosessien ohjaukseen ja rooliin. Sisäisen auditoinnin kohteiden koordinointi siirtyy vuoden 2022 alusta lähtien Järvi-Suomen luontopalvelut -alueyksikköön. Ympäristöasioiden organisointia tarkastellaan vuoden 2022 aikana. Muutoksesta johtuen vuonna 2021 toteutettiin yksi sisäinen auditointi, joka kohdistui Vesien palautus suojelusoille -toimintamallin läpikäyntiin. Toimintamalli ei kuitenkaan ollut alueella vielä valmis auditoitavaksi.

Metsähallitus Metsätalous Oy:ssä toteutettiin suunnitelman mukaisesti vuoden aikana 21 sisäistä auditointia. Auditoinneissa havaittiin 13 poikkeamaa sekä tehtiin 99 havaintoa, josta kuusi positiivista, sekä 61

kehittämisehdotusta. Poikkeamista kuusi koski työturvallisuutta, neljä puutteita urakoitsijoiden polttoainesäiliöiden kunnossa tai varustuksessa, kaksi omien ohjeiden noudattamisen laiminlyöntiä tai ohjeiden-vastaista toimintaa ja yksi työohjeesta poikkeavaa jäävän kannon pituutta korjuutyömaalla.

Havainnoista kaksi kolmannesta koski Metsähallituksen omien ohjeiden, kuten Ympäristöoppaan ja erilaisten toimintatapojen, kuten palautteiden käsittelymenettelyn tuntemusta ja kertaamistarvetta, prosessien välisen yhteistyön tiivistämismahdollisuuksia sekä toiminnan yleistä kehittämistä esimerkiksi edellyttämällä jatkossa riistatiheikköjen systemaattista merkitsemistä paikkatietojärjestelmiin. Kehittämisehdotuksista yli puolet koski samoja aihealueita. Urakoitsijoille annettavien ohjeiden tulkinnan yhdenmukaistaminen alueiden väillä sekä monenlaiset järjestelmien kehittämiseen liittyvät ehdotukset nousivat erityisesti esille.

Kolme lievää poikkeamaa PEFC-standardin ulkoisessa auditoinnissa

Kaikki valtion monikäyttömetsät on PEFC-sertifioitu, minkä lisäksi sertifiointijärjestelmään kuuluu puun alkuperän seurantajärjestelmä (PEFC Chain of Custody). Tämän lisäksi toimittamamme puu täyttää FSC Controlled Wood -kriteerit.

Metsänkäyttöilmoitusta koskevan kriteerin toteutumisessa havaittiin poikkeama Suomen Metsäkeskuksen tekemässä metsänkäyttöilmoitusten tarkastuksessa. Metsänkäyttöilmoitus puuttui kolmelta metsänkäsittelykohteelta. Yhdessä tapauksessa oli kyse inhimillisestä unohduksesta, kahdessa muussa järjestelmähäiriöstä. Vastaavien tapauksien välttämiseksi tehtiin kevään 2021 tietojärjestelmän versiopäivityksessä virheen mahdollisuutta vähentäviä muutoksia. Metsähallitus Metsätalous Oy:n suunnittelujärjestelmä Silviaan luotiin lisäksi karttataso, josta suunnittelija voi visuaalisesti tarkastella, onko metsänkäyttöilmoitus lähetetty.

Toinen poikkeama koski energiapuun korjuuta. Hakkuutähdettä oli jätetty energiapuun korjuualalle liian vähän. Korjaavana toimenpiteenä Ympäristöoppaan ja PEFC-sertifioinnin ohjeistusta kerrataan urakoitsijoiden kanssa eri yhteyksissä vuoden 2022 aikana. Ympäristöohjeistuksen koulutus sekä oman toimihenkilöstön että yrittäjien ohjeisiin sitoutumisen varmistaminen ovat myös osana Metsähallituksen vuoden 2022 ympäristötavoitteita.

Kolmas poikkeama koski työnantajavelvoitteita. Kahden urakoitsijan työntekijöillä ei ollut kirjallista työsopimusta ja yhden yrityksen osalta työterveyshuollon toimivuudessa oli puutteita. Korjaavana toimenpiteenä tämäntyyppisten poikkeamien toistumisen välttämiseksi Metsähallituksen ja yrittäjän välisen vuosittaisen kehityskeskusten sisältöä tarkennetaan työsopimusten ja työterveyshuollon osalta.

YMPÄRISTÖ

PEFC-standardin kriteeristön uudistaminen jatkui

Metsähallitus on ollut aktiivinen toimija PEFC-metsäsertifiointijärjestelmässä jo yli 20 vuotta. Kansallisen PEFC-standardin kriteeristön uudistaminen uusia kansainvälisiä vaatimuksia vastaavaksi aloitettiin vuonna 2019, ja työ jatkui odotettua kauemmin valmistuen vasta vuoden 2021 lopussa. Mukana prosessissa on ollut ennätykselliset 65 tahoa: prosessiin osallistui sekä metsä- ja luonnonvara-alan toimijoita, tutkimusyhteisöjä ja viranomaisia että muita sidosryhmiä.

Laajan työryhmän näkemysten yhteensovittaminen osoittautui uudistamistyössä ennakoitua vaativammaksi. Prosessissa paljon keskustelua herättäneitä kysymyksiä olivat vesiensuojelu, säästöpuut ja metsätalouden ulkopuolelle jäävät kohteet, kuten vanhat metsät. Myös palveluiden hankinnan vaatimuksista ja niiden suhteesta lainsäädäntöön käytiin vilkasta keskustelua. Keväällä 2021 Suomen ympäristökeskus, ELY-keskukset, Saamelaiskäräjät ja Paliskuntain yhdistys vetäytyivät prosessista.

Nykyinen ohjeistuksemme kattaa uudet PEFC-vaatimukset pääosin hyvin, joten uusittu standardi ei aiheuta merkittäviä uudistamistarpeita toimintaohjeisiimme. Uuden kansallisen PEFC-standardin arvioidaan olevan käytössä vuoden 2023 alussa.

Luonnonsuojelulakia uudistetaan

Luonnonsuojelulakia on uudistettu ympäristöministeriön johdolla tärkeimpänä tavoitteena luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen. Lisäksi uudistuksella on tähdätty ilmastonmuutoksen huomioimiseen, luonnonsuojelun hyväksyttävyyden lisäämiseen sekä hallinnollisten menettelyjen selkeyttämiseen. Lakiuudistuksen yhteydessä on kehitetty myös ekologisen kompensaation sääntelyä. Uudistus käynnistyi vuoden 2020 alussa. Hallituksen esitys valmistui ja oli lausuntokierroksella syksyllä 2021. Metsähallitus oli mukana lain kokonaisuudistusta tekevässä projektiryhmässä ja ekologisen kompensaation säädäntöä valmistelevassa projektiryhmässä.

Luonnonsuojelulaki on keskeinen luonnonsuojelualueiden hallinnossa ja hoidossa, mutta lain vaikutukset kohdistuvat myös Metsähallituksen muuhun toimintaan. Muun muassa luontotyyppien ja lajien suojelua koskevat säännökset tulevat sovellettaviksi suojelualueiden ohella myös monikäyttömetsissä. Luonnonsuojelulain uudistamisen rinnalla projektiryhmässä on valmisteltu uutta luonnonsuojeluasetusta. Uuden luonnonsuojeluasetuksen luonnoksesta on tarkoitus järjestää lausuntokierros vuonna 2022.

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ JA MUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN

Edistämme ilmastotavoitteita

Ilmastonmuutos ja siihen sopeutuminen ovat merkittävässä roolissa Metsähallituksen strategiassa, sillä valtion mailla on keskeinen rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä. Koko Suomen metsien hiilinielusta valtion metsien osuus oli viimeisimmän valtakunnan metsien inventoinnin (VMI12) perusteella lähes puolet ja valtion maiden puuston nielun suuruus vastasi reilua viidesosaa koko Suomen kasvihuonekaasupäästöistä.

Ilmasto-ohjelmassamme lisäämme hiilinieluja ja -varastoja ja puhtaan energian tuotantoa sekä vähennämme päästöjämme. Lisäksi ohjelmamme sisältää toimet muuttuviin olosuhteisiin varautumiseksi ja ilmastonmuutoksen sopeutumiseksi. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen rinnalla tärkeänä tavoitteenamme on ylläpitää ja kehittää luonnon monimuotoisuutta maa- ja vesialueilla.

Ilmasto-ohjelman tietojen lähtötaso on laskettu vuodelta 2018. Laskelmat perustuvat valtakunnan metsien 12. inventoinnin (VMI12) tietoihin. Hiilinielun ja -varastojen kehitys arvioidaan vuosittain näihin tietoihin pohjautuen. Hiilijalanjälki lasketaan aina edellisen vuoden osalta, joten vuoden 2021 luvut koskevat vuotta 2020.

Edesautamme ilmasto-ohjelmallamme Suomen ilmastotavoitteiden ja hiilineutraaliuden saavuttamista vuoteen 2035 mennessä: lisäämme hiilinieluja ja -varastoja ja puhtaan energian tuotantoa sekä vähennämme päästöjämme.

Ilmasto 2021

Hiilinielu
12,9
MtCO2e

Hiilivarasto
184
milj. t C

Hiilikädenjälki
3,3
MtCO2e

Hiilijalanjälki
0,07
MtCO2e

2020 **2025** **2030** **2035**

Metsähallituksen ilmasto-ohjelman tavoitteet ja eteneminen

Metsähallituksen ilmasto-ohjelma käynnistyi vuonna 2019.

Kunnostamme heikentyneitä elinympäristöjä vuoteen 2023 suojelualueilla 17 000 hehtaaria ja liiketoiminnan alueilla 4 760 hehtaaria.

Luovumme öljyn käytöstä kiinteistöjen lämmityksessä vuoteen 2024 mennessä.

Kolminkertaistamme uusiutuvan energian tuotannon vuoteen 2030 mennessä.

Kasvatamme monikäyttömetsien hiilinieluja 10 % sekä valtion maiden puuston hiilivarastoa 10 % vuoteen 2035 mennessä.

13 ILMASTOTEKOJA

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ JA MUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN

Kasvatamme monikäyttömetsien hiilinielua ja valtion metsien hiilivarastoja

Vuonna 2021 jatkoimme ilmasto-ohjelman mukaisesti monikäyttömetsien hiilinielun sekä valtion maiden puuston hiilivaraston kasvattamista. Tavoitteemme on kasvattaa kumpaakin 10 prosentilla vuoden 2018 lähtötilanteesta (VMI12) vuoteen 2035 mennessä.

Vuonna 2021 monikäyttömetsien puuston hiilinielu oli laskennallisesti 8,6 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia. Valtion maiden puuston hiilivaraston koko oli laskennallisesti 184 miljoonaa tonnia hiiltä, josta monikäyttömetsien osuus oli 124 miljoonaa tonnia hiiltä. Monikäyttömetsien puuston hiilinielu on kasvanut noin 4,8 prosenttia ja valtion metsien hiilivarasto 5,3 prosenttia vuodesta 2018. Keskeisiä toimia metsien hiilen sidonnan lisäämiseksi ja hiilivaraston kasvattamiseksi ovat lannoituksen lisääminen ja jalostetun viljelymateriaalin käyttö metsän uudistamisessa. Vuonna 2021 lisäsimme lannoitusta merkittävästi ja metsiä lannoitettiin 29 000 hehtaarilla.

Lannoituksen lisääminen vaikuttaa täysimääräisesti hiilinielun kasvuun vuodesta 2029 alkaen, jolloin aikaansaatu vaikutus on noin 0,435 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia vuodessa. Istutimme lisäksi noin 17 miljoonaa puuntainta monikäyttömetsien uudistusaloille.

Valtion maiden puuston hiilinielun ja hiilivaraston kehitys 2018–2021

Mittari	2018 (VMI12)	2020	2021	Kasvu 2021 vrt. VMI12
Puuston hiilinielu valtion mailla MtCO2e	12,0	13,4	12,9	6,1 %
Monikäyttömetsien hiilinielu MtCO2e	8,2	9,1	8,6	4,8 %
Puuston hiilivarasto valtion mailla, milj. t C	177	181	184	5,3 %
Monikäyttömetsien puuston hiilivarasto, milj. t	117	122	124	5,3 %

Kasvatamme hiilikädenjälkeämme

Hiilikädenjälkemme kertoo positiivisista ilmastovaikutuksista, joita tuotteemme ja palvelumme saavat aikaan arvoketjuissa. Kädenjälkemme koostuu sekä valtion mailta kertyvästä, kasvihuonepäästöjä vähentävästä, uusiutuvasta energiasta että monikäyttömetsissä kestävästi tuotetun puun substituutiovaikutuksesta niin fossiilisten raaka-aineiden korvaajana kuin hiilivarastona pitkäikäisissä tuotteista, kuten puurakennuksissa.

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ JA MUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN

Hiilikädenjälkemme vuonna 2021 oli 3,3 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia. Kädenjälkeä kasvatti valtion mailta ja vesiltä saatava lisääntyvä tuulienergia, kun taas sitä pienensivät alhaisempi energiapuun toimitus ja tuulivoiman päästövähennyksen laskennassa käytettävä, Suomessa kulutetun, varmentamattoman jäännösjakauman mukaisen sähköntuotannon keskimääräisen hiilidioksidipäästön laskeva kehitys.

Hiilikädenjälki

3,3

$MtCO_2e$

Rakennettu tuulivoimakapasiteetti Metsähallituksen alueilla

489

(248,5)

megawattia

Kolminkertaistamme uusiutuvan energian tuotannon

Tavoitteemme on kolminkertaistaa uusiutuvan energian tuotanto valtion alueilla vuoteen 2030 mennessä. Vuonna 2021 Metsähallituksen alueilla oli rakennettua tuulivoimakapasiteettia 489 megawatin edestä. Kasvua edelliseen vuoteen on noin 240 megawattia. Lähivuosina valtion maille on rakentumassa uutta tuulivoimaa noin 210 megawatin edestä. Tällä hetkellä hankekehityksessä on maatuulivoimaa noin 1 250 ja merituulivoimaa (Korsnäs) noin 1 300 megawattia.

Ainespuun korjuu ja kuljetus suurimmat kasvihuonepäästöjen lähteet

Vuonna 2020 hiilijalanjälkemme oli noin 0,07 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia, josta puunkorjuun ja puun kuljetuksen päästöt muodostivat noin 82 prosenttia.

Laskennallisesti kokonaispäästömme vähenivät vuodesta 2018 noin kahdeksantoista prosenttia. Laskua selittää pääosin Metsähallitus Metsätalous Oy:n päästöjen pieneneminen, johon vaikutti erityisesti ainespuun korjuu- ja kuljetusmäärien lasku. Suoran autokuljetuksen ja autolla asemalle kuljetuksen keskikuljetusmatkat olivat raportoinnin perusteella edellisvuotta lyhyemmät. Pidemmän aikavälin trendi puun korjuun ja kuljetuksen päästöjen laskussa johtuu myös kuljetus- ja korjuukalustossa tapahtuvasta siirtymästä yhä taloudellisimpiin ja ilmastoystävällisempiin ratkaisuihin ja polttoaineisiin. Tuemme omalta osaltamme tätä kehitystä antamalla pisteitä uudesta puunkorjuukalustosta resurssihankinnoissa ja varmistamme kaluston ikärajoituksilla puutavaran autokuljetuksessa luotettavat ja tehokkaat kuljetukset.

Kiinteistökehityksen, Luontopalvelujen ja Eräpalvelujen absoluuttiset hiilidioksidipäästöt nousivat jonkin

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ JA MUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN

verran. Tämä johtui muun muassa siitä, että rahoituksen kasvun myötä oli mahdollista ennallistaa ja hoitaa laajempia aloja, mikä tehdään suurelta osin konetyönä.

Puun korjuun- ja kuljetuksen, metsänhoito- ja metsänparannustöiden sekä metsähakkeen tuotannon ja toimituksen jälkeen seuraavaksi eniten päästöjä toiminnassamme syntyy toimistojen ja luontokeskusten käyttämästä sähköstä ja lämmöstä sekä henkilökunnan matkustamisesta. Vähentääksemme hallinnoimiemme rakennusten päästöjä olemme vaihtaneet sähkösopimuksia uusiutuvaan energiaan.

Matkustuksen päästöt muodostuivat vuonna 2020 pääasiassa omilla autoilla ja vuokra-autolla ajetuista matkoista. Koronapandemian takia erityisesti lento- ja junamatkustuksen päästöt laskivat huomattavasti aikaisempiin vuosiin verrattuna. Olemme sitoutuneet ilmasto-ohjelmassamme vähentämään matkustamisen hiilijalanjälkeä 10 prosenttia vuodessa vuoden 2019 lähtötasosta muun muassa hyödyntämällä etäkokousmahdollisuuksia, yhdistelemällä useampia tapaamisia samaan matkaan ja käyttämällä ympäristöystävällisempiä matkustusmuotoja.

Metsähallituksen oman toiminnan päästöt

Kuva: Katri Lehtola

Sertifioitu energiatehokkuusjärjestelmä ETJ+ käyttöön

Metsähallitus Metsätalous Oy otti vuoden 2021 aikana käyttöönsä ETJ+ -energiatehokkuusjärjestelmän ja järjestelmälle myönnettiin vuoden lopussa oma sertifikaatti. Sertifikaatin myönsi Kiwa Inspecta. Järjestelmän käyttöönotto on osa Metsähallituksen ilmasto-ohjelman tavoitteita ja sertifioitu järjestelmä täyttää myös Metsähallitus Metsätalous Oy:n lakisääteisen velvoitteen pakollisesta energiakatselmuksesta yhdessä sertifioidun ISO 14001 -ympäristöjärjestelmän kanssa.

Metsähallitus Metsätalous Oy on asettanut energiatehokkuusjärjestelmälle ja energiapolitiikalle päämäärät, joiden mukaisesti pyritään ohjaamaan energiaintensiivistä puunkorjuuta ja puunkuljetusta energiatehokkaampaan suuntaan, edistämään uusiutuvien polttoaineiden käyttöä sekä vähentämään omien työntekijöiden matkustuksesta syntyviä päästöjä.

Metsähallituksen suurimmat päästölähteet ja niiden kehitys 2018–2020

Päästölähde	2018 tCO_2e	2018 Osuus kokonais-päästöistä	2019 tCO_2e	2019 Osuus kokonais-päästöistä	2020 tCO_2e	2020 Osuus kokonais-päästöistä	Muutos 2018-2020	GHG protokolla
Puun korjuu	32 072	38,3 %	30 849	38,5 %	27 903	40,8 %	-13,0 %	**Scope 3**
Ainespuun kuljetus	40 440	48,3 %	37 323	46,6 %	28 037	41,0 %	-30,7 %	**Scope 3**
Metsänhoitotyöt, metsänparannustyöt ja muut maastotyöt	9 148	10,9 %	9 747	12,2 %	10 406	15,2 %	13,8 %	**Scope 3 ja Scope 1**
Rakennukset (sähkö ja lämmitys)	1 128	1,3 %	1 073	1,3 %	1 073	1,6 %	-4,9 %	**Scope 2**
Matkustus	938	1,1 %	1 138	1,4 %	998	1,5 %	6,4 %	**Scope 3 ja Scope 1**
ICT	32	0,0 %	33	0,0 %	30	0,0 %	-5,4 %	**Scope 3 ja Scope 1**
Summa	**83 758**	**100,0 %**	**80 163**	**100,0 %**	**68 447**	**100,0 %**	**-18 %**	

Energiatehokkuusjärjestelmä otetaan käyttöön koko Metsähallituksessa vuoden 2022 aikana.

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ JA MUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN

Ilmastonmuutokseen liittyvät riskit ja sopeutuminen

Ilmastonmuutos muodostaa yhden Metsähallituksen toimintaan liittyvistä keskeisistä riskeistä sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Ilmastonmuutoksella on vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen sekä Metsähallituksen liiketoimintaan ja valtion maiden ja vesien virkistyskäyttöön. Hallitsemme riskejä Metsähallituksessa määritetyn riskienhallintaprosessin avulla.

Turvaamme ja parannamme luonnonsuojelualueiden luonnon monimuotoisuutta sekä kehitämme niiden virkistys-, luontomatkailu- ja muita kestävän käytön arvoja kokonaisvaltaisella ja suunnitelmallisella suojelualueverkoston hoidolla. Ilmastonmuutoksen vaikutusten ja sopeutumiskeinojen arviointi ovat olennainen osa suojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelua, johon kiinnitämme entistä suurempaa huomiota. Tuemme monimuotoisuuden säilymistä ja paranemista suojelualueilla monikäyttömetsien alue-ekologisissa suunnitelmissa määriteltyjen ekologisten käytävien ja askelkivien verkostolla. Se kehittää suojelualueita lähialueineen ekologisesti paremmin toimiviksi kokonaisuuksiksi ja lisää alueiden kytkeytyvyyttä.

Kohdennamme ja toteutamme luonnonhoito- ja ennallistamistoimet siten, että ne edistävät sekä luonnon monimuotoisuutta että ilmastotavoitteita. Huomioimme kalastuksen suunnittelun ja järjestämisen sekä elinympäristökunnostusten avulla erityisesti ilmastonmuutoksesta kärsineet kylmien vesien kalalajit meressä, järvissä ja virtavesissä. Siirrymme kalavesien hoitotoimissa istutuspainotteisesta kalakantojen hoidosta kohti luonnonkalakantojen luontaista lisääntymistä ja elinkiertoa.

Ilmastonmuutoksen myötä tuholaisten metsille aiheuttamat vahingot, myrskytuhot ja metsäpalot tulevat lisääntymään. Myrskytuhot vaikuttavat myös puun korjuuseen ja nostavat taloudellista riskiä, kun puutavaran arvo laskee ja kustannukset nousevat. Toisaalta myrskyjen myötä monimuotoisuuden kannalta tärkeän kuolleen puun määrä maastossa lisääntyy. Lumen ja roudan puute ja runsas sateisuus hankaloittavat toimintaa maastossa sekä metsätyömailla että kansallispuistojen ja muiden retkeilykohteiden huollossa ja ylläpidossa. Varaudumme muutoksiin esimerkiksi parantamalla metsäteitä niin, että ne kestävät sateisten syksyjen ja lauhojen talvien kelirikot. Kattava metsätieverkko auttaa myös muun muassa metsäpalojen torjunnassa ja sammuttamisessa.

Varaudumme ja sopeudumme ilmastonmuutokseen metsätaloudessa lisäksi hyvän metsänhoidon keinoin valitsemalla kasvupaikalle sopivan puulajin, huolehtimalla metsien monipuolisesta puulajistosta ja muusta lajistosta sekä puuston terveydestä. Ilmaston muutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen ovat myös keskeisiä metsän käsittelystä päätettäessä. Elinvoimaiset ja monimuotoiset metsät toimivat merkittävänä hiilinieluna ja -varastona ja kestävät paremmin myrskyjä ja tuhohyönteisiä.

Case:

Paula puhalsi suunnitelmat uusiksi (Metsä.fi) »

Koillismaalla metsätalouden vuosi 2021 meni 20 minuutissa kokonaan uusiksi. Suunnitelmat sotki nopeasti noussut Paulamyrsky, jonka syöksyvirtaus sai aikaan noin 50 kilometriä leveän ja 100 kilometriä pitkän täystuhon.

Kuva: Jari Salonen

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

Lisäämme luonnon monimuotoisuutta ja hillitsemme luontokatoa

Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja luontokadon hillitseminen on yksi Metsähallituksen strategisista lupauksista. Hillitsemme luontokatoa valtion maa- ja vesialueilla aktiivisilla toimenpiteillä, joilla ylläpidämme ja lisäämme luonnon monimuotoisuutta sekä minimoimme ympäristöön kohdistuvia haitallisia vaikutuksia. Tavoitteemme tukevat lisäksi YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista.

Tarkastelemme toiminnassamme luonnon monimuotoisuutta valtion maiden ja vesien muodostamana laajana kokonaisuutena. Työmme ytimessä on monien tavoitteiden entistä parempi yhteensovittaminen. Monimuotoisuustyön rinnalla toteutamme Metsähallituksen ilmasto-ohjelmaa ja toimimme yhtäaikaisesti ja pitkäjänteisesti sekä luontokadon että ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

Käytämme luonnon monimuotoisuuden lisääviin aktiivisiin ennallistamisen ja luonnonhoidon hankkeisiin vuosina 2020–2023 noin 46 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi Metsähallituksen liiketoiminta panostaa vuodessa luonnon monimuotoisuuteen runsaat 50 miljoonaa euroa alue-ekologisena verkostona ja kaksi miljoonaa euroa lahopuun lisäämisenä. Toimet luonnon monimuotoisuuden hyväksi heijastuvat lisäksi laajemmin ympäröivään yhteiskuntaan. Luontokadon hillitseminen näkyy positiivisesti esimerkiksi paikallistalouksissa, sillä käytämme toimenpiteiden toteutuksessa myös ostopalveluja.

Vahvistamme Helmi-ohjelmalla Suomen luonnon monimuotoisuutta

Toteutamme hallituksen Helmi-elinympäristöohjelmaa suojelualueilla ja monikäyttömetsissä. Ohjelma vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja turvaa luonnon tarjoamia elintärkeitä ekosysteemipalveluja hilliten samalla ilmastonmuutosta ja edistäen siihen sopeutumista. Metsähallituksen Luontopalvelut on ohjelman suurin yksittäinen toteuttaja. Erä-palvelujen tehtävä ohjelmassa on vieraspetojen eli minkin ja supikoiran hävittäminen arvokkailla lintuvesialueilla. Tavoitteena on kouluttaa metsästäjistä pienryhmiä, jotka pyytävät haitalliset pedot pois 30 kohteelta Pohjanlahden rannikkoalueella.

Metsähallitus Metsätalous Oy osallistuu ohjelmaan omistajapolitiikan mukaisella panostuksella ja toteuttaa työt omalla tulosrahoituksellaan. Eri vastuualueet toteuttavat muun muassa purokunnostuksia ja ojien tukkimista myös yhteistyössä, jolloin voidaan saavuttaa huomattavaa synergiaetua ja parempaa vaikuttavuutta.

Luonnon monimuotoisuus 2021

Luonnonhoito- ja ennallistamistoimia

yli 16 000 ha

Suomen lahopuumäärästä

71 milj. m³

eli runsas puolet valtion mailla

Luontokohteiden säilyminen uudistushakkuissa

100 %

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

Suojelualueilla ennallistettiin ennätysmäärä hehtaareja

Vuonna 2021 toteutimme elinympäristöjen tilan parantamistöitä suojelualueiden hoidon historian suurimmalla pinta-alalla. Soita ennallistimme valtion suojelualueilla yli 5 200 hehtaaria, kun vuonna 2020 vastaava ala oli 2 900 hehtaaria. Työn suorittivat suurelta osin yrittäjät metsätyö- ja kaivinkonein. Kangasmetsissä pystyimme tekemään ennallistamistöitä kuten polttoja yli 600 hehtaarin alalla, lähes kolminkertaisesti edellisvuoden määrän. Uusia perinnebiotooppeja saatiin peruskunnostuksen myötä jatkuvaan hoitoon. Helmi-ohjelman myötä purettiin metsäisten elinympäristöjen luonnonhoitovelkaa ja hoidettiin myös pienialaisia kohteita, kuten lehtoja ja jalopuita.

Helmi-ohjelman myötä toiminnan volyymi nousi ja se edellytti myös koulutusten järjestämistä. Pitkäjänteisen koulutuksen ja kokemuksen kertymisen myötä riveissämme on nyt strategisen tekemisemme osaavia määräaikaisia asiantuntijoita, joiden avulla mittaviin tuloksiin on mahdollista päästä Helmi-ohjelman puitteissa jatkossakin. Koulutimme vuoden aikana sekä omaa henkilöstöämme että ELY-keskusten henkilöitä sekä kehitimme SAKTI-tietojärjestelmäämme palvelemaan entistä paremmin Helmi-ohjelman tarpeita sekä Luontopalveluissa että ELY-keskuksissa. Tutkimusyhteistyötä laajensimme esimerkiksi soiden ennallistamisseurannoissa.

Monimuotoisuuden turvaamiseksi ja edistämiseksi tehdyt keskeisimmät luonnonhoito- ja ennallistamistoimet valtion suojelualueilla 2021

Toimet	Tavoite 2021	Toteuma 2021
Soiden ennallistaminen, ha	6 000	5 254
Kangasmetsien ennallistaminen, ha	250	643
Perinnebiotooppien jatkuva hoito, ha	5 500	5 546
Muiden arvokkaiden luontotyyppien hoito, ha	750	1 467
Yhteensä		**12 910**

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

Aktiivisia luonnonhoitotoimia ja ennallistamista monikäyttömetsissä

Elinympäristöjen aktiivisella luonnonhoidolla parannetaan monikäyttömetsissä heikentyneiden elinympäristöjen tilaa, tai ylläpidetään ja hoidetaan elinympäristöjä, jotta niiden rakennepiirteet voivat säilyä ja kehittyä monimuotoisuuden kannalta toivottuun suuntaan. Vuonna 2021 toteutimme monikäyttömetsissä aktiivista luonnonhoitoa yli kolmella tuhannella hehtaarilla. Vuodelle 2021 kaavaillut suoritemäärät ylittyivät, koska luonnonhoitotöihin on panostettu merkittävästi; luonnonhoito- ja ennallistamistyöt priorisoitiin korkealle tulostavoitteissa ja suunnittelutyöhön palkattiin vuonna 2020 kolme luonnonhoidon asiantuntijaa, joiden työn osuus kohteiden valmistelussa oli merkittävä. Kunnostustyöhön oli saatavissa riittävästi konekapasiteettia, koska esim. ojien kunnostamisen suoritemäärät ovat vähentyneet. Myös sät suosivat toteutusta ja töitä pystyttiin jatkamaan pitkälle syksyyn.

Soiden ennallistaminen on valtion mailla keskeinen luonnonhoitotoimi ja sitä toteutettiin eniten, yhteensä 2 673 hehtaaria. Poistimme vaellusesteitä 120 kpl ja kunnostimme virtavesiä runsaat 14 kilometriä. Lisäksi lisäsimme luonnonhoidollista kulotusta monikäyttömetsissä merkittävästi. Tulen käyttö kartuttaa hiiltynyttä ja kuollutta puuainesta, joka on tehokkaan metsäpalojen torjunnan myötä muuttunut niukaksi resurssiksi sitä vaativalle lajistolle. Lisäksi teimme vuoden aikana myös muita töitä, kuten vieraslajien poistoa ja perinnebiotoopin hoitoa.

Vuonna 2021 toteutettujen monikäyttömetsien luonnonhoitotöiden kokonaiskustannus oli noin 1,24 miljoonaa euroa. Vuositasolla töiden toteuttamisjärjestykseen vaikuttavat muun muassa kuluvan vuoden sääolosuhteet, kustannustehokas toteuttaminen muiden metsänhoitotöiden yhteydessä ja yrittäjien saatavuus.

Monimuotoisuuden turvaamiseksi ja edistämiseksi tehdyt keskeisimmät luonnonhoito- ja ennallistamistoimet monikäyttömetsissä 2021

Toimet	Tavoite 2021	Toteuma 2021
Soiden ennallistaminen, ha	515	2 673
Lehtojen ja paahdeympäristöjen hoito, ha	120	264
Kulotus ja säästöpuuryhmien poltto, ha	350	341
Vaellusesteiden poisto, kpl	80	120

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

Lahopuun aktiivisella lisäämisellä edistetään luonnon monimuotoisuutta

Seuraamme monimuotoisuudelle tärkeiden lahopuun ja järeän haavan määrän kehittymistä valtion mailla valtakunnan metsien inventoinnin avulla. Monikäyttömetsien lahopuumäärä on tällä hetkellä keskimäärin 7,7 kuutiometriä hehtaarilla. Pitkän aikavälin lahopuutavoite on 10 kuutiometriä hehtaarilla.

Vuositasolla tavoitteemme on tehdä monikäyttömetsiin hakkuiden yhteydessä noin 100 000 tekopökkelöä sekä lisätä kuollutta puuta noin 50 000 kuutiometriä. Monikäyttömetsissä lahopuiden määrää turvataan säästämällä kaikki kuollut puu ja jättämällä kaikille käsittelyalueille eläviä säästöpuita aikaisempaa runsaammin kaikissa metsänkäsittelyn vaiheissa. Elävät säästöpuut kehittyvät kuoltuaan pitkällä aikavälillä lahopuiksi. Pökkelöt puolestaan ovat 3–4 metrin korkeudelta katkaistuja eläviä puita, jotka näin muuttuvat nopeasti lahopuuksi.

Vuonna 2021 uudistushakkuin käsitellylle hehtaarille jätettiin keskimäärin 10 kappaletta Metsähallitus Metsätalous Oy:n ympäristöoppaan tavoitetason mukaista arvokasta elävää säästöpuuta. PEFC-metsäsertifioinnin kriteerin mukaisia säästöpuita jää huomattavasti enemmän kuin kriteeri edellyttää, koska ympäristöoppaan arvokkaan elävän säästöpuun minimiläpimittavaatimus on suurempi kuin metsäsertifioinnissa säästöpuiksi laskettavan elävän puun minimiläpimitta. Elävien säästöpuiden lisäksi metsään jätetään lahopuuta sekä kuollutta maa- ja pystypuuta.

Monikäyttömetsiin jätetyt Metsähallituksen ympäristöoppaan mukaiset arvokkaat elävät säästöpuut* kpl/ha

* Arvokkaita, eläviä säästöpuita ovat esimerkiksi yksittäiset, valtapuustoa järeämmät puut, kolopuut, tiedossa olevat petolintujen pesäpuut tai rinnankorkeusläpimitaltaan vähintään 10 cm:n paksuiset jalopuut.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

Lisäämme myös järeän haavan määrää aktiivisesti jättämällä metsänkäsittelyssä alueille riittävästi lehtipuita. Järeää haapaa on valtion mailla valtakunnan metsien inventointien 2015-2019 mittausten perusteella noin 0,35 m³ hehtaarilla. Järeän haavan määrä monikäyttömetsissä on ollut nousussa. Haapaa suositaan erityisesti säästöpuuna.

Suojelualueiden metsiin syntyy lahopuuta ennallistamispoltoissa ja myrskyjen seurauksena. Lisäksi lisäämme lahopuuta aktiivisesti muiden luonnonhoitotoimien yhteydessä, kun esimerkiksi haapojen ja jalojen lehtipuiden ympäriltä poistetaan varjostavaa puustoa kaatamalla rungot maahan. Yksittäisten uhanalaisten lajiesiintymien säilymistä voidaan auttaa myös aktiivisella puiden kaatamisella tai kaulaamisella, jos esiintymä uhkaa hävitä ilman näitä toimia.

Koko Suomen lahopuumäärästä runsas puolet, noin 71 miljoonaa kuutiometriä, on valtion mailla.*

Koko Suomen lahopuumäärä metsä- ja kitumailla on noin 126 milj. m³. Lähde: Valtakunnan metsien inventointi 12 ja 13.

Case:

Elinympäristöjen hoitoon lisää tehoja (Metsä.fi lehti) »

Luonnonvarojen käyttö on kautta aikojen muokannut metsien ja vesien luonnontilaa sekä vaikuttanut samalla niiden suojeluarvoihin, riista- ja kalakantojen elinympäristöihin ja maisemaan. Metsähallituksen Luontopalvelut, Metsätalous Oy ja Eräpalvelut kunnostavat nyt heikentyneitä elinympäristöjä osana perustyötään sekä lisärahoituksen turvin erilaisissa projekteissa ja Helmi-ohjelmassa.

Kuva: Henrik Kettunen

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

Erityishuomio uhanalaisiin lajeihin

Suojelualueilla kartoitettiin kaikkein uhanalaisimpia lajeja

Vuonna 2021 kartoitimme suojelualueilla lajeja erityisesti kalkkivaikutteisissa elinympäristöissä, perinnebiotoopeilla, tuntureilla, pienvesissä ja vanhoissa metsissä. Kartoituksissa kertyi kaikkiaan satoja havaintoja äärimmäisen uhanalaisista ja erittäin uhanalaisista lajeista, erityisesti sammalista, jäkälistä, sienistä ja hyönteisistä. Kartoituksissa löytyi myös Suomelle uusia ja hävinneeksi luokiteltuja hyönteis- ja kasvilajeja.

Jatkoimme myös Metsähallituksen erityisvastuulajien laajoja seurantoja. Vuonna 2021 valmistui tunturihaukan esiintymisalueen kartoitus ja sen tuloksena löytyi useita, ennestään tuntemattomia tunturihaukan reviirejä ja samalla uusia muuttohaukkareviirejä. Maakotkan, merikotkan, muuttohaukan ja tunturihaukan pesätarkastuksia tehtiin yhteensä 2008 pesällä, naalin pesäpaikkoja tarkistettiin 185 ja saimaannorpan pesiä 495. Vapaaehtoiset lajiasiantuntijat antoivat merkittävän työpanoksen seurantaan. Olemme kartoittaneet jokihelmisimpukkaa eli raakkua kaikkiaan 117 jokikilometrillä ja uusia raakkupopulaatioita on löytynyt peräti 12.

Valtion mailta kertyvä tieto lajihavainnoista ja kartoitustapahtumista tallennetaan Metsähallituksen ylläpitämään, koko ympäristöhallinnon yhteiseen LajiGIS- eli lajistotietojen hallinta- ja ylläpitojärjestelmään. Kertynyt aineisto auttaa päivittämään käsityksiä lajien tilasta ja antaa eväitä hoitotoimien suunnitteluun. Vuonna 2021 tallensimme LajiGIS:iin yli 20 000 hyönteishavaintoa. Tallennetut lajihavaintotiedot ovat toimijoiden avoimesti saatavilla Luonnontieteellisen keskusmuseon Laji.fi-palvelun kautta. Laji.fi-palvelun kautta tehtiin LajiGIS-aineistoista vuoden aikana yli 700 aineistopyyntöä, joista suurin osa liittyi maankäytön suunnitteluun, kuten tuulivoima-, kaivos- ja väylähankkeisiin sekä kaavoitukseen.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

Esiintymätarkastukset ja maaluontotyyppien inventoinnit suojelualueilla 2021

Metsähallituksen vastuulle osoitettujen nisäkkäiden ja lintujen seuratut kohteet

2 768 kpl

Kiireellisesti suojeltavien, erityisesti suojeltavien lajien ja direktiivilajien esiintymätarkastukset

2 922 kpl

Maaluontotyyppien inventointi

36 305 ha

Maaluontotyyppien inventointi yksityisillä suojelualueilla

22 261 ha

Lisää resursseja monikäyttömetsien uhanalaisten lajien turvaamiseen

Monikäyttömetsissä lajistoselvityksiä tehtiin vuonna 2021 usean asiantuntijan voimin sekä hakkuiden suunnittelun että alue-ekologisen verkoston tarkistamisen tueksi. Lajistoa kartoitettiin 316 metsikkökohteesta, yhteispinta-alaltaan 1 160 hehtaaria, ja uhanalaisista ja silmälläpidettävistä metsälajeista tehtiin näistä kohteista kaikkiaan noin 2 500 uutta havaintoa.

Metsähallitus Metsätalous Oy on panostanut lajiosaamiseen merkittävästi ja lisännyt lajiosaamista ja -resursseja palkkaamalla lisää asiantuntijoita lajistoinventointeihin.

Vuonna 2021 käynnistyneessä Lajidemo-projektissa kehitämme lajiesiintymien huomioimista valtion monikäyttömetsien suunnittelussa ja käytössä. Projektissa lajiston ja metsänkäsittelyn yhteensovittamista tarkastellaan eri puolille Suomea sijoittuvien esimerkkikohteiden avulla, sekä keskitytään erityisesti valtakunnallisesti uhanalaisten tai silmälläpidettävien lajien omaehtoiseen huomiointiin. Tavoitteena on tuottaa käytännössä sovellettavissa olevat ohjeet lajikohteiden suunnitteluun ja lisätä monikäyttömetsissä tehtävien metsän- ja luonnonhoitotoimien lajistonsuojelullista vaikuttavuutta. Hanke valmistuu keväällä 2022.

Työ metsäpeuran hyväksi jatkuu

Metsähallituksen vastuulla on metsäpeuran perimän turvaaminen. Pyrimme ehkäisemään metsäpeuran risteytymistä poron kanssa. Laadimme esiselvityksen mahdollisen metsäpeuroja ja poroja erottavan aidan edellytyksistä sekä ekologisista ja sosiaalisista vaikutuksista Oulun Ylikiimingin, Utajärven ja Puolangan alueella. Esiselvitys valmistui alkuvuonna 2022. Tulosten perusteella maa- ja metsätalousministeriö tekee periaatepäätöksen aidan rakentamisen edistämisestä.

Jatkoimme lisäksi metsäpeuran tarhausta ja vapautuksia MetsäpeuraLIFE-hankkeessa. Tavoitteena on muutaman kymmenen yksilön kasvava metsäpeurakanta sekä Seitsemisen että Lauhanvuoren kansallispuistojen alueelle.

Case:

Metsäkone kävi – nostiko liito-orava kytkintä? (Metsä.fi-lehti) »

Multialla tehtiin metsänkäyttösuunnitelma, jossa otettiin huomioon sekä liito-orava että maanomistajan toiveet. Poimintahakkuiden jälkeen liito-oravakartoituksia tehdään säännöllisesti Liito-orava-LIFE-hankkeessa, jonka kokemuksista toivotaan oppia metsänkäsittelyn kehittämiseksi.

Kuva: Benjam Pöntinen

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

Itämerta ja sen valuma-alueen tilaa parannetaan monin tavoin

Itämeren tila paranee yhteistyöllä (metsa.fi) »
Suomen suurin tähänastinen satsaus Itämeren lajien ja luontotyyppien suojeluun, EU:n LIFE-rahaston hanke BIODIVERSEA, käynnistyi vuonna 2021. Kartoitamme kahdeksan vuoden aikana merialueita niiden luontoarvojen tunnistamiseksi ja seuraamme alueiden tilan kehittymistä ja luomme entistä toimivamman suojelualueverkoston sekä kehitämme kestävää luontomatkailua.

Kuva: Suvi Saarnio

Metsähallituksen merialueiden ensimmäinen luonnonvarasuunnitelma käynnistyy

Vuonna 2021 saimme valmiiksi merialueiden pitkän aikavälin suunnittelu -projektin. Projektissa laadimme kokonaiskuvan merialueita koskevasta suunnittelusta ja roolistamme siinä. Metsähallituksen tavoitetilassa merialueiden hallinnoinnissa, hoidossa ja käytössä korostuvat kestävä ja vastuullinen käyttö, monimuotoisuuden suojelu nyt ja tulevaisuudessa sekä pyrkimys laajapohjaiseen yhteistyöhön. Projektin tulosten myötä käynnistämme vuonna 2022 ensimmäisen Metsähallituksen merialueen luonnonvarasuunnitelman laatimisen.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

Vesistöjä kunnostetaan koko valuma-alueena

Vesistöjen kunnostuksessa käänsimme entistä enemmän huomiota koko valuma-alueeseen: pelkkä joen kunnostus ei aina riitä, jos ympäröiviä alueita ei kunnosteta samalla.

Vuonna 2020 käynnistetty valuma-alueprojekti päättyi vuodenvaihteessa. Projektissa suunniteltiin ja toteutettiin kunnostustoimia yhdeksällä pilottialueella. Valuma-aluesuunnittelu vaatii usean eri alan asiantuntijan yhteistyötä. Projektissa oli mukana Metsähallituksen Eräpalvelujen kala- ja riista-asiantuntijoita, Luontopalvelujen ennallistamisasiantuntijoita ja Metsätalous Oy:n luonnonhoidon asiantuntijoita.

Projektin tavoitteena oli luoda toimintatavat kokonaisten valuma-alueiden kunnostamiseen valtion alueilla. Valuma-aluesuunnittelussa tarkasteltiin ensin puron kunnostustarve, minkä jälkeen suunniteltiin vesistönsuojelullisia toimia valuma-alueelle.

Kohteiden valinnassa pääpaino oli riista- ja kalaelinympäristöjen parantamisessa, vaikka yhtä lailla ennallistuksista hyötyvät muutkin lajit.

Kunnostustoimenpiteet olivat suurimmaksi osaksi perattujen koskien (8 038 m) ja soiden (993 ha) ennallistamista. Rahoittajana projektissa oli Metsähallituksen lisäksi maa- ja metsätalousministeriö riistatalouden ja kalastonhoitomaksujen varoista. Projektin jälkeen valuma-aluekunnostus jatkuu osana Metsähallituksen normaalia toimintaa.

Virta- ja rannikkovesien luontoa kunnostettiin ja kartoitettiin

Teimme suojelualueiden virtavesikartoituksia ja -kunnostuksia Helmi-elinympäristöohjelman rahoituksella. Inventoimme purojen tilaa yli 400 kilometrin verran ja kunnostimme puroja 43 kilometriä sekä poistimme 120 kappaletta vaellusesteitä. Vaellusesteiden poisto palautti vesieliöiden vapaalle liikkumiselle yhteensä noin 55 kilometriä purouomaa.

Perattuja koskia kivettiin, puroihin lisättiin puuta monipuolistamaan virtausolosuhteita ja syvyysvaihtelua sekä tulvittamaan hiekkaa. Purojen kunnostaminen auttaa monia harvinaistuneita ja uhanalaisia lajeja sekä parantaa laajemminkin vesistön tilaa.

Monikäyttömetsien virtavesikunnostuksia tekivät Metsähallitus Metsätalous Oy omalla tulosrahoituksellaan omistajapolitiikan mukaisina luonnonhoitotöinä sekä Eräpalvelut muun muassa maa- ja metsätalousministeriön riista- ja kalavarat -rahoituksella sekä eduskunnan myöntämällä erillisrahoituksella. Metsähallitus Metsätalous Oy kunnosti monikäyttömetsissä puroja 14,4 km ja poisti myös 120 kappaletta vaellusesteitä. MT Oy luonnonhoitotöinä korjaamat esteet vapauttivat esteen yläpuolista uomaa yhteensä yli 300 kilometriä. Keskimäärin esteen poisto avasi 2,5 km yläpuolista virtavettä. Jos uoman keskimääräinen leveys on 2 metriä, tämä tarkoittaa sitä, että yli 60 hehtaaria vesialuetta vapautui esteen takaa.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

Metsähallitus Metsätalous Oy on viimeisen viiden vuoden aikana (2016–2021) poistanut esteitä yli 200 kpl, minkä avulla esteen yläpuolista virtavettä on vapautettu yhteensä 514 kilometriä. Eduskunnan Erä-palveluille myöntämän 1,4 miljoonan euron lisärahoituksen turvin kunnostettiin vuoden aikana 20 koskea kymmenellä eri joella. Tavoitteena on palauttaa jokiin lohikalojen kutu- ja pienpoikasalueita, jotka ovat niistä ympäristön muokkausten takia hävinneet.

Kalojen vuosi -kampanjalla ideoita kalavesien puhtauteen ja kalojen hyvinvointiin

Koska edellisvuosi 2020 oli ollut kalastuksen huippuvuosi, päätimme tehdä vuodesta 2021 kalojen huippuvuoden. Nostimme esiin kalavesien kunnostuksia, joita tehtiin enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Varsinainen Kalojen vuosi 2021 -kampanja syntyi kuitenkin yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

Suomalaiset kalastajat ja luonnossa liikkujat lähettivät Metsähallitukselle kymmeniä vinkkejä siitä, miten jokainen voi ottaa huomioon kalavesien puhtauden ja kalojen hyvinvoinnin. Suurin osa ideoista julkaistiin Eräluvat.fi-sivustolla ja sosiaalisessa mediassa.

Kampanjaan osallistuneet asiakkaat kiinnittivät huomiota mökkirannassa käytettyihin pesuaineisiin, saaliskalan käsittelyyn, roskaamiseen sekä siihen, miten vaelluskalan kulkua voi helpottaa pienillä toimenpiteillä. Otamme asiakkaiden ideat huomioon, kun julkaisemme vuonna 2022 eränkävijöille suunnatun Retkietiketin.

Palautimme jokihelmisimpukoita kotijokiin

Mustion- ja Ähtävänjokien jokihelmisimpukoiden eli raakkujen poikasia palautettiin kotijokiinsa EU:n LIFE-rahaston rahoittamassa Freshabit-hankkeessa. Palautus kaksinkertaistaa näiden jokien raakkujen määrän ja antaa toivoa niiden tulevaisuudesta.

EU:lta rahoitusta saavassa Ruotsin, Norjan ja Venäjän yhteisessä Salmus-hankkeessa palautusistutettiin raakkujen poikasia Luttojokeen. Lisäksi Jyväskylän yliopiston johdolla alkoi Suomen, Ruotsin ja Viron raakkujen elinympäristöjen laaja kunnostusprojekti LIFE Revives.

Uutta paikkatietoaineistoa merialueen laguuneista

Valmistimme 8 000 kohdetta sisältävän aineiston merialueen laguuneista paikkatiedoksi. Ilmakuvista tunnistetut laguunit luokiteltiin kehitysasteen mukaan kuuteen eri luokkaan. Matalat suojaisat laguunit ovat monimuotoisia elinympäristöjä ja tärkeitä muun muassa kevätkutuisille kaloille. Uusi paikkatietoaineisto on tarkasteltavissa meriluonnon aineistoja kokoavassa VELMU-karttapalvelussa. Aineisto auttaa jatkossa viranomaisia ja tutkijoita arvioimaan matalien laguunien tilaa ja käyttöpaineita aivan uudella tarkkuudella.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN

Kotimaista ja kansainvälistä yhteistyötä vesiensuojelussa

Teemme yhteistyötä useissa kotimaisissa ja kansainvälisissä yhteistyö- ja tutkimushankkeissa, joissa kehitetään vesiensuojelua. Vuonna 2021 päättyneessä Wambaf Tool Box (Water Management in Baltic Forests) -hankkeessa edistimme metsätalouden vesiensuojelua Itämeren alueella. Hankkeeseen liittyen toteutimme koealueen Tammelan Kupittaansuolle, jossa esitellään turvemaakohteen vesiensuojeluratkaisuja. Lisäksi Metsätalous Oy järjesti vuonna 2021 yhdessä Luonnonvarakeskuksen, Tapio Oy:n ja Suomen metsäkeskuksen kanssa Wambafiin liittyviä koulutuksia.

Olemme myös mukana John Nurmisen säätiön johtamassa ja Pohjanmaan ELY-keskuksen osin rahoittamassa Valuma-aluesuunnittelulla vesistöystävällistä metsänhoitoa (VALVE-Metsä) -hankkeessa, jossa suunnitellaan ja toteutetaan valikoitua mallivaluma-aluetta koskeva vesistöystävällisen metsänhoidon toimenpidekokonaisuus. Hankkeessa laadittava suunnitelma sisältää konkreettiset kuviokohtaiset suositukset metsätaloudellisten toimenpiteiden toteutuksesta siten, että haitalliset vesistövaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Valuma-alue valittiin Pohjois-Pohjanmaalta turvemaavaltaiselta metsäalueelta, johon kuuluu Metsähallituksen talousmetsiä, suojelualueita ja yksityisten metsänomistajien maita. Hankkeen toteutussuunnittelu aloitettiin vuonna 2021 paikallisen metsänhoitoyhdistyksen johdolla, ja maastotyöt alkavat vuonna 2022. Hanke jatkuu vuoteen 2023 asti.

Luonnonvarakeskuksen kanssa suunnittelimme seurantoja vesienpalautuskohteille ja kehitimme kaukokartoitusmenetelmien hyödyntämistä vaikutusten arvioinnissa. Suomen ympäristökeskuksen kanssa kehitimme valuma-aluetarkastelua ennallistamistarpeiden ja mahdollisuuksien tunnistamisessa ja Jyväskylän, Oulun ja Turun yliopistojen kanssa analysoimme pitkäaikaisseurantojen aineistoja mm. Hydrologia-LIFE-projektin puitteissa.

Olemme mukana useassa vesiensuojelun yhteishankkeessa.

Case:

Linnustoltaan arvokasta Siikalahtea kunnostetaan monin tavoin (Metsä.fi-lehti) »

Etelä-Karjalan Parikkalassa sijaitseva Siikalahti lukeutuu Suomen merkittävimpiin lintuvesiin, mutta ajan saatossa alueen linnusto on vähentynyt muun muassa lahden umpeenkasvun vuoksi. Kunnostustöiden tavoitteena on saada linnustolle jälleen parempi elinympäristö.

Kuva: Toni Eskelin

Yhteiskunta

Tuotamme arvoa yhteiskunnalle lisäämällä maakuntien elinvoimaa, luomalla mahdollisuuksia kestävälle liiketoiminnalle, tulouttamalla tuloja valtiolle, edistämällä luonnosta saatavia hyvinvointipalveluja sekä vaalimalla elävää kulttuuriperintöä ja kulttuuriperintöön liittyviä rakennuksia ja kulttuuriympäristöjä.

Sisältö:

Talous ..... s. 81
Hyvinvointi ja kulttuuri..... s. 87
Kestävät liiketoimintamahdollisuudet ja uusiutuvat ratkaisut ..... s. 97

Kuva: Harri Tarvainen

TALOUS

Taloudellista hyvinvointia

Toimintamme tuottaa sekä suoria että epäsuoria talousvaikutuksia. Vuonna 2021 Metsähallitus-konsernin tulos oli 119,9 miljoonaa euroa ja Metsähallituksen toiminnalla oli suoria vaikutuksia yhteiskuntaan verojen, palkkojen, materiaali- ja palveluostojen, investointien ja tuloutuksen kautta 450 miljoonaa euroa. Epäsuoria talousvaikutuksia syntyi hankintojen ja ulkopuolelta ostetun työn arvoketjujen sekä mahdollistettujen työpaikkojen kautta 3 miljardin verran.

Case:

Talous ei toimi erillään luonnosta (Metsä.fi-lehti) »

Talouskasvu ja hyvinvointi ovat yhä vahvemmin riippuvaisia luonnon kantokyvystä. Perinteisissä taloustieteen malleissa ei ole aikaisemmin otettu huomioon luonnon arvoa. Luonto pitäisi kuitenkin nähdä varallisuutena, aivan kuten muukin pääoma. Ajatuksen luontopääomasta on esitellyt Cambridgen yliopiston professori Partha Dasgupta.

Kuva: Katri Lehtola

Talous 2021

Tuloutus valtiolle
120 milj. €

Maksetut verot
62,5 milj. €

Epäsuorat vaikutukset aluetalouteen
3 mrd. €

Henkilöstön palkat ja palkkiot
61,7 milj. €

Materiaali- ja palveluostot
179,2 milj. €

8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA

TALOUS

Metsähallituksen verojalanjälki

Verojalanjäljellä tarkoitetaan toiminnastamme yhteiskunnalle maksettuja veroja ja veronluonteisia maksuja. Veroihin liittyvät ilmoitukset ja raportointi tehdään keskitetysti konsernin talousyksikössä. Veroasioissa käytämme tarvittaessa ulkopuolista asiantuntija-apua muun muassa erillisselvityksissä ja tulkintaan liittyvissä asioissa.

Verojen maksamisen periaatteena on, että verot maksetaan siihen maahan, jossa verovelvollisuus on syntynyt. Kaikki Metsähallitus-konserniin kuuluvat yhtiöt sekä Metsähallitus-liikelaitos ovat suomalaisia, ja maksamme kaikki verot Suomeen. Metsähallituksella ei ole tytäryhtiöitä tai sivuliikkeitä muissa maissa.

Metsähallituksen verojalanjälki oli 62,1 miljoonaa euroa vuonna 2021. Verojalanjäljestä suurin osa oli arvonlisäveroa, joka muodostui pääasiassa Metsähallitus-liikelaitoksen toiminnasta. Myös palkkaverot muodostivat merkittävän osuuden verojalanjäljestämme. Maanlaajuisena organisaationa vaikutamme palkkojen kautta myös aluetalouksiin.

Tulovero muodostuu tytäryhtiöiden ja liikelaitoksen tuloveroista. Maksamme omistuksessamme olevista kiinteistöistä kiinteistöveroa. Kiinteistöveroa ei makseta metsästä.

Metsähallituksen verojalanjälki 2021 (2020), milj. €

Yhteensä 62,5 (58,1)

- Tulovero 13,7 (12)
- Arvonlisävero 33,5 (31,7)
- Ennakonpidätys 12,8 (12,1)
- Kiinteistövero 2,3 (2)
- Varainsiirtovero 0,2 (0,2)
- Ajoneuvovero 0,07 (0,06)
- Sähkövero 0 (0) Luvut ei saatavilla
- Lentovero 0 (0) Luvut ei saatavilla

Vastuullinen hankinta

Noudatamme hankinnoissa julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä, jossa pääperiaatteita ovat terveen kilpailun edistäminen sekä yrittäjien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu. Varmistamme hankintojemme vastuullisuuden Metsähallituksen vastuullista ja eettistä toimintaa edistävällä toimittajien toimintatapaohjeella (Supplier Code of Conduct), joka on osa jokaista hankintasopimustamme.

Vuonna 2021 Metsähallituksen materiaali- ja palveluostot olivat yhteensä 179,2 miljoonaa euroa.

Vuonna 2021 kartoitimme hankintojen nykytilaa vastuullisuus- ja vaatimustenmukaisuusriskianalyysin pohjalta. Analyysissä tunnistetut keskeiset kehittämiskohteet liittyivät hankintaosaamisen lisäämiseen ja varmistamiseen sekä hankintojen riittävään resursointiin. Kehitimme hankinnan verkostomaista toimintamallia ja yhtenäisiä toimintatapoja. Metsähallituksen Luontopalveluiden hankintaosaaminen

TALOUS

keskitettiin ja liikelaitoskonsernin eri yksiköiden välistä osaamisyhteistyötä tiivistettiin. Toimintamallilla varmistamme hankintojen ammattitaitoisen ja tehokkaan valmistelun ja hankinnan tavoitteiden jalkautumisen tarjouspyyntöihimme. Muutosten tuloksena myös hankintojen osaaminen ja työ kehittyivät merkittävästi. Metsähallitus osallistui valtionhallinnon yhteisiin Hankinta Suomen ja kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen osaamiskeskus Keinon toimintaan. Toteutimme lisäksi koko Metsähallituksen organisaatiolle hankintaprosessiin liittyvän koulutuksen ja valmistelimme vuonna 2022 käyttöön avattavaa verkko-oppimispohjaista koulutusta. Tulemme tulevan vuoden aikana lanseeraamaan myös Metsähallituksen hankintakäsikirjan sisäiseen käyttöön.

Määrittelimme vuoden 2021 aikana vastuullisille hankinnoille Metsähallituksen strategiaan ja vastuullisuusohjelmaan perustuvat painopistealueet: johtaminen, ympäristö, ihmiset ja yhteiskunta. Työ jatkuu vuonna 2022, jolloin asetamme tarkemmat vastuullisuustavoitteet palvelu- ja tuoteryhmittäin ja seuraamme niiden toteutumista painopistealueiden mukaisissa teemoissa.

Vuonna 2021 sisäisen tarkastuksen kohteena oli Metsätalous Oy:n urakoinnin hankinnan ja valvonnan vastuullisuus. Tarkastuksessa vastuullisen urakoinnin hankinnan ja valvonnan tila arvioitiin olevan toimivalla tasolla. Kehittämistoimenpiteinä integroimme vastuullisuusnäkökulman vahvemmin urakoitsijoiden kanssa käytäviin vuosittaisiin kehityskeskusteluihin ja tulemme koostamaan urakoitsijoihin kohdistuvan vastuullisuuden valvontakeinot selkeämmäksi kokonaisuudeksi. Lisäksi urakoitsijoiden kanssa päätettiin käydä jatkossa dokumentoidusti keskustelua siitä, miten toimittajille suunnatun toimintatapaohjeen vastuullisuusvaatimukset täyttyvät. Kehitimme lisäksi laatupalkkiojärjestelmää huomioimaan vastuullisuutta nykyistä tarkemmin.

Toimittamallamme puuraaka-aineella merkitystä alue- ja kansantaloudessa

Metsähallituksen toimittama puu mahdollisti 2,4 miljardin euron liikevaihdon metsäteollisuudessa ja sen osuus Suomen metsäteollisuuden viennin arvosta oli noin 9 prosenttia eli noin 0,9 miljardia euroa. Laskelmat perustuvat tilastokeskuksen viimeisimpiin, vuoden 2020 aineistoihin.

Metsähallituksen monikäyttömetsien puuhun perustuvat metsäsektorin 63 000 työpaikasta lähes 8 prosenttia eli noin 5 000 työpaikkaa perustui Metsähallituksen monikäyttömetsistä tuotettuun puuhun.* Metsäsektorin työpaikkojen kerrannaisvaikutuksia ei ole laskelmassa huomioitu.

* Laskelma on tehty vuoden 2020 tilastojen perusteella Metsähallituksen Yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet 2021 -raporttiin.

TALOUS

Suojelualueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset, milj. €

456

(371)

Eräasiakkaiden rahankäytön aluetaloudelliset kokonaistulovaikutukset, milj. €

54,6

(54,4)

Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden ja eräiden muiden suojelu- ja virkistysalueiden kävijöiden tuottama työllisyysvaikutus, htv

3 665

(2 992)

Metsästys- ja kalastusasiakkaiden tuottama työllisyysvaikutus, htv

291

(288)

Virkistyskäytön ja eränkäynnin aluetalousvaikutukset kasvoivat

Suojelualueiden kävijöiden rahankäytön vaikutus paikallistalouteen kasvoi vuonna 2021 voimakkaasti. Suojelualueiden sekä historiakohteiden ja luontokeskusten kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat 456 miljoonaa euroa, josta kansallispuistokäyntien osuus oli 306 miljoonaa euroa. Kokonaistyöllisyysvaikutus oli 3 665 henkilötyövuotta, josta kansallispuistojen osuus oli 2 420 henkilötyövuotta. Aluetalousvaikutukset ovat suurimpia matkailualueilla, joissa viipymä on pidempi ja palveluita enemmän.

Kalastuksen ja metsästyksen vaikutus aluetalouksiin lisääntyi edelleen hieman. Eränkävijät toivat aluetalouksiin lisätuloa 54,6 miljoonaa euroa, minkä merkitys työllisyyteen oli 291 henkilötyövuotta.

Liiketoiminnan panostus yhteiskunnallisiin velvoitteisiin kasvoi

Toimimme liiketoiminnassa aktiivisesti ja vastuullisesti ympäristön, ihmisten ja yhteiskunnan hyväksi ja huolehdimme metsähallituslaissa säädettyjen luonnon monimuotoisuutta, virkistyskäyttöä, saamelaiskulttuuria ja porotaloutta koskevien yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden toteutumisesta.

Vuonna 2021 panostimme liiketoiminnassa yleisiin yhteiskunnallisiin velvoitteisiin 79,7 miljoonaa euroa, josta Metsähallitus Metsätalous Oy:n osuus oli 77 miljoonaa euroa ja Metsähallitus Kiinteistökehityksen 2,7 miljoonaa euroa. Panostus kasvoi viime vuodesta 6,4 miljoonaa euroa. Suurimmat lisäykset tehtiin luonnon monimuotoisuuteen ja virkistyskäyttöön.

Vuonna 2021 liiketoiminta panosti lisäksi omistajapolitiikan mukaisten uusien yhteensovittamistoimien toteuttamisen 16,76 miljoonaa euroa. Panostus kasvoi yli puolella viime vuoteen verrattuna.

Raportoimme kaikista yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden täyttämisestä vuosittain **YYV-raportissa.**

TALOUS

Liiketoiminnan panostus yleisiin yhteiskunnallisiin velvoitteisiin 2021 (2020), milj. €

Yhteensä
79,7
(73,3)

Luonnon monimuotoisuus
56,9
(52,3)

Porotalous
3,2
(2,9)

Virkistyskäyttö
14,9
(13,7)

Saamelaiskulttuuri
4,7
(4,4)

Panostus omistajapolitiikan mukaisiin uusiin yhteensovittamistoimiin 2021 (2020), milj. €

Yhteensä
16,76
(7,27)

Aktiivisen luonnonhoidon ohjelma
1,2
(0,47)

Ilmasto-ohjelma
3,55
(0,05)

Tutkimus ja kehittäminen
0,4
(0,37)

Virkistyskäyttö ja luontomatkailu
0,91
(0)

Peitteellisen metsänkäsittelyn lisääminen tavoitteiden yhteensovittamisessa
10,7*
(6,38)

* Myrskytuhohakkuita ei ole laskettu mukaan lisäpanostukseen.

HYVINVOINTI JA KULTTUURI

Iloa, terveyttä ja hyvinvointia miljoonille

Mahdollistamme sen, että luonnosta voi nauttia retkeillen, mökkeillen, marjastaen, metsästäen ja kalastaen. Vaalimme alueidemme kulttuuriympäristöjä: perinnemaisemia ja niiden rakennusperintöä sekä arkeologisia muistomerkkejä rauniolinnoista tervahautoihin. Tuemme perinteisten luonnossa liikkumisen tapojen ja taitojen jatkumista osana elävää perintöä ja siirrämme eräperinteitä sukupolvelta toiselle. Lisäämme myös tietoa luonnosta sekä kestävästä kehityksestä.

Terveys, hyvinvointi ja kulttuuri 2021

10 milj.
luontokäyntiä valtion maille

0,5 milj.
eränkäyntipäivää

1,8 milj.
käyntikertaa luontokeskuksissa ja kulttuuriperintökohteilla

65 000
henkilöä tavoitettu opastusten, tapahtumien ja luontokasvatuksen kautta

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

Kuva: Harri Tarvainen

HYVINVOINTI JA KULTTUURI

Kansallispuistoissa liikkui ennätyksellinen määrä kävijöitä

Retkeily- ja historiakohteet olivat kotimaisten matkailijoiden ennätyssuosiossa myös vuonna 2021 ja neljän miljoonan vuotuisen kansallispuistokäynnin raja ylittyi ensimmäistä kertaa. Kansallispuistoissa, valtion retkeilyalueilla, historiakohteilla, luontokeskuksissa ja virkistyskäytöllisesti merkittävillä suojelualueilla ja retkeilykohteilla vierailtiin kaikkiaan 9,4 miljoonaa kertaa, kun tavoite oli 9 miljoonaa käyntiä. Suurinta kasvu oli Lapissa ja Koillismaalla, noin 20 prosenttia. Käyntimäärät Etelä-Suomessakin olivat korkeampia kuin pandemiaa edeltävänä aikana. Pohjois-Suomen kohteiden käyntimäärien kasvun taustalla on muun muassa voimakkaasti kasvanut kotimaan matkailu, etätyön tekeminen kansallispuistojen läheisyydessä olevilla loma-asunnoilla ja pohjoisten kansallispuistojen suosio myös kesäkohteina. Matkailun kysyntäennusteiden mukaan koronapandemian aikana kasvanut kotimainen matkailu luontokohteisiin tulee tasaantumaan, mutta kysyntää vahvistaa tulevaisuudessa Euroopan sisäisen matkailun elpyminen ja myöhemmin kaukomatkailu.

Kansallispuistojen käyntimäärien ja kansallispuistoverkoston kehitys 2011–2021

Kansallispuistoissa liikuttiin lihasvoimin 43,6 miljoonaa kilometriä mikä vastaa 1 087 kierrosta maapallon ympäri. Kuntoilun rinnalla korostuvat hyödyt mielenterveydelle.

HYVINVOINTI JA KULTTUURI

Palvelujen kysyntä jatkoi kasvuaan erityisesti matkailukeskusten läheisyydessä, mutta asiakkaat hakeutuivat myös aiemmin vähäisemmällä kysynnällä olleille kohteille. Kunnostimme retkeilyrakenteita ja lisäsimme esteettömiä maastorakenteita Luontopalveluille myönnetyn erillisrahoituksen avulla. Tavoitteena on estää uuden korjausvelan synty, taata turvalliset retkeilyrakenteet ja turvata luontoa kulumiselta. Korjausvelan pienentämiselle vuoden 2023 loppuun mennessä asetettu tavoite saavutettiinkin vuoden 2021 osalta. Keskeistä onnistumiselle on pysyvän rahoituksen kestävä taso, jotta voimme vastata tulevaisuuden kasvaviin kävijämääriin ja uusien kohteiden tuomiin menoihin sekä tehdä tarvittavia investointeja.

Monikäyttömetsien reittien verkosto ja tiestö palvelevat virkistyskäyttöä

Metsätalouden käyttöön rakennettu tiestö on välttämätön edellytys valtion alueiden virkistyskäytön ja muun monikäytön mahdollistamiseksi ja edistämiseksi. Monikäyttömetsien virkistykseen liittyvä vuosittainen käyntimäärä on vuosien 2015–2019 tehtyjen tienkäyttöselvitysten perusteella noin 2,3 miljoonaa käyntikertaa. Monikäyttömetsien virkistyskäytön hyötyvaikutukset kohdistuvat erityisesti metsästykseen, marjastukseen sekä ulkoiluun.

Monikäyttömetsissä virkistyskäytölle avoimia omia metsäteitä on yhteensä 36 000 kilometriä. Vuonna 2021 panostimme tienpitoon 17,8 miljoonaa euroa. Lisäksi metsätaloustoiminnan ulkopuolella tai rajoitetun käytön piirissä oli 189 000 hehtaaria metsämaata ensisijaisesti virkistyskäytön huomioon ottamisen takia.

Lapissa käynnistyi vuoden aikana EU-rahoitteinen The Arctic Bikepacking Trail II -yhteishanke. Vuoteen 2023 jatkuvan hankkeen yhteydessä selvitetään Metsähallituksen metsätiestön ja muiden alueiden hyödyntämismahdollisuuksia osana laajaa, useita Lapin kuntia kattavaa retkeilypyöräilyverkostoa. Monikäyttömetsät tarjoavat mahdollisuuksia myös syvän lumen moottorikelkkailuun ja matkailuelinkeinon tukemiseen. Moottorikelkkailua voidaan sallia esimerkiksi auraamattomilla metsäteillä ja muilla urilla. Vuodenvaihteessa 2021–2022 avattiin Kainuuseen, Hyrynsalmen-Suomussalmen raja-alueiden monikäyttömetsiin ns. syvän lumen moottorikelkkailualue. Aikaisemmin perustettuja vastaavanlaisia kelkkailualueita Kainuussa on Puolangalla ja Kuhmossa sekä Keski-Suomessa Keuruulla.

Saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnittelun yhteydessä selvitettiin matkapuhelinverkon paikannustietojen avulla monikäyttömetsien virkistyskäyttömääriä suosituilla matkailu- ja virkistyskäyttökohteilla. Koska Pohjois-Suomessa matkapuhelinverkon kattavuudessa on isojakin katvealueita, on aineisto suuntaa antava, eikä se sovellu täysin luotettavasti kertomaan tarkkoja käyntimääriä. Aineiston perusteella näyttää kuitenkin siltä, että saamelaisten kotiseutualueen monikäyttömetsien osalta eniten houkuttavat Saariselän ja Inarijärven lähialueet.

HYVINVOINTI JA KULTTUURI

Seuraamme virkistyskäytön ja matkailun kestävyyttä

Seuraamme virkistyskäytön vaikutuksia yksittäisen luontoalueen tai historiakohteen ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyden tilaan Hyväksyttävän muutoksen rajat -menetelmän (LAC, Limits of Acceptable Change) avulla.

Vuonna 2021 kehitimme käytön kestävyyden seurannan menetelmää edelleen, erityisesti ekologisen kestävyyden mittaamisen osalta; seurannan piirissä on n. 40 kohdetta. Vuoden 2021 raportointi tapahtuu loppukeväästä, mutta alustavien arvioiden mukaan kaikki kestävyyden mittarit olivat hyvällä tasolla. Metsähallituksen Luontopalveluilla ja UNESCOn maailmanperintökohteilla Suomessa on yhteiset kestävän matkailun periaatteet, jotka otetaan huomioon kaikessa omassa toiminnassa sekä yhteistoiminnassa matkailuyrittäjien kanssa. Seurattaviin tavoitteisiin kuuluvat esimerkiksi monimuotoisuuden turvaaminen ja ympäristön kuormituksen minimointi, paikallistalouden vahvistaminen ja työpaikkojen luominen sekä kävijöiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Hyvinvointivaikutukset ja asiakastyytyväisyys pysyivät korkeana

Vuonna 2021 luontokeskuksissa ja asiakaspisteissä vierailtiin 908 200 kertaa. Retkeilijöiden asiakastyytyväisyys pysyi korkeana niin asiakaspalvelupisteissä kuin maastossakin, vaikka joissakin kohteissa on koettu ruuhkia alimitoitetun tai muuten riittämättömän infrastruktuurin takia. Pyrimme helpottamaan ruuhkautumista uusimalla ja laajentamalla pysäköintialueita, kestävöimällä reittejä sekä rakentamalla tilavampia maastopalveluja. Koronaviruspandemia vaikutti myös asiakaspalvelun aukioloaikoihin, joita jouduttiin paikallisesti supistamaan. Huomioimme asiakasturvallisuuden monin tavoin ja asiakasturvallisuus säilyi erittäin hyvällä tasolla myös vuonna 2021.

Vuonna 2021 valmistui digitaalisen asiakaskokemuksen ja -palvelun konsepti ja jatkoimme kävijäseurannan menetelmien ja asiakastietojärjestelmän uudistamista. Teimme lisäksi kävijätutkimuksia useilla alueilla. Tutkimukset antavat meille tietoa sosiaalisen kestävyyden seurantaan, kuten esimerkiksi tietoa koronapandemian vaikutuksista luonnon virkistyskäyttöön ja luontomatkailuun.

Virkistyskäytön hyvinvointivaikutukset 2021 (2020)

Kävijöiden kokemat (sosiaaliset, psyykkiset ja fyysiset) terveys- ja hyvinvointivaikutukset suojelualueilla ja historiakohteissa, asteikko 1–5	Liikkujien kokemat terveys- ja hyvinvointivaikutukset monikäyttömetsissä, €/krt
4,33	**200–300**
(4,35)	(200–300)

Virkistyskäyttäjien asiakastyytyväisyys 2021 (2020), asteikko 1–5

Luontokeskusten ja maastopalvelujen asiakastyytyväisyys	Metsästäjien ja kalastajien asiakastyytyväisyys	
	metsästäjät	kalastajat
4,38	**3,77**	**3,81**
(4,42)	(3,78)	(3,74)

Case:

Digipalvelut täydentämään luontokokemusta (Metsä.fi-lehti) »

Metsähallituksen digitaalisia palveluja kehitetään asiakaskokemus edellä. Retkeilyasiakkaat ovat toivoneet kohteista lisää ennakkotietoa. Tavoitteenamme on koota digitaalisia palveluja yhteen niin, että asiakkaat löytävät ne aiempaa helpommin.

Kuva: Erkki Ollila

HYVINVOINTI JA KULTTUURI

Kalastus järjestettiin kalojen hyvinvoinnin ehdoilla

Poikkeuksellisen lämmin kesä vaikutti myös kalojen hyvinvointiin. Herkät lohikalat eivät kestä rasitusta lämpimissä koskissa, vaan niiden selviäminen kalastajan vapauttaessa rauhoitetun kalan on epävarmaa. Keskeytimme heinäkuussa kalastuslupien myynnin kuudella kalastuskohteella.

Kalastuslupien loppuminen puhutti etenkin Lapissa. Kalastus- ja metsästyskohteille tullaan asettamaan lupakiintiöt tavoiteltavien saalislajien kestävyyden turvaamiseksi. Vuonna 2021 lupakiintiö tuli täyteen yhä useammalla kohteella.

Yli miljoona mökkivuorokautta valtion mailla

Vuonna 2021 laskimme ensimmäistä kertaa arvion valtion mailla vietetyistä mökkivuorokausista. Tausta-aineistona käytimme Luonnonvarakeskuksen tekemää mökkibarometria.

Barometrin mukaan Suomi erottuu kansainvälisessä vertailussa vahvana vapaa-ajan asumisen maana. Vapaa-ajan asukkaita on Suomessa, laskentatavasta riippuen, 2,4–2,9 miljoonaa. Barometrin mukaan lähes 40 prosentilla vapaa-ajan asunnoista käytön arvellaan lisääntyvän paljon tai jonkin verran tulevien kolmen vuoden aikana.

Mökkibarometrin tulosten mukaan keskimääräinen vapaa-ajan asunnolla vietetty vuorokausimäärä on kasvanut huomattavasti. Mökkibarometrissa 2016 käyttövuorokausien määrä oli 79, kun vuonna 2021 käyttövuorokausien määrä oli jo 103.

Arvioimme laskelmaamme varten, että yhtä mökkiä käyttäisi kaksi henkilöä. Vuosina 2006–2021 olemme myyneet yhteensä 3 561 vapaa-ajan tonttia. Muista toimijoista poiketen me myös vuokraamme tontteja. Vuokrattuna on tällä hetkellä 1 644 tonttia, joista 197 on tarkoitettu vakituiseen asumiseen.

Näillä parametreillä varovaisesti arvioiden valtion mailla vuonna 2021 vietettyjen mökkivuorokausien määrä oli 1 072 230.

Olemme myös tehneet arvion mökkiläisten vaikutuksesta aluetalouteen Luonnonvarakeskuksen tekemän mökkibarometrin tietoihin perustuen. Sen mukaan ihmiset käyttävät mökeillä päivittäistavaroihin rahaa noin 30 euroa päivässä. Rakentamiseen ja kunnostamiseen liittyviin palveluihin ja tavaroihin kuluu keskimäärin 3 500 euroa vuodessa, rakentamiseen, korjaamiseen ja kiinteistölaitteisiin 2 600 euroa ja muihin tavaroihin ja palveluihin keskimäärin 663 euroa. Mediaaniarvoilla laskettuna näistä kertyy valtion alueilla mökkeilevien osalta yli 35 miljoonan euron hankinnat vuosittain. Hankintoja tehdään sekä mökkikunnissa että mökkiläisten kotikunnissa. Kaikkien suorien ja välillisten aluetaloudellisten vaikutusten selvittäminen vaatisi laajaa ja perusteellista tutkimusta, joka perustuisi todennettaville rahavirroille, ei ensi sijassa kyselyihin

HYVINVOINTI JA KULTTUURI

Arvokkaiden kulttuuriperintökohteiden kuntotieto hyvällä tasolla

Vuonna 2021 Metsähallituksen ylläpitämillä kulttuuriperintökohteilla vierailtiin 924 300 kertaa. Erillisrahoituksen turvin pystyimme kunnostamaan hoidossamme olevia kulttuurihistoriallisia arvokohteita ja kartoittamaan Sallan uuden kansallispuiston kulttuuriperintökohteet. Vuonna 2021 saimme arvokkaiden kulttuuriperintökohteiden kuntotiedon hyvälle tasolle. Jatkamme yhteistyötä valtion muiden kiinteistönhaltijoiden kanssa kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden hoidon kehittämiseksi.

Korona vaikutti tapahtumiin, opastuksiin ja luontokasvatukseen

Metsähallituksen järjestämiin tapahtumiin, opastuksiin ja luontokasvatukseen osallistui vuonna 2021 lähes 65 000 ihmistä. Koronaviruspandemia vaikutti edelleen tapahtumien, opastusten ja työpajojen järjestämiseen. Esimerkiksi nuorisoviestinnässä lähes kaikki suuret tapahtumat jouduttiin perumaan. Pai-

Ylläksen Röhkömukanmaan tontit menivät kuin kuumille kiville »

Ylläksen Röhkömukanmaan tonttialueen vapaa-ajan tontit tulivat myyntiin syksyllä 2021. Niistä tuli jo ennakkoon valtavasti tiedusteluja ja tontit jouduttiin lopulta arpomaan kiinnostuneiden kesken. Kaikki 43 tonttia menivät kaupaksi. Huippukiinnostuksen taustalla ovat sekä koronaepidemian aikaansaama kotimaanmatkailun että etätöiden tekemisen kasvu.

HYVINVOINTI JA KULTTUURI

Opastuksen ja luontokasvatuksen kautta tavoitetut henkilöt 2021 (2020)

TIEDEKESKUS PILKE, tavoitetut asiakkaat ml. messut ym. tapahtumat
42 257
(49 040),

joista oppimisryhmiin osallistui lapsia ja nuoria
2 340
(2 879)

Luontokeskuksissa opastettujen asiakkaiden lukumäärä
21 200
(11 900)

Eräkummitoimintaan osallistuneet, hlö
600
(1 323)

Vapa- ja Pilkkipäivään osallistuneet (nuoret ja lapset perheineen), hlö
894
(1 000)

kallisella tasolla tapahtumia ja opastuksia pystyttiin toteuttamaan paremmin, johtuen väliaikaisista rajoitusten lieventymisistä.

Tiedekeskus Pilkkeessä Rovaniemellä järjestettyihin oppimisryhmiin osallistui vuonna 2021 yli 2 300 lasta ja nuorta. Lisäksi Tiedekeskuksen näyttelyyn sekä muihin tapahtumiin osallistui yli 40 000 ihmistä. Digitaalisuus nousi vahvasti osaksi sekä työpajatoimintaa että tapahtumia ja hybridimalli jää pysyväksi osaksi toimintaa. Luontokeskusten järjestämiin opastuksiin osallistui puolestaan noin 21 200 henkilöä.

Kannustamme lapsia ja nuoria eräilemään ja luontoon Eräkummi-toiminnassa ja Vapapäivä-tapahtumissa. Eräkummien kanssa lapset ja nuoret pääsevät liikkumaan luonnossa ja oppivat tuntemaan luontoa sekä ymmärtämään kestävän kalastuksen ja metsästyksen periaatteita. Vapapäivänä alaikäiset saavat kalastaa ilmaiseksi useilla Metsähallituksen vapakalastuskohteilla. Vuonna 2021 eräkummitoimintaan osallistui 600 ja Vapapäivään lähes 900 lasta ja nuorta.

Luonnossa juhlittiin tieteen ja taiteen voimin

Helsingin Vallisaari toimi nykytaidetapahtuma Helsinki Biennaalin ympäristönä kesäkuun puolivälistä syyskuun lopulle. Helsingin kaupungin järjestämään tapahtumaan tutustui 145 000 vierailijaa. Tapahtuman tuotannosta vastasi HAM Helsingin taidemuseo ja ravintola- ja liikennepalveluista Metsähallituksen yhteistyöyrittäjät.

Kesällä 2021 järjestettiin kaksi tiedettä ja taidetta yhdistävää Luonnon konserttisali –tapahtumaa: Punkaharjulla ja Kajaanin linnanraunioilla. Teemana tapahtumassa oli luonnon monimuotoisuus ja erityisesti pölyttäjien merkitys. Kokonaan ulkoilmatapahtumina järjestettyihin, maksuttomiin konsertteihin oheisohjelmineen osallistui yhteensä noin 1 800 henkeä.

Paimenviikkoja oli tarjolla 170 viikkoa 15 eri kohteeseen toukokuusta syyskuuhun. Viikot olivat erittäin suosittuja ja ne arvottiin yli 14 000 hakijan kesken. Paimenviikkojen maksuista saatavat tulot käytetään kohteiden ylläpitoon ja luonnonhoidon kustannuksiin.

Case:

Luonnon konserttisalissa taide tukee tiedettä (Metsä.fi-lehti) »

Missä sävellajissa surisevatkaan kimalaisen siivet? Ihmisiä herätellään luonnonsuojelun tärkeyteen taiteen keinoin. Vahvasti visuaalisen ja elämyksellisen luontotapahtuman päätähtenä pörräsi kartanokimalainen. Kartanokimalainen on hyvä esimerkki lajien monimuotoisuuden tärkeydestä. Kartanokimalaisen elinympäristö on kaventunut, kun asfaltti ja tiukasti parturoidut nurmikot ovat korvanneet sen luontaiset elinympäristöt, kuten luonnonkukkien peittämät niityt.

Kuva: Joel Heino

KESTÄVÄT LIIKETOIMINTAMAHDOLLISUUDET JA UUSIUTUVAT RATKAISUT

Luomme monipuolisia mahdollisuuksia biokiertotaloudelle

Valtion maa- ja vesialueet tarjoavat ratkaisuja vastuullisempaan ja kestävämpään tulevaisuuteen. Mahdollistamme uusiutuvan energian kasvua, tuotamme kestävästi uusiutuvia raaka-aineita ja luomme liiketoimintamahdollisuuksia valtion maille ja vesille yhdessä sidosryhmiemme kanssa laadittujen luonnonvarasuunnitelmien pohjalta.

Kiinnostus merituulivoimaa kohtaan kasvussa

Mahdollistamme tuulivoimalla tuotetun uusiutuvan energian tuotannon lisäämistä valtion maa- ja vesialueilla. Lisäämällä tuulivoimaa kasvatamme kestävää liiketoimintaa ja edistämme Suomen hiilineutraaliuden saavuttamista.

Toimijoiden kiinnostus Suomen merialueita kohtaan tuulivoiman sijoituspaikkana on kasvanut ja pyrimme vauhdittamaan merituulivoiman markkinaehtoista kehitystä. Vuoden 2021 lopussa valmistui talouspoliittisen ministerivaliokunnan hyväksymä merituulivoimahankkeiden huutokauppamalli.

Huutokauppamallin mukaisesti teemme vesialueita koskevia esiselvityksiä ja valitsemme niiden perusteella huutokaupattavat alueet. Hankkeen merkityksestä riippuen valtioneuvosto tai talouspoliittinen ministerivaliokunta hyväksyy vuokrattavat alueet ja huutokaupan ehdot ennen huutokaupan käynnistämistä.

Huutokaupan voittaja vastaa muun muassa tarvittavien lupien hakemisesta ja voi sopimusten allekirjoittamisen jälkeen kehittää aluetta itselleen tarkoituksenmukaisella tavalla. Merialueen omistus säilyy valtiolla. Ensimmäinen huutokauppa toteutetaan arviolta vuosina 2023–2024 ja se sisältää 3–4 merituulivoimalle soveltuvaa aluetta.

Suomen merialueille on osoitettu maakuntakaavoissa useita merituulivoimatuotannolle potentiaalisia alueita. Yleisten vesialueiden haltijana olemme tehneet osalle alueista varaussopimuksen energiayhtiöiden kanssa. Osa alueiden käyttöoikeuksista tulee huutokaupattavaksi energiayhtiöille huutokauppamallin mukaisesti.

KESTÄVÄT LIIKETOIMINTAMAHDOLLISUUDET JA UUSIUTUVAT RATKAISUT

Huutokauppamallin rinnalla veimme eteenpäin Korsnäsin merituulivoimahanketta, jossa teemme hankekehitystä huutokaupattavia alueita pidemmälle. Haemme hankekehitykseen vastuullista kumppania kilpailutusmenettelyn kautta ja kumppanihaku käynnistyi loppuvuodesta 2021. Määrittelimme vuoden aikana kumppanivalinnan vastuullisuuskriteerit (ESG eli Environmental, Social ja Governance -kriteerit) ja valmistelimme kansainväliset vaatimukset täyttävää ympäristövastuuseen, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintotapaa liittyvää tarkastusprosessia (ESG Due Diligence). Valitsemme kumppanin sitovan tarjouksen jättäneiden joukosta ja tavoitteenamme on saada kumppanin valinta päätökseen vuoden 2022 aikana. Käynnistämme hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin vuonna 2022. Selvitämme siinä huolellisesti hankkeen vaikutukset luontoon, asumiseen ja ympäristöön. Tavoitteenamme on, että vaikutusten arviointi vastaa mahdollisimman hyvin myös kansainvälistä vaatimustasoa. Teetimme alkuvuodesta 2022 gap-analyysin, jossa verrattiin Suomen YVA-lain mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman kattavuutta suhteessa Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) määrittämiin vastuullisuusstandardeihin (Environmental and Social Performance Standards ja EHS Guidelines).

Korsnäsin lisäksi tuulivoimahankkeita on käynnissä Simossa, Kajaanissa ja Puolangalla sekä yhteishanke Kajaanissa ja Pyhännällä. Tuulivoiman esiselvityspyynnöt ovat kasvaneet viime vuodesta yli 50 prosentilla. Vuonna 2021 valtion mailla oli asennettuna 138 tuulivoimalaa ja hankekehityksessä tuulivoimaloita oli 150. Asennetuista tuulivoimaloista 113 sijaitsee Metsähallituksen itse kehittämissä tuulivoimapuistoissa. Oman tuulivoiman hankekehityksemme lisäksi vuokraamme valtion alueita myös osaksi muiden hankekehittäjien hankkeita. Tavoitteenamme on kolminkertaistaa uusituvan energian tuotanto valtion mailla vuodesta 2020 vuoteen 2030 mennessä.

Tuulivoimalla on paljon suoria ja välillisiä vaikutuksia sekä paikallisesti että laajemmin. Tuulivoimasta kertyy kunnille kiinteistöveroa, minkä lisäksi tuulivoima työllistää työntekijöitä rakennus- ja käyttövaiheessa. Talousvaikutusten lisäksi tuulivoimalat laskevat merkittävästi kuntakohtaisia päästöjä.

Vuonna 2021 teetimme Rambolilla laskelman erityisesti Korsnäsin merituulivoiman aluetalousvaikutuksista, koska merituulivoimapuistojen aluetalousvaikutuksista on ollut Suomessa vielä hyvin vähän tietoa. Aluetaloudellisten vaikutusten arviointi perustuu resurssivirtamalliin, joka kehitettiin SITRA:n toimeksiannosta Ramboll Finlandin ja Luonnonvarakeskuksen yhteistyönä vuosina 2013–2015. Resurssivirtamallilla saadaan näkyväksi kaikki rakentamisen, tuotannon ja käytöstä poistamiseen liittyvät resurssivirrat ml. tuotannon, palvelun ja kulutuksen materiaali- ja rahamääräiset virrat. Mallilla voidaan kuvata myös eri toimijoiden merkitys osana alueen toimintaa. Korsnäsin merituulivoimahankkeen aluetaloudellisten vaikutusten arviointia ja sen tuloksia hyödynnetään hankkeen suunnittelussa ja myöhemmin toteutettavissa vaikutusten arvioinneissa.

Metsähallituksen Suomen yleisvesien huutokauppamalli:

Merituulivoiman sijainnin suunnittelu › **Kohteen valinta** › **Kohteen tutkiminen** › **Luvitus** › **Rakentaminen**

A **Toimija/Hankekehittäjä** › **Toimija**

Tunnistamme ja rajaamme maantieteellisesti kohteet alustavasti

- Ennakkovalinta tapahtuu paikkatietojärjestelmän pohjalta. Suojelualueet poissuljetaan.
- Kohteen on oltava merialuesuunnittelussa huomioitu kohde tai maakuntakaavoituksessa huomioitu kohde.
- Kohteen tulee sijaita yleisvesialueella, etäisyys suojelualueisiin arvioitava.

Valitsemme kohteen/kohteet

- Olemassa oleva maakuntakaava tai kaavoitettavissa.
- Riittävä etäisyys olemassa oleviin ja perustettaviin suojelualueisiin ja kulttuuriperintökohteisiin.
- Sisäisessä esiselvityksessä ei hankkeen estävää luontodataa + GTK data.
- Kauppamerenkulun huomioiminen
- Etäisyys kantaverkkoon maa-alueella alle 45 km tai vastaavasti verkkoon liittymisen peruskriteerit.
- Vesialueen syvyys yli 10 ja alle 40 metriä.

Valmistelemme kohteen huutokauppaan

- Huutokauppaan viemisestä ja alueen käyttöoikeus-sopimuksesta tarvitaan VN tasoinen luovutuslaki päätös (kts.luovutuslaki).
- Haettava tarvittavat lausunnot (YM, LVM, PV/PlM ja Museovirasto) ennen valtion kiinteistövarallisuuden vuokraamiseen mahdollistavaa lupaa.
- Päätös osayleiskaavan kaavoitusaloitteesta kunnasta/kaupungista.

Hanketta varten tehtävät keskeisimmät menettelyt ja selvitykset esimerkiksi:

Lupa merenpohjan tutkimiseen ja kartoittamiseen
- Merenpohjan tutkimukset

Puolustusvoimien lausunto tuulivoimarakentamisen hyväksyttävyydestä

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)
- Maisemavaikutusten arviointi (havainnekuvat, 3D-videomallit voimalat ja ilmajohto)
- Vedenalaisten vaikutusten arviointi
- Arkeologinen vedenalaisinventointi
- Asukas- ja sidosryhmäkyselyt
- Melu- ja välkemallinnus
- Meriliikenteen infrastruktuurille aiheutuvat vaikutukset

Osayleiskaava (tuulivoimarakentamista koskeva)
- Maakuntakaavan mukaisuuden tarkastelu

Vesilupa

Rakennusluvat

Lentoestelupa
- Rajavartiolaitoksen lausunto

Liityntäjohtoon liittyvät menettelyt:
- Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)
- Tutkimuslupa (Maanmittauslaitos)
- Hankelupa suurjännitejohdon rakentamiseen
- Lunastusmenettely

Metsähallituksen työ, kesto noin vuosi › **Huuto-kauppa noin vuosi** › **Hankekehit-täjän työ, noin 5-6 vuotta** › **Rakentaminen ja operointi**

A = huutokauppa

Case:

Fossiilivapaata energiaa vastuullisella yhteistyöllä (metsa.fi) »

Metsähallituksen Korsnäsiin suunnittelema merituulivoimapuisto tulee sijaitsemaan Metsähallituksen hallinnoimalla yleisellä vesialueella noin 15 kilometrin päässä rannikolta. Puistoon on suunniteltu rakennettavaksi 70–100 turbiinia. Haemme hankkeeseen vastuullisuuskriteerimme täyttävää ja asiantuntevaa kumppania rakentamaan tuulivoimalat sekä jatkamaan tuulivoimaliiketoimintaa hankkeen valmistuttua 2020-luvun lopulla.

KESTÄVÄT LIIKETOIMINTAMAHDOLLISUUDET JA UUSIUTUVAT RATKAISUT

Merikaivannaisista vaihtoehto harjusoralle

Metsähallituksen tytäryhtiö MH-Kivi teki vuonna 2021 merikiviaineksen koenoston Helsingin edustalla. Merikiviainesta on käytetty Suomessa tähän mennessä vain mittakaavaltaan hyvin suurissa projekteissa, kuten Vuosaaren sataman rakentamisessa. Koenostolla haluttiin tutkia erityisesti merikiviaineksen soveltuvuutta betonin raaka-aineeksi. Tavoitteena on tarjota harjusoralle kestävä ja vastuullinen vaihtoehto.

Merikiviaineksen nosto toteutetaan ympäristön kannalta kestävästi ja luvan saaminen edellyttää ympäristövaikutusten arviointia. Toiminnan vaikutuksia seurataan myös luvan saannin jälkeen. Vuonna 2021 päivitettiin merikiviaineksen noston vesitalousluvan tarkkailuohjelmia muun muassa luotauksen ja linnuston tarkkailun osalta. Päivitykset mahdollistavat aiempaa tarkemmat ottamistoiminnan vaikutusten ja muutosten arvioinnit. Merikiviaineksen lupa-alueet ovat kaukana rannasta kohteissa, missä veden syvyys on yleensä yli 15 metriä.

Merikiviainesta voidaan tuottaa kilpailukykyisesti ja kestävästi ja sitä voidaan käyttää monin tavoin. Metsähallituksella on tällä hetkellä lupa ottaa merikiviainesta Helsingin edustalta Itä-Tontun ja Soratontun alueilta yhteensä viisi miljoonaa kuutiometriä eli lähes kymmenen miljoonaa tonnia ja Loviisan edustalta kahdeksan miljoonaa kuutiometriä eli noin 15 miljoonaa tonnia.

Olemme mukana kehittämässä vastuullisempaa kaivos- ja betoniteollisuutta

Kaivostoiminta ja sen tuottamat mineraalit ovat keskeinen osa siirtymää kohti päästövapaampaa energian tuotantoa ja liikenteen sähköistymistä. Vastaamme kaivos-, malminetsintä- ja kullanhuuhdonta-asioissa valtion maa- ja vesialueiden edunvalvonnasta.

Olemme mukana Kestävän kaivostoiminnan verkostossa, joka kehittää Suomeen konkreettisia toimintamalleja, ratkaisuja ja käytäntöjä vastuullisemman ja kestävämmän kaivostoiminnan ja malminetsinnän prosessien parantamiseksi. Verkoston ja Metsähallituksen yhteisenä tavoitteena on, että Suomi kehittyy kestävän kaivostoiminnan edelläkävijämaaksi, jossa ala huomioi luontoarvot, kulttuurisen ja sosiaalisen toimintaympäristön sekä muut elinkeinot.

Kestävän kaivostoiminnan verkosto toimii kaivosalan ja sen sidosryhmien jatkuvana keskustelu- ja yhteistyöfoorumina. Se kehittää ja räätälöi Suomeen sopivia työkaluja vastuullisemman ja kestävämmän kaivostoiminnan edistämiseksi sekä eri elinkeinojen välisten synergioiden hyödyntämiseksi ja konfliktien ehkäisemiseksi.

Kestävän kaivostoiminnan verkoston laatimaa vastuullisuusjärjestelmää käyttävien kaivosten itsearvioinnit on todennettu ensimmäistä kertaa vuonna

KESTÄVÄT LIIKETOIMINTAMAHDOLLISUUDET JA UUSIUTUVAT RATKAISUT

2021. Riippumattomat sertifiointiyritysten asiantuntijat ovat tehneet todennukset viidelle kaivoksel-le (Pyhäsalmi, Kevitsa, Siilinjärvi, Terrafame, Kittilä). Vuoden 2022 aikana tehdään lisää todennuksia, jotka julkaistaan erikseen. Tulokset julkaistiin webinaarissa 20.1.2022

Verkoston perustajajäseniin kuuluneet Saamelaiskäräjät ja Suomen luonnonsuojeluliitto erosivat siitä vuoden 2021 aikana, koska verkosto ei ollut niiden mielestä pystynyt riittävästi edistämään kaivostoiminnan kestävyyttä käytännössä.

Betoniteollisuuden raaka-ainetoimitusten mahdollistajana osallistumme myös betonin kehittämiseen ympäristö- ja ilmastoystävällisemmäksi. Tämän vuoksi liityimme vuonna 2021 Betoniteollisuus ry:n ja Suomen Betoniyhdistys ry:n jäseniksi.

Tavoitteenamme on olla mukana vaikuttamassa vastuullisempaan betonisektoriin sen kehittyessä hiilineutraalimmaksi. Myös kiertotalousasiat ja niiden kehitykseen vaikuttaminen ovat keskeisessä roolissa jäsenyytemme myötä.

Lisää kestävästi tuotettua kotimaista kalaa

Olemme vuodesta 2019 alkaen olleet mukana Kalavaltio- ja Vesiviljelyn innovaatio -hankkeissa. Kalankasvatuksen kestävä lisääminen on sekä Valtioneuvoston Vesiviljelystrategian että EU:n sinisen kasvun strategian keskeisiä tavoitteita.

Tavoitteena Kalavaltio-hankkeessa on lisätä kestävää kotimaista kalankasvatusta valtion merialueilla sekä helpottaa yritystoiminnan käynnistymistä. Hankkeessa huomioidaan laajasti ympäristötekijöitä sekä sosiaalisia ja taloudellisia kriteereitä, joiden perusteella arvioidaan kestävät alueet ja tuotantomäärät kalankasvatukselle. Vuoden 2021 aikana valmistelimme neljää pilottikohdetta, joille lähdemme hakemaan kalankasvatuslupia. Kohteet ovat Isokari, Kotka ja Kaskinen, jossa on kaksi kohdetta. Aloitamme Isokarissa ympäristövaikutusten arvioinnin vuonna 2022.

Vesiviljelyn innovaatio-ohjelmassa tarkastellaan puolestaan merikasvatuksen luvitusta ja tuotantopaikkoja. Hankkeiden laaja partneriverkosto antaa hyvän lähtökohdan kehittää vesiviljelyalaa.

Lisäksi vuoden aikana käynnistettiin Luonnonvarakeskuksen tekemänä selvitystyö Metsähallituksen alueiden soveltuvuudesta kalankasvatukseen eri kalankasvatustekniikoilla. Selvitystyöstä valmistuu raportti Luken julkaisusarjaan vuonna 2020.

Parannamme kestävän luonto- ja erämatkailun mahdollisuuksia

Metsähallituksella on avainrooli luontomatkailun vastuullisen ja kestävän kasvun mahdollistajana luonto- ja erämatkailun arvoketjussa. Ylläpitämämme palveluvarustus, metsäautotieverkosto, matkailuyrityksille tarjottavat tontit, kehittämissuunnitelmat ja kaavoitus matkailualueilla, luontokeskukset,

KESTÄVÄT LIIKETOIMINTAMAHDOLLISUUDET JA UUSIUTUVAT RATKAISUT

verkkopalvelut sekä metsästys- ja kalastusluvat ovat esimerkkejä toiminnasta, joka palvelee myös luonto- ja erämatkailua.

Edistimme vuonna 2021 vastuullista ja kestävää matkailua yhdessä Metsähallituksen strategiastreameista tavoitteenamme lisätä terveyttä ja hyvinvointia edistäviä luonto- ja eräelämyksiä sekä virkistysmahdollisuuksia ja parantaa kumppanien mahdollisuuksia kehittää turvallista ja kestävää luonto- ja erämatkailua. Analysoimme matkailua ja Metsähallituksen roolia sekä toimintatapojamme erityisesti johtamisen, vastuullisuuden, asiakkuuksien hallinnan sekä uusien tuotteiden ja palvelujen näkökulmista. Osallistimme työhön myös matkailualan sopimuskumppanimme Luontomatkailun kehittäjäyhteisössä, johon osallistui lähes 200 matkailualan yrittäjää.

Työssä johtavaksi teemaksi tunnistettiin vastuullisuus. Matkailussa vastuullisuus näkyy yhä vahvemmin matkakohteiden valinnassa, ja matkailijat kiinnittävät yhä enemmän huomiota siihen, millaisen jalanjäljen he jättävät ilmastoon, luontoon ja matkakohteeseen. Yhä useampi matkailija haluaa myös matkansa olevan merkityksellinen ja antavan lisäarvoa paikallisväestölle sekä ympäristölle. Matkailukumppanimme odottavat meiltä suunnannäyttäjän ja tiedonjakajan roolia vastuullisessa ja kestävässä matkailussa, alkaen luonnonsuojelusta aina yritysten liiketoimintaan ja matkailijan valintoihin.

Matkailustreamin työ päättyi helmikuussa 2022. Työn tuloksena syntyneiden kehitystoimenpiteiden avulla kehitämme valmiuksiamme palvella matkailualaa aiempaa paremmin. Tavoitteenamme on aloitteellinen, vastuullinen ja asiakaslähtöinen toimintatapa. Tulossa voi olla myös uusia tuotteita tai palveluja, joita ideoidaan yhdessä Metsähallituksen henkilöstön sekä yrittäjien kanssa.

Case:

Metsähallitus haluaa palvella matkailua paremmin (Metsä.fi-lehti) »

Kehitämme valmiuksia palvella matkailualaa aiempaa paremmin tavoitteena aloitteellinen, vastuullinen ja asiakaslähtöinen toimintatapa.

Kuva: Harri Tarvainen

KESTÄVÄT LIIKETOIMINTAMAHDOLLISUUDET JA UUSIUTUVAT RATKAISUT

Varmistamme ilmastoviisaan ja kestävän luonnonvarojen käytön (metsa.fi) »

Kehitämme ilmastovaikuttavaa metsäsuunnittelua

Jatkoimme vuonna 2021 metsäsuunnittelun kehitystyötä Luonnonvarakeskuksen ja Arbonaut Oy:n kanssa ja määritimme monikäyttömetsien ojitetuille turvemaille hiilitasearviot, jotka perustuvat ajantasaisiin metsävaratietoihin ja laserkeilausteknologian avulla myös tulkittuihin ojasyvyystietoihin. Paikkatietojärjestelmässä suunnittelun apuna käytettävä hiilitase-estimaattitaso kattaa kaikkiaan miljoona hehtaaria valtion monikäyttömetsiä.

Paikallisia hiilitaseita voidaan hyödyntää erityisesti maaperän korkeiden laskennallisten hiilipäästölähteiden kartoittamiseen. Turvemaiden metsänhoidon toimenpiteiden suunnittelussa otamme huomioon myös pohjavedenpinnan korkeuden säätelyn. Uudenlaisen käytännön suunnittelua palvelevan tiedon avulla voimme tehdä aiempaa ilmastovaikuttavampaa toimenpiteiden kohdentamista, mitoittamista ja toteuttamista esimerkiksi lannoituskäsittelyissä, hakkuissa ja kunnostusojituksissa.

Lisäämme jatkuvapeitteistä metsänkasvatusta erityisesti turvemailla, joilla vähennämme jaksollisen kasvatuksen uudistamisvaiheessa muodostuvien maaperän kasvihuonekaasupäästöjen kokonaismäärää sekä vesistöjä kuormittavia ravinne- ja kiintoainespäästöjä. Hiilitasetietoja voidaan hyödyntää myös ojitettujen turvemaiden metsien ennallistamiskohteiden valinnassa.

Jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen omistajaohjauksen mukainen tavoite uudistusluonteisista hakkuista vuonna 2021 oli 25 prosenttia. Koillismaan ja Kainuun alueilla Paula-myrskyn aiheuttamien laajamittaisten metsätuhohakkuiden vuoksi jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen pinta-ala kaikkien monikäyttömetsien uudistusluonteisista hakkuista nousi 40 prosenttiin. Keräämme lisäksi tietoa ja kokemusta jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen soveltamismahdollisuuksista vuonna 2019 perustetuilta havaintoalueilta. Metsien uudistumisen, kasvun ja puuntuotoksen lisäksi alueiden tehtävänä on tuottaa tietoa laajassa mittakaavassa ja pitkäkestoisesti harjoitettavan jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen vaikutuksista metsäluonnon monimuotoisuuteen, puustojen tuhonkestävyyteen sekä metsätalouden harjoittamisen kannattavuuteen. Jatkuvapeitteisen metsänkäsittelyn lisääntyessä myös tietämys sen kustannusvaikutuksista karttuu. Vuonna 2021 jatkuvapeitteisten hakkuutapojen puunkorjuu oli yli 40 % kalliimpaa verrattuna jaksollisen metsänkasvatuksen avohakkuiden puunkorjuuseen. Muut kannattavuuteen liittyvät tekijät tarkentuvat seurantojen jatkuessa.

Case:

Ligniini nousi sivuroolista parrasvaloihin (Metsä.fi-lehti) »

Sellunkeiton sivutuotteena muodostuvalle ligniinille etsitään uutta käyttöä erilaisten biosovellusten raaka-aineena. Ligniinistä valmistetaan erilaisia kemikaaleja ja materiaaleja – sitä pidetään kiinnostavana tulevaisuuden raaka-aineena etenkin teknisille hiilille ja komposiiteille.

Kuva: Katri Lehtola

KESTÄVÄT LIIKETOIMINTAMAHDOLLISUUDET JA UUSIUTUVAT RATKAISUT

Luonnontuotteiden kysyntä kasvussa

Edistämme monikäyttömetsien hyödyntämistä myös erilaisten luonnontuotteiden osalta. Puhtaasta luonnosta kerätyillä tuotteilla on todettu tutkitusti lukuisia terveyttä edistäviä hyvinvointivaikutuksia. Vuonna 2021 otimme käyttöön Eräluvat-verkkokaupan kautta myytävän luonnontuoteluvan ei-jokamiehen oikeuteen kuuluvien luonnontuotteiden, kuten kuusenkerkkien, pakurikäävän ja pihkan, keruuta varten.

Piha- ja yhdyskuntarakentamiseen käytettävän kuntan kysyntä on lisääntynyt. Kunttaa on nostettu lähinnä Kainuussa tarkoitukseen parhaiten soveltuvilta kohteilta ennen päätehakkuuta. Vuonna 2021 otimme käyttöön uuden toimintamallin, jolla pyrimme edistämään uusien kuntannostoyrittäjien pääsyä toimintaan ja varmistamaan käyvän tuottajahintatason.

Olemme myös aktiivisesti mukana uusien turvetta korvaavien luonnonmateriaalien hankinta- ja kehittämistyössä. Rahkasammalen nostoon on osoitettu siihen soveltuvia kitumaan ojikkoalueita Länsi-Suomesta.

Hyvä hallinto

Metsähallituksen hyvä hallintotapa edistää avoimuutta ja läpinäkyvyyttä ja tukee siten Metsähallituksen kilpailukykyä ja menestystä sekä yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.

Sisältö:

Hyvä hallinto ..... s. 109
Palkitseminen ..... s. 112
Hallitus ..... s. 114
Johtoryhmä ..... s. 115

Kuva: Maarit Vaahteranoksa

HYVÄ HALLINTO

Johtamisperiaatteet

Metsähallituksen hallitus huolehtii Metsähallituksen strategisesta johtamisesta, hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Valtioneuvosto nimittää hallituksen jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Metsähallituksen toimintaa johtaa ja kehittää sekä hallituksen päätösten toimeenpanosta huolehtii valtioneuvoston nimittämä toimitusjohtaja, jolla on pääjohtajan arvonimi. Toimitusjohtaja huolehtii myös Metsähallituksen operatiivisesta johtamisesta sekä siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito järjestetty luotettavalla tavalla.

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksiköstä vastaa Valtioneuvoston nimittämä luontopalvelujohtaja. Metsästystä ja kalastusta sekä erävalvontaa koskevista julkisista hallintotehtävistä vastaa julkisten hallintotehtävien yksikössä erätalousjohtaja.

Hallituksen käsiteltäväksi vietävät asiat valmistellaan pääsääntöisesti johtoryhmässä, joka avustaa pääjohtajaa ja käsittelee pääjohtajan määräämät asiat. Johtoryhmän kokoonpanosta päättää pääjohtaja, joka toimii ryhmän puheenjohtajana.

Alueilla tapahtuvaa toimintaa ja yhteistyötä vahvistavat alueelliset johtoryhmät, jotka toimivat Lapissa, Pohjanmaan–Kainuun alueella ja Etelä-Suomessa. Alueellisten johtoryhmien tehtävänä on Metsähallituksen kokonaisedun ja synergian varmistaminen sekä yksiköiden välinen yhteydenpito. Lisäksi johtoryhmät muodostavat Metsähallituksen yhtenäisen kannan ja varmistavat alueellisen näkökulman Metsähallituksen keskitetysti hoidetuissa lausuntoasioissa. Alueelliset johtoryhmät raportoivat sekä Metsähallituksen että vastuualueiden johtoryhmille.

Sisäinen tarkastus

Pääjohtaja vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä. Hallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman. Tarkastustoimien suunnittelua, hankintaa ja seurantaa hoitaa riskienhallintapäällikkö Metsähallituksen hallituksen tarkastusvaliokunnan tukena. Sisäinen tarkastus raportoi hallitukselle ja pääjohtajalle ja saa näiltä toimeksiannot.

Metsähallituksen organisaatio

Vuosittaiset tavoitteemme hyväksytään eduskunnassa osana valtion budjettia. Tulosohjauksestamme vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Julkisia hallintotehtäviä ohjaa myös ympäristöministeriö oman hallinnonalansa asioissa.

Valtio-omistaja edellyttää omistajapoliittisissa linjauksissa, että

- hoidamme valtion maa- ja vesiomaisuutta yhtenä kokonaisuutena tavoitteenamme paras yhteiskunnallinen kokonaishyöty ja kustannustehokkuus
- ylläpidämme ja kehitämme luonnon monimuotoisuutta
- tuemme Suomen hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamista toiminnassamme
- tuotamme yhteiskunnallisesti kestäviä, eettisesti hyväksyttäviä ja kustannustehokkaita ratkaisuja
- toimintamme johtaminen, kehittäminen ja raportointi perustuvat tuoreeseen, konkreettiseen ja läpinäkyvään tietoon sekä toiminnan keskeisiä tavoitteita kuvaaviin mittareihin
- kartoitamme maaperäpäästöjen kannalta kriittiset alueet ja vähennämme päästöjä alueiden käsittelyssä
- tiivistämme yhteistyötä saamelaiskulttuurin huomioimiseksi ja jatkamme Akwé: Kon -toimintamallin soveltamista
- kehitämme yhteistyötä porotalouden edistämiseksi kestävänä, kannattavana ja kulttuurisesti merkittävänä elinkeinona.

Metsähallituksen johtamisjärjestelmä

Hyvä hallintotapa

PALKITSEMINEN

Palkitseminen perustuu strategian mukaisiin tavoitteisiin

Metsähallituksen palkitsemispolitiikkaa ohjaavat valtion omistajapolitiikkaa koskeva valtioneuvoston omistajapolittiinen periaatepäätös sekä Metsähallituksen omistajapoliittiset linjaukset vuosille 2020–2024. Palkitseminen perustuu Metsähallituksen strategian mukaisiin tavoitteisiin ja ohjaa osaltaan konsernin toimintaa haluttuun suuntaan.

Palkitsemisessa noudatetaan kohtuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta ja sillä pyritään parempaan tulokseen ja konsernin toiminnan sisäiseen yhtenäisyyteen ja tehokkuuteen. Metsähallitus ja sen tytäryhtiöt rinnastuvat palkitsemisessa valtion omistamiin, kaupallisesti toimiviin noteeraamattomiin yhtiöihin.

Metsähallituskonsernissa koko henkilöstö on palkitsemisjärjestelmän piirissä. Palkitsemisen osalta henkilöstö jakaantuu neljään ryhmään: toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet sekä tytäryhtiöiden toimitusjohtajat, muut johtajat toimitusjohtajan päätöksellä ja henkilöstö.

Vuonna 2021 kaikille yhteiset tulospalkkiokriteerit olivat Metsähallituksen liiketoimintakokonaisuuden voitto sekä yhtenäinen ja vastuullinen Metsähallitus, jonka onnistumista mitataan vastuullisuusohjelman onnistuneella toimeenpanolla, asiakaskokemusmittarilla ja johdon osalta myös henkilöstökokemusmittarilla. Lisäksi yksiköillä on omia heidän toimintaansa kuvaavia täydentäviä mittareita.

Palkat ja palkkiot 2021

Hallitukselle ja toimitusjohtajalle maksetut palkat ja palkkiot olivat tilikaudella yhteensä 439 278 (2020: 551 216) euroa.

PALKITSEMINEN

Metsähallituksen hallituksen jäsenille sekä valiokuntien puheenjohtajille maksettavat palkkiot

Metsähallituksen hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten palkkiot, jotka ovat olleet voimassa 1.6.2016 alkaen. Kuukausi- ja kokouspalkkiot ovat verotettavaa tuloa.

Hallituksen kokouksia oli 14 vuonna 2021. Hallituksen kokouksissa läsnäoloprosentti oli 100 prosenttia. Tarkastusvaliokunta kokoontui 11 kertaa ja henkilöstövaliokunta seitsemän kertaa.

Metsähallituksen hallitus

PALKKIOT

Puheenjohtaja	Varapuheenjohtaja	Muut hallituksen jäsenet
2 000 €/kk	**1 300 €/kk**	**1 150 €/kk**
+ kokouspalkkio 600 €/kokous	+ kokouspalkkio 300 €/ kokous	+ kokouspalkkio 300 €/kokous

Valiokunnat

PALKKIOT

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja	Nimitys- ja palkkiovaliokunnan puheenjohtaja
1 300 €/kk	**1 300 €/kk**
+ kokouspalkkio 600 €/kokous	+ kokouspalkkio 600 €/kokous

HALLITUS

Valtioneuvosto nimittää liikelaitokselle hallituksen kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Hallituksessa tulee olla yksi jäsen maa- ja metsätalousministeriöstä, yksi ympäristöministeriöstä ja yksi Lapista. Yhden hallituksen jäsenen pitää edustaa liikelaitoksen henkilöstöä ja olla liikelaitoksen palveluksessa.

Valtioneuvosto on nimittänyt Metsähallituksen hallituksen ajalle 1.4.2019–31.3.2022.

Timo Laitinen
puheenjohtaja
Pääjohtaja,
Valtiokonttori
Hallituksen jäsen
vuodesta 2016

Sanna Paanukoski
varapuheenjohtaja
Neuvotteleva
virkamies, maa- ja
metsätalousministeriö
Hallituksen jäsen
vuodesta 2020

Pekka Hautala
jäsen
Luontovalvoja,
Metsähallituksen
henkilöstön edustaja
JHL:n pääluottamusmies
Hallituksen jäsen
vuodesta 2019

Johanna Ikäheimo
jäsen
Hallituksen puheenjohtaja,
Lappset Group Oy
Keskinäinen vakuutusyhtiö
Fennia, hallituksen jäsen
FEPI – Federation of European
Play Industry, puheenjohtaja
Lapin korkeakoulukonsernin
neuvottelukunta,
puheenjohtaja
Hallituksen jäsen
vuodesta 2016

Simo Rundgren
jäsen
Alueiden edustaja,
Kolari
Kirkkoherra
Hallituksen jäsen
vuodesta 2016

Jussi Saukkonen
jäsen
Talous-, Kehitys-,
IT- ja HR-johtaja, Isku-
Yhtymä Oy
Metsähallituksen
tarkastusvaliokunnan
puheenjohtaja
Hallituksen jäsen
vuodesta 2019

Ismo Tiainen
jäsen
Hallinto- ja kansainvälisten
asioiden johtaja,
ympäristöministeriö
NEFCO – Nordic
Environment Finance
Corporation, hallituksen
jäsen
Hallituksen jäsen
vuodesta 2020

Liisa Tyrväinen
jäsen
Tutkimusprofessori,
Luonnonvarakeskus
WWF:n hallintoneuvosto,
jäsen
Hallituksen jäsen
vuodesta 2016

JOHTORYHMÄ

Liikelaitoksen johtamisessa pääjohtajaa avustaa johtoryhmä. Johtoryhmän jäseninä ovat pääjohtajan määräämät liiketoimintayksiköiden johtajat, julkisten hallintotehtävien yksikön johtaja ja konserniyksiköiden johtajat.

Juha S. Niemelä
toimitusjohtaja

Tuomas Hallenberg
johtaja
Kiinteistökehitys

Henrik Jansson
luontopalvelujohtaja
Julkiset hallintotehtävät ja Luontopalvelut

Terhi Koipijärvi
johtaja, viestintä, strategia ja vastuullisuus

Jussi Kumpula
toimitusjohtaja
Metsähallitus Metsätalous Oy

Heli Lehtonen
talousjohtaja

Susanna Oikarinen
lakiasiainjohtaja

Anna-Leena Ruuth
tietohallintojohtaja

Jyrki Tolonen
vs. erätalousjohtaja (31.3.2022 asti)
Eräpalvelut

Terhi Vires
henkilöstöjohtaja

Raportointiperiaatteet

Tämä raportti kattaa Metsähallituksen ja sen tytäryhtiöiden toiminnan vuodelta 2021. Raportin tiedot on kerätty sisäisesti asiantuntijoiden avulla ja koottu raportiksi viestintä-, strategia- ja vastuullisuusyksikössä. Kokonaisuuteen kuuluu vuosi- ja vastuullisuusraportin lisäksi konsernin taloustiedot sisältävä toimintakertomus ja tilinpäätös.

Raportin viitekehyksenä on hyödynnetty GRI-standardia ja raportti vastaa pääosin GRI:n perustason vaatimuksia. Lisäksi raportissa on huomioitu EU:n muiden kuin taloudellisten tietojen viitekehys. Raportoitujen tunnuslukujen valintaa on ohjannut olennaisuusanalyysi. Vastuullisuusraportoinnin tietoja ei ole, tilinpäätöstietoja lukuun ottamatta, varmennettu ulkopuolisen toimesta.

Lisätietoja raportista ja Metsähallituksen vastuullisuudesta antaa vastuullisuusasiantuntija Hanna Kelola-Mäkeläinen (hanna.kelola-makelainen@metsa.fi).

Asia MH 1355/2022.

Laskentaperiaatteet

Ilmasto-ohjelma:
Ilmasto-ohjelman tietojen lähtötaso on laskettu vuodelta 2018. Laskelmat perustuvat valtakunnan metsien 12. inventoinnin (2014-2018) tietoihin. Laskelmissa on lisäksi käytetty MELA-ohjelmistoa ja kasvihuonekaasuinventaarion menetelmiä. Hiilinielun ja -varastojen kehitys arvioidaan vuosittain näihin tietoihin pohjautuen.

Hiilikädenjälki:
Hiilikädenjälkiarviossa on huomioitu Metsähallituksen maille rakennettu tuulivoima, energiapuu sekä uusiutuvan puuraaka-aineen käyttö tuotteisiin.

Käytämme tuulivoiman hiilikädenjäljen laskennassa menetelmää, joka olettaa tuulivoiman korvaavan sähkömarkkinajärjestelmän keskimääräistä vuotuista päästöä. Sitä kuvaa Energiaviraston laskema sähkön jäännösjakauma, joka kertoo Suomessa kulutetun varmentamattoman sähkön tuotantojakauman. Tuulivoiman hiilikädenjälkilaskelmissamme ovat mukana vain jäännösjakauman mukaiset hiilidioksidipäästöt. Muita energiantuotannossa syntyviä kasvihuonekaasupäästöjä ei ole laskettu mukaan. Luku ei myöskään huomioi voimalaitosten rakentamisesta tai polttoaineiden tuotannosta ja kuljetuksesta aiheutuvia päästöjä.

Energiapuun osalta laskennassa on käytetty Tilastokeskuksen polttoaineluokituksen hiilidioksidioletuspäästökerrointa turpeelle. Muita kasvihuonekaasupäästöjä ei ole huomioitu. Luku ei myöskään sisällä turpeen tai energiapuun korjuusta ja kuljetuksesta tai voimalaitosten rakentamisesta aiheutuvia päästöjä. Energiapuun korjuun ja kuljetuksen päästöt on huomioitu Metsähallituksen hiilijalanjäljessä.

Asiakkaamme valmistavat toimittamastamme ainespuusta erilaisia biotalouden tuotteita sekä käyttävät sitä tuotteissaan korvaamaan fossiilisia raaka- ja polttoaineita. Tästä syntyvät korvausvaikutukset vähentävät ilmastonmuutosta aiheuttavia kasvihuonekaasupäästöjä. Kädenjälkilaskennassamme olemme suhteuttaneet Hurmekoski et al. (2020) tutkimuksen tuloksen puumarkkinaosuuteemme.

RAPORTOINTIPERIAATTEET JA GRI-TAULUKKO

Hiilijalanjälki:

Päästölaskelma on tehty yhteistyössä Metsäteho Oy:n kanssa ja laskennassa on käytetty Metsätehon päästölaskentamallia sekä erillislaskentoja. Laskenta tehdään aina edellisen vuoden osalta, joten vuoden 2021 luvut koskevat vuotta 2020.

Lento- ja junaliikenteen sekä ICT:n hiilijalanjälkilaskelmien tiedot saadaan palvelujen tarjoajilta. Rakennusten hiilijalanjälkilaskelma tehdään Metsähallituksessa itse rakennusten ominaisuustietojen ja energiankulutustietojen perusteella.

Hiilijalanjälkilaskelmassa ei ole eroteltu GHG-protokollan mukaisesti maastotöistä omaa työtä, eli suoria ns. alavirran päästöjä, tai ostotyötä, eli epäsuoria ns. ylävirran päästöjä. Suurin osa maastossa tehtävästä työstä teetetään ulkopuolisilla urakoitsijoilla, mutta esimerkiksi raivaussahatöitä tehdään jonkin verran itse, mitä ei käytetyssä päästölaskentamallissa erotella. Lisäksi osa autoilun päästöistä lasketaan maastotöiden hiilijalanjäljessä, mikä aiheuttaa päällekkäisyyttä GHG-protokollan mukaisessa jaottelussa.

Laskelmat eivät sisällä hankintoihin, kuten toimistotarvikkeiden valmistukseen liittyviä päästöjä. Laskelmassa ei myöskään ole pystytty huomioimaan kaikkea rakennusten energiankäyttöä ja moottoriajoneuvojen polttoaineenkulutusta, eikä esimerkiksi toimitilojen rakentamisesta aiheutuneita ilmastopäästöjä tai polttopuun poltosta syntyviä päästöjä.

Hiilijalanjälkilaskelma on arvio, joka perustuu laskennassa tehtyihin oletuksiin ja raportoinnista saatuihin lähtötietoihin. Arvion tarkkuus parantuu, kun tutkimustieto lisääntyy ja lähtötiedot tarkentuvat.

RAPORTOINTIPERIAATTEET JA GRI-TAULUKKO

102 - YLEINEN SISÄLTÖ

GRI-KOODI		sisältö	SIVU
Organisaation kuvaus			
102	1-7	Metsähallituksen toiminta, markkina-alueet, toimintamaat ja omistusrakenne	7–11; 110
102	8	Tietoa palkansaajista ja muista työntekijöistä	45
102	9	Toimitusketju	81-82
102	10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	Ei merkittäviä muutoksia
102	11	Varovaisuusperiaatteen soveltaminen	33–34; 37–38
102	12	Metsähallituksen edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	7; 16
102	13	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	33; 101–102
Strategia			
102	14	Pääjohtajan katsaus	4–5
102	15	Keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	13–15; 34; 63; 97–101
Eettiset toimintaperiaatteet			
102	16	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	14; 34; 50; 53; 85–86; 110
102	17	Epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittaminen	37

102 - YLEINEN SISÄLTÖ

GRI-KOODI		sisältö	SIVU
Hallitus			
102	18	Hallintorakenne	111
102	19	Vastuunjako	109; 114–115
102	20	Vastuuhenkilöt	114–115
102	22-24	Hallituksen valinta, kokoonpano ja puheenjohtaja	109; 114
102	33	EPÄKOHTIEN KOMMUNIKOINTI	37
102	34	KRIITTISET HUOLENAIHEET	37
102	35-36	Hallituksen ja ylimmän johdon palkitseminen ja sen määrittelyprosessi	112–113
Sidosryhmät			
102	40-43	Metsähallituksen sidosryhmät ja vuorovaikutus	17–20; 21–25; 47–49; 78; 94–95
102	44	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	23–25; 42; 47–49
Raportointitapa			
102	45	Tilinpäätökseen sisältyvät yhtiöt	116
102	46	Raportin sisällön määrittely	20
102	47	Olennaiset näkökohdat	14; 20; 31
102	48-49	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa, tai raportoinnin laajuudessa	Ei muutoksia
102	50-56	Tietoja raportista	116–118

RAPORTOINTIPERIAATTEET JA GRI-TAULUKKO

103 - JOHTAMISMALLI

GRI-KOODI		sisältö	SIVU
103	1	Olennaisia näkökohtia koskevat laskentarajat	29; 116–118
103	2	Johtamismallin osatekijät	27–29; 33–34; 35–38; 40; 53–54; 109; 111
103	3	Johtamismallin arviointi	27; 109

200 - TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

GRI-KOODI		sisältö	SIVU
Taloudelliset tulokset			
201	1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	81–82
201	2	Ilmastonmuutoksen taloudelliset seuraamukset ja muut vaikutukset Metsähallituksen toiminnalle	34; 58–60; 63–64; 65
201	4	Valtiolta saatu rahoitus	7; 65
Välilliset taloudelliset vaikutukset			
203	1	Infrastruktuuri-investoinnit ja yleishyödyllisten palvelujen tuki sekä niiden vaikutukset	85–86; 89–91; 94–95
203	2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	82–86
Hankintakäytännöt			
204	1	Ostot paikallisilta toimittajilta	81–82; 83–85
Hankintakäytännöt			
205	2	Korruption vastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä viestintä ja koulutus	29; 35
Verot			
207	1	Verostrategia	83
207	4	Maakohtainen veroraportointi	83

RAPORTOINTIPERIAATTEET JA GRI-TAULUKKO

300 - YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

GRI-KOODI		sisältö	SIVU
Luonnon monimuotoisuus			
304	1	Toimipaikat, jotka sijaitsevat luonnonsuojelualueilla tai luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävillä alueilla	11
304	2	Toiminnan, tuotteiden ja palvelujen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen	45; 89–91; 97–107
304	3	Suojellut ja kunnostetut elinympäristöt	11; 67–70
304	4	IUCN:n uhanalaisten lajien listalla olevat tai kansallisesti suojeltavat lajit Metsähallituksen vaikutuspiirissä olevilla alueilla	72–75; 77
Päästöt			
305	1	Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 1)	60–61
305	2	Epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 2)	60–61
305	3	Muut epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 3)	62
305	5	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	60–62
Ympäristölainsäädännön noudattaminen			
307	1	Ympäristölainsäädännön ja -säännösten rikkominen	54–55
Toimittajien ympäristöarvioinnit			
308	2	Negatiiviset ympäristövaikutukset arvoketjussa ja toteutetut toimenpiteet	63

400 - SOSIAALISET VAIKUTUKSET

GRI-KOODI		sisältö	SIVU
Työsuhteet			
401	1	Uuden palkatun henkilöstön määrä ja vaihtuvuus	45
Työterveys ja -turvallisuus			
403	2	Riskien tunnistaminen, arviointi ja tapausten tutkinta	44
403	3	Työterveyspalvelut, joiden avulla ennaltaehkäistään riskejä	44
403	5	Työterveyteen ja –turvallisuuteen liittyvät koulutukset	44
403	9	Työtapaturmat	44
Koulutukset			
404	1	Keskimääräiset koulutustunnit vuodessa henkilöä kohden	40; 45
404	2	Osaamisen kehittämiseen ja muutokseen liittyvät ohjelmat	40
Monimuotoisuus ja yhdenvertaiset mahdollisuudet			
405	1	Hallinnon ja henkilöstön monimuotoisuus	42–43; 45
Syrjinnän ehkäisy			
406	1	Syrjintätapaukset ja korjaavat toimenpiteet	37; 42–43
Ihmisoikeusarvioinnit			
412	1	Toiminnot, joissa on toteutettu ihmisoikeusarviointi	50
412	2	Henkilöstön ihmisoikeuskoulutus	51
412	3	Merkittävät investointisopimukset, jotka sisältävät ihmisoikeuksiin liittyviä ehtoja, tai joiden yhteydessä on tehty ihmisoikeusarviointi	48–49; 98

RAPORTOINTIPERIAATTEET JA GRI-TAULUKKO

400 - SOSIAALISET VAIKUTUKSET

GRI-KOODI		sisältö	SIVU
Paikallisyhteisöt			
413	1	Toiminnot, joissa on toteutettu paikallisyhteisövuorovaikutus, vaikutusarviointi ja kehitysohjelmia	17–20; 48–49
Julkinen päätöksenteko			
415	1	Poliittiset tuet	Metsähallitus ei maksa tukia poliittisille toimijoille
Asiakkaiden terveys ja turvallisuus			
416	1	Palveluiden terveys ja turvallisuusvaikutusten arviointi	91
Asiakkaiden yksityisyydensuoja			
418	1	Asiakkaiden yksityisyydensuojan rikkomiseen ja asiakatietojen häviämiseen liittyvät valitukset	37
Määräystenmukaisuus			
419	1	Lakien ja säädösten rikkomukset sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden osalta	51

Tilinpäätös ja toimintakertomus

Tästä »

Kuva: Harri Tarvainen